

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Syksy 2013 Nro 3 (177)

Karjalan valistajien yhteinen juhla 2.11.2013

Jumalan-synnyttäjän viitta – pyhänjäännös

Seurakuntien toimintakalenterit

Ortodoksisen papiston ja kanttorien koulutus

Tavoitteena hyvä johtamis-kulttuuri: hallinnon kehittämistyöryhmä tutustui Oulun hiippakuntaan

TERVETULOAA KIRKON PYHIIN PALVELUKSIIN

Esipaimenen sana

KARJALAN PYHITTÄJIEN JA VALISTAJIEN VAIKUTUSPIIRI

Jumalanpalvelusten loppusiunauksissa muistelemme viittä tunnetuinta Karjalan pyhittäjää ja valistajaa; **Sergei ja Herman Valamolaista, Arseni Konevitsalaista, Aleksanteri Syväriläistä ja Trifon Petsamolaista**. Heitä yhdistää 1400–1500-luvuille ajoittuva lähestyminen Karjalan ja Lapin pakanoiden keskuudessa. Pyhittäjä-isten muisto on säilynyt läpi vuosisatojen, vaikka vain Arseni Konevitsalaisen ja Aleksanteri Syväriläisen elämäkerta on kirjattu muistiin pian heidän kuolemansa jälkeen.

Itä-Suomen yliopistosta Joensuusta on lyhyellä aikaa valmistunut kaksi tohtoria, joidenka väitöskirjan aihe liittyy Karjalan pyhittäjiin. Vuonna 2010 filosofian tohtori **Kati Parpei** väitteli tutkimuksellaan Pyhimyksiä, legendoja ja väärennöksiä. Valamon luostarin historiografisen kuvan muotoutuminen. Kuluvan vuoden kesäkuussa puolestaan teologian lisensiaatti **Irina Karvonen** väitteli tohtoriksi aiheenaan Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen koulukunta – 1500-luvun luostarihistoriaa vai 1800-luvun venäläiskansallista tulkintaa? Molemmissa väitöskirjoissa tutkitaan Karjalan alueella vaikuttaneita pyhiä ja kumpikin opinnäyte paljastaa historiankirjoituksen tietoisia väärennöksiä.

Valamon luostarin merkitys kasvoi 1800-luvulla valtakunnalliseksi, yhtäältä taitavien johtajien ja toisaalta saariryhmän edullisen sijainnin vuoksi. Suurluostarin historian varhaisvaiheet ovat jääneet historian hämärään, mistä johtuen sen perustamisajankohdasta on kiistelty eri tutkijoiden kesken pitkään. Nykyisin sen synty sijoitetaan tavallisimmin 1300–1400-lukujen taitteeseen. Parpein väitöstutkimuksen lähtökohtana oli mielenkiintoinen ristiriita: vaikka historiaa kirjoittavilla oli vähän lähteitä, alkoi 1800-luvulla ilmestyä toinen toistaan värikkäämpiä ja yksityiskohtaisempia kuvauksia rajaseutuluostarin merkittävästä menneisyydestä. Parpein väitöskirja osoittaa, että Valamolle hahmoteltiin 1800-luvun aikana vaikuttava historia, joka vastasi sekä luostarin että kirkollisten ja maallisten valtapiirien tarpeisiin. Valamosta maalailtu kuva ”Pohjolan Athos-vuorena” on Kati Parpein tutkimuksessa osoitettu 1800-luvun kansallisromanttiseksi tuotokseksi.

Tänä vuonna Valamon luostari juhlii julkaisutoimintansa 150-vuotisjuhlaa. Luostarin oma julkaisutoiminta vahvisti kuvaa Valamon historiasta, joka on sittemmin vääristettyine tietoineen elänyt omaa elämäänsä populaarihistoriallisissa teoksissa, tietosanakirjoissa ja matkaoppaissa. Tuolloin vakiintuneet, ja vielä edelleen Venäjän federaatiossa toistetut käsitykset ovat heijastuneet vahvasti myös suomalaiseen Valamo-perinteeseen. Esimerkiksi legenda pyhittäjä Sergein kreikkalaisesta syntyperästä on jäljitettävissä kreikkalaisen askeettisuuden korostamiseen Venäjän kirkollisessa kulttuurissa 1700-luvun lopulla. Suomeen ajatus omaksuttiin innolla, koska se sopi hyvin ortodoksisen kirkon autokefalian tavoitteluun 1920-luvulla. Pyhittäjä Herman esitetään usein suomalaisessa perinteessä karjalaisena, mikä puolestaan viittaa venäläisen harrastelijahistorioitsija ja väärentäjä **A. I. Sulakadzevin** esittämään ajatukseen Hermanista paikallisena slaavina. Tämä oli yksi yritys kotouttaa itsenäisen Suomen alueelle jäänyt venäläinen luostari osaksi suomalaista kirkkoa. On surullista havaita, että näitä vääristelyjä toistetaan edelleen. Kirkkomme internetsivuilla vielä tänä vuonna pyhittäjäisien juhlasta kerrottaessa Sergein väitettiin olevan kreikkalaista ja Hermanin karjalaista syntyperää.

Myös Irina Karvosen väitöskirjan aihe on sidoksissa Valamoon. Yksi kolmesta hänen tutkimastaan pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen elämäkerrasta on Valamon luostarin kokoelmiin kuuluva käsikirjoitus. Karvonen on tutkinut väitöksessään Syväriläisen nimeen yhdistettyjen oppilaiden kulttuuritradition muotoutumista ja muuttumista 1500-luvulta Venäjän vallankumoukseen. Hänen

olettamuksensa oli, että kaikilla nykyään Aleksanteri Syväriläisen oppilaina pidetyillä askeeteilla ei heidän elinaikanaan ollut mitään yhteyksiä pyhittäjä Aleksanteriin tai edes Syvärin luostariin. Venäläiskansalliselle traditiolle on 1500-luvulta lähtien ollut ominaista Syvärin, samoin kuin muiden muassa Valamon luostarin, oman hengellisen arvovalan korostamisen lisäksi selkeät kirkkopoliittiset ja valtiolliset pyrkimykset. Ne ovat olennaisesti vaikuttaneet Syvärin «koulukunnan» muotoutumisesta luotuun kuvaan, joka haluttiin nähdä osana, ei niinkään karjalaista vaan alkuperäistä venäläistä hagiografista perinnettä.

Edellä mainitut väitöskirjat ovat kiinnostavaa luettavaa. Molemmat tutkijat ovat tehneet suuren työn perehtyessään laajaan lähdemateriaaliin. Kriittinen tutkimus on paljastanut todelliset tapahtumat niiden ympärille tarkoitushakuisesti rakennetuista legendoista. Tutkittavaa riittää runsain määrin myös jatkossa, sillä Karjalan seudun pyhien joukko on suuri. Emeritus professori **Heikki Kirkinen** on koonnut Karjala idän ja lännen välissä kirjaansa yli 70 paikallisesti tai laajemmin Venäjällä muisteltua Karjalan pyhittäjää ja valistajaa. Osasta heistä tiedämme vain nimen, mutta monien elämänvaiheet tunnetaan melko tarkkaan.

Pyhien ja valistajien joukko ei rajoitu vain kirkkokalenterissamme mainittuihin. Valistajiksi, vaikkakaan ei pyhiksi, voimme lukea kaikki menneinä aikoina kirkkomme vaikutusalueilla uskonnollista opetus- ja valistustyötä tehneet. Kuitenkin myös pyhiä on kirkossamme varmasti ollut sen 90-vuotisen olemassaolon aikana, mutta meidän hengelliset silmämme eivät toistaiseksi ole avautuneet tunnistamaan heitä. Elävän paikalliskirkon merkki on, että sillä on omia kanonisoituja pyhiä. Suomen ortodoksinen kirkko on ainoa paikalliskirkko ortodoksisten autokefalisten ja autonomisten kirkkojen joukossa, jolla ei ole oman toimintansa aikana kanonisoituja pyhiä.

Nuhteettomasta elämästään ja valistustyöstä tunnettu ja uskonsa vuoksi surmattu ilomantsilainen **Johannes Karhapää** olisi Kreikassa ja Venäjällä jo varmasti kauan sitten ollut kanonisoitu marttyriksi. Skeemaigumeni **Johannes**, jonka hengellinen opetustyö on jatkunut hänen kirjeidensä välityksellä vuosikymmeniä, on toinen aikamme kanonisoimaton pyhä, joka muualla ortodoksisessa maailmassa olisi varmasti jo varhain saanut ansaitsemansa aseman. Tässä vain kaksi esimerkkiä kansan kunnioittamista henkilöistä. Pyhien aseman vakiintuminen ei tapahdu hallitsijan tai piispan mahtikäskyllä, vaan siihen tarvitaan kansan usko ja hurskas luottamus Jumalan armovalan vaikutukseen pyhänä kunnioitetun henkilön esirukouksien kautta. Meillä olisi aika jo viimeinkin aloittaa prosessi, jolla saisimme virallistettua omien pyhiemme aseman kirkossamme.

Hengellisen elämämme keskus ja suurin esikuva on Kristus. Vapahtajamme itse on esimerkki pyhydestä, johon hän johtaa pyhiään läpi vuosisatojen kirkossaan: ”Hän, joka on kaiken luoja ja perustaja, tahtoi tuoda paljon lapsia kirkkauteen, ja siksi hänen tuli tehdä pelastajansa ja perilleviejensä kärsimysten kautta täydelliseksi. Pyhittäjällä ja pyhitettävällä on kaikilla sama isä; siksi ei pyhittäjä häpeäkään kutsua näitä veljikseen.” (Hepr. 2:10-11).

Joensuun piispa Arseni

OUDDPEÄMMAI SÄÄ'NN

Ka' rjjel pãá' zztée' ji
da vuá' pstee' ji
vaikktemkruugg

Sluu' žvi loppblouslõðvin
mušttlep vitt tobddum
Ka' rjjel pãá' zztéei da
vuá' psteei; **Sí' rǵgi da
Järmmann Valannee' kǵ,
Arsen Konevitsnee' kǵ
da Á'lsaandr
Syvärnee' kǵ da Treffan
Peäccannee' kǵ.** Sí' jjiid
õhtad 1400–1500 –
lãággai ääi' jpooddi
risttveâr saaggpu' httji
tuâjj. Ka' rjjel da
Sää' mjãnnam
nje' veârnaa' ji kõðskãst.
Pãá' zztéeiee' jji mošt
lij seillam čõðð' čue' ð
ee' jji, hã' t tã' lǵ Arsen
Konevitsnee' kǵ da
Á'lsaandr Syvärnee' kǵ
jie' llemkee' rd liã piijjum
kee' rj ool sõrgg sij mãnǵa
jãã' mmem.

Nuõrti-Lãã' ddjãnnam
universitee' ttest
Joensuu-gãârdest liã
vuá' nkõs ääi' jkõðskãst
valmštõðvvãm
kue' htt dãhttar, kooi
keãncjõðttãmkee' rj
tuâjj kuãskk Ka' rjjel
pãá' zztée' jid. Ee' jjest
2010 filosofia dãhttar
Kati Parpei rä' jjiõðdi
tu' tǵkumuuzžineez
Pãá' zztoummu, legeend
da veã' rõðzz. Valamo
manstar historiagraaflãž
kiõččãmvue' kǵ aa' lji
ãrrjed. Joo' tti ee' jji
kie' ssmannust peã' lstes
teologia lisensiatt
Irina Karvonen
rä' jjiõðdi dãttren
tuâjjan leäi Pãá' zztéei
Á'lsaandr Syvärnee' kǵ
škooulkã' dd – 1500-lãágg
manstarhistor avi
1800-lãágg ruõššmeersãž
tu' lǵkumuuzž? Kuhttu
keãncjõðttãmkee' rjin
tu' tǵkkee' Ka' rjjel vuu' dest
vaikkteei põð' zziid da
kuhttuin mããttčuã' jtõðzzin
oendã' tte
historkee' rjtõðzzi tiõttum
veã' rõðzz.

Valamo manstar miãrktõs
šõõddi 1800-lãággast
vã' lddkããddli' žžen,
pã' jjen áãrrai čie' ppes
jãã' dtee' ji da nu' bben
vuõkksõs sãjjõðzz diõtt.
Jõnnmãstar histor
vuõsspoodd liã kuãððjam
histor tuãkka. Manstar
raajjãmããi' jpooddãst
leãt spoorjõttum jee' res

tu' tǵkkee' jivui' m,
ju' n kuu' kǵkab ääi' j.
Á' nnjõðžžãst tõn
šõðdmõš sãjjdããtt
tããu' jmõsãn 1300–1400
–lãággai äiggã. Parpei
nccjõðttãmtu' tǵkumuuzž
vue' lǵǵemalggãn lij
miõllkiõ' ssi risttreidd:
hã' t histor kee' rjtee' jin
le' jje occanj teãð,
ã' lǵǵe 1800-lãággast
i' linstõðvvãd tãã' rǵkab

Valamo historãst,
kãã' tt lij mãnǵa
vaagglaž teãðnãineez
jeãllam jie' limes
populaarhistorlaž
tuejjõðžžin,
teãttsãã' nnkee' rjin
da mã' tǵkvuã' ppsin.
Te' l põðšši, da
veãl ooudãs Ruõšš
federaatiãst nu' bbum
fi' ttjõðzz liã puãttam
ravvsãnji še lãã' dd

lij õhtt kiõččlõðõttmõš
dommtã' tted jiõččnaž
Lãã' ddjãnnam voudda
kuãððjam ruõšš manstar
bie' kken lãã' dd ceerkav.
Lij pe' ccel vuãmmšed,
što tãid taibbmõðžžid
nu' bbeet veãl. Ceerkav
interne' ttseeidin veãl
ta' nni Pãá' zztéeiee' jji
prãã' znkest mainste' mmen
ti' gǵees, što Sí' rǵgjest
lij greikklaž šãddvuõtt

jiã sij jie' llemãi' gǵgen
leãkku leãmmaž ni mãkam
õhttvuõð pãá' zztéei
Á'lsaandr Syvärnekka
le' be ni Syväri manstra.

Ooudbeã' lnn peãggtum
keãncjõðttãmkee' rj
liã perstemnallšen
lookkmõðžž. Kuhttu
tu' tǵkkeei liã tuejjãã
jõnn tuãi tobdtõðttmen
veiddsõs alggmateriaa' le.
Tu' tǵkumuš lij čuõvtam
tuõttlaž šõðdmõðžž
pirr. Tu' tǵkkeemtuãi liã
veãl jiãnnai, Ka' rjjel
vuu' d põð' zzi joukk lij
šurr. Emeritus professor
Heikki Kirkinen lij
noorrãm Ka' rjjel nuõrtti
da viõsttãr kõðskãst kerjja
pã' jjel 70 pããi' klãnji
le' be veiddsa' ben
Ruõššjãnnmest mušttlum
Ka' rjjel pãá' zztéei da
vuã' psteei. mãttmin
tie' ttep pãi nõõm, leã' ša
mããnǵi jie' llempoodd
toobdãt miãlggãd tãrkka.

Põð' zzi da vuã' pstee' ji
joukk ij rãã' jjtããv
pãi ceerkavka' lndrest
peãggtum. Vuã' pstee' jen,
hã' t ij ni nu' tt pãã' ssen,
vui' ttep lookkãd puk
mõðnniããi' j ceerkav
vaikktemvuu' din áãskvaž
mãtt' tõs- da vuã' psteeituãi
tuejjãã. Ceerkvest
liã leãmmaž še pãã' zz
aainãs tõn 90-ekksãž
jie' llempoodd äi' gǵgen,
leã' ša mij jiõgglvãž
čãã' lm jiã leãkku
ãvvnãm tobddãd si' jjiid.
Jie' lli pããi' klãžceerkav
miãrkk lij, što tõ' st liã
jiijjãž kanonõsttum
pãã' zz Lãã' ddjãnnam
ortodokslaž ceerkav lij
o' dinakai pããi' klãžceerkav
vaaldšemvuõðlaž
jiõččvuõð da autonoomlai
ceerkvi joukãst,
keã' st jiã leãkku jiijjãš
tuãimmjumuužž äi' gǵgen
kanonõsttum pãã' zz.
Mããi' mte' mes jie' llmest
da vuã' pstemtuãjãst
tobddum da áãskes diõtt
koddum ilomantsilainen
Johannes Karhapãã
le' čči Greikkajãnnmest da
Ruõššjãnnmest ju' n aainãs
kanonõsttum marttyyrãn.
Skeemaigumeni
Johannes, koon jiõgglvãž
mãtt' temtuãjj leãi
juãtkkjam suu kee' rjeez
pããi' k lããime' t ee' jji
mie' ldd, lij nu' bb mij
ããi' j kanonã' ste' mes

KUVA: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Valamon luostarin talvikirkko, Heinävesi.

kiõččãmvue' jji
raajjvu' vddmanstar
pri' meãrãž
mõðnnãmããi' jest. Parpei
keãncjõðttãmke' rjj
čuã' jad, što Valamo pãikka
ãblkõ' steš 1800-lãágg
ãi' gǵgen vaikkteei histor,
kãã' tt va' sttii manstar da
ceerkavlaž da tãããlmsãž
vã' lddkruuggi taarbid.
Valamost mainstum
maainãs "Pohjolan
Athos-vuorena" lij Kati
Parpei tu' tǵkumuuzžãst
čuã' jtum 1800-lãágg
meersãžromantlaž
ouddsen.

Tã' nni Valamo manstar
prããzkãi čõððtemtuãimm-
jumuužžes 150-ekksãž
prãã' znekee' jji. Manstar
čõððtemtuãimmjumus
ra' vvji vuãinnmõðžž

Valamo ä' rbbvuõ' tte.
Ouddmiãrkkãn legenda
Sí' rǵgi greikklaž
šãddvuõðãst lij
tobddãmnalla greikklaž
tuãzztee' m muštt' teeja
Ruõšš ceerkavlaž
kulttuurest 1700-lãágg
looppãst. Lãã' ddjãnnma
jorddmõðžž va' lddes
vuãstta äã' lšeld, ko tõt
šioðtti puãrast ortodokslaž
ceerkav vaaldšemvuõðlaž
jiõččvuõð
kiõččlõðõttmõ' šše
1920-lãággast. Pãã' zztéei
Järmmãn čuã' jtet tãũjja
lãã' dd ä' rbbvuõðãst
ka' rjli' žžen, kãã' tt
peã' lstes muštt' tad ruõšš
staarjõðtti historkee' rjteei
da veã' reei **A. I.
Sulakadzevi** čuã' jtem
jorddmõ' šše Järmmnest
pããiklaž slaavãn. Tãt

da Järmmnest lij ka' rjjlaž
šãddvuõtt.

Irina Karvosen
keãncjõðttãmke' rjj
lij še Valamo pirr.
Õhtt koolmãst suu
tu' tǵkkee' pãã' zztéei
Á'lsaandr Syvärnee' kǵ
jie' llemkee' rdest
lij Valamo manstar
norldõ' kke kuulli
kiõttkee' rjtõs.
Karvonen lij tu' tǵkãã
keãncjõðttãmke' rjest,
što Syvärnee' kǵ
nõ' mme õhttuum
mãtt' tõðttji kultturtraditia
mottjumuužž
1500-lãággast Ruõšš
vãã' lddkãã' mtumu' šše. Suu
aãibšumuš lij, što pukin
ã' nnjõžããi' jest Á'lsaandr
Syvärnee' kǵ mãtt' tõðttjen
ããrrai tuãzztee' mvuõðin

Ajatuksia Hevoskiven ääreltä

Karjalan valistajien ja pyhien kilvoittelijoiden jäljiltä ei ole jäänyt juuri lainkaan kirjoitettuja kilvoitteluohjeita tai käytännön opetusta elämämme ongelmiin. Heidän merkityksensä on ollut kuitenkin valtava. Yksinomaan perustettujen kirkkojen ja luostarien määrä sekä niiden hengelliskulttuurinen vaikutus on ollut äärettömän suurta.

Karjalan valistajat ovat harjoittaneet lähetystyötä pakanakansojen keskuudessa toimittamalla kirkollisia palveluksia

sekä tekemällä moninaisia laupeuden töitä. Olemme lukeneet myös ihmeistä, joita Herra heidän välityksellään usein suoritti. Kirjallisten elämänohjeiden puuttuessa emme seiso kuitenkaan aivan tyhjän päällä heidän opetuksensa suhteen. Voimme myös yksinkertaisesti vain katsoa mitä he ovat tehneet - ja oppia siitä.

Pyhittäjä Arseni Konevitsalainen

Pyhä Jumalankantajaisä saapui Konevitsan saarelle v. 1393. Hän oli Athos-vuorella kilvoittellessaan luvannut lähteä pohjolaan julistamaan Jumalan sanaa pakanakansojen pelastukseksi. Pyhittäjällä oli tarkoitus saapua Valamon saarelle, mutta Jumala oli tahtonut toisin, sillä matkan aikana puhjennut myrsky suorastaan heitti hänet Konevitsan saarelle. Saari oli au-

tio lukuunottamatta toisinaan mantereelta vierailevia pakanoita, jotka tulivat saarelle suorittamaan uhrimenojaan. Uhripaikkana oli saarella sijaitseva valtava kivenlohkare. Tuolta kiveltä pakanat pudottivat alas hevosia - uhriksi hengille, joiden uskottiin asuvan tuon kiven sisällä.

Saavuttuaan paikalle pyhittäjä Arseni rakensi kiven päälle kappelin ja alkoi toimittaa siellä palveluksia. Aina pyhittäjän saapuessa kivelle Athokselta saamansa ikoni (Konevitsan Jumalanäiti) kädessään, lehahtivat henget korppiparvina pois kiveltä.

Kun tätä merkillistä hevoskiven päällä olevaa kappelia pohtii, ei voi välttyä ajatukselta, että miksi Pyhittäjä Arseni ei tarttunut hakkuun ja murskannut kiveä pala palalta maan tasalle? Eikö näin olisi päästy kertakaikkisesti eroon pakanallisesta uhripaikasta? Hajottamalla vanha ja rakentamalla tilalle uusi palvonnan paikka - kirkko? Näin yhdestä uhripaikasta olisi kyllä päästy, mutta ei epäjumalien palvonnasta. Tässä pääsemme kuin varkain sisälle ortodoksisen kirkon ikaikaisiin opetuksiin.

Jokaisella on oma hevoskivensä

Jokainen meistä voi elää vain omaa tilannettaan, omaa kilvoitteluamme omine ongelmienemme. Omat asiamme ovat totta vain meille itsellemme. Emme voi päättää nohtaa menneisyyttämme ja ongelmiamme. Jos pyhimme menneisyytemme pois ja alamme elää uutta vaihetta ikään kuin vanhaa ei olisi koskaan ollutkaan, petämme itseämme pahan kerran. Emme etene minnekään.

Alkoholisti ei voi yhtäkkiä alkaa elää kuin ei olisi koskaan juonut pisaraakaan. Hän ei parane jos hänen pullonsa murskataan, hän hankkii uuden. Sen sijaan hänen on rakennettava tulevaisuutensa sille tosiasialle, että hänellä on voimakas sisäinen himo juoda alkoholia. Hänen on rakennettava jokainen päivänsä sillä tavoin, että hän onnistuu olemaan juomatta. Hän rakentaa siis alkoholisminsa päälle uutta elämää - hevoskiven päälle kappelia.

Meidän jokaisen on löydettävä oma todellinen pahuutemme, jonka päälle voimme rakentaa. Ainoa mahdollisuutemme edetä pyhityksen tiellä on siis ponnistaa omasta todellisesta tilanteestamme käsin. Yksi kamppailee alkoholia vastaan, toinen saattaa kamppailla jatkuvaa lähimmäisensä tuomitsemisen tarvetta vastaan, kolmas puolestaan painii tyystin toisenlaisten asioiden parissa.

Rakenna lankku kerrallaan

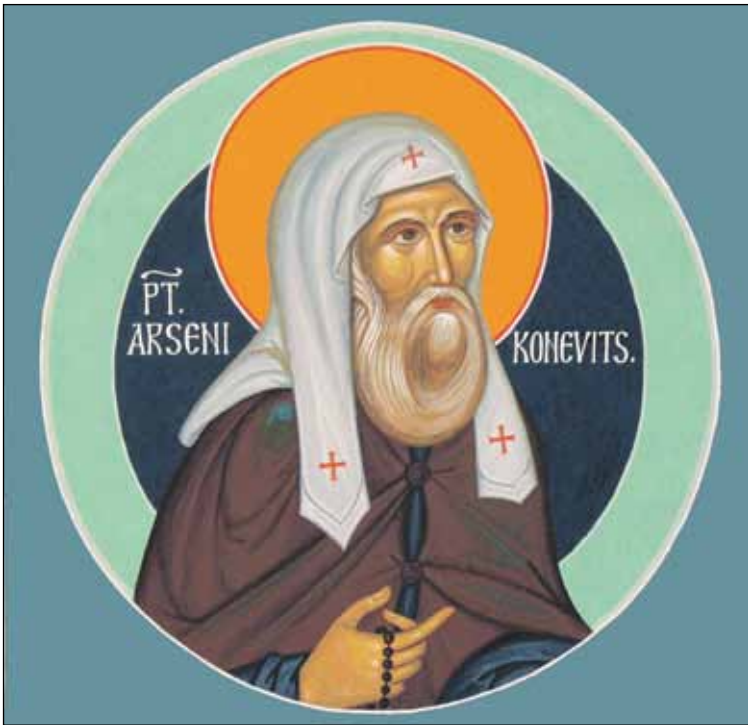
Pyhittäjä Arseni ei murskannut hevoskiveä, sillä hän tiesi että niin toimiessaan pakanat etsisivät pian toisen vastaavan kiven uhripaikakseen. Sen sijaan hän meni ja rakensi kappelin suoraan tuon uhripaikan päälle! Hän siis rakensi viisaasti vanhan päälle uutta. Tällöin menneisyys ja tulevaisuus lomittuivat luonnolliseksi jatkumoksi. Ja kun tiedämme että korppi-parvet viihtyivät kivellä silloin kun pyhittäjä ei ollut paikalla, säilyi paikan kaksoismerkityskin jonkin aikaa, antaen pakanoille mahdollisuuden vaihteeseen kääntymiseen. He saattoivat kääntää omat todelliset hartauden tunteensa Kristuksen suuntaan, ilman että tuota aiemmasta tilanteesta säilynyttä palvonnallista tunnetta tarvitsi it-

sessään sammuttaa.

Kun me menemme katumuksen sakramenttiin, menemme tunnustamaan syntejämme jotka pohjaavat aina aiempiin tapahtumiin. Me voimme kertoa pahoista ajatuksistamme ja aikeistamme, jotka niin ikään pohjaavat johonkin jo tapahtuneeseen. Emme voi tulla hyviksi, ellemmme opettele välttämään pahaa. Pappi antaa meille katumuksen sakramentissa usein ohjeita kuinka toimia jatkossa. Ohjeissa on aina huomiotu oma todellinen tilanteemme, josta pyrimme kohti parempaa. Millään muulla tavalla emme pääse eteenpäin. Meidän on rakennettava aina vanhan päälle. Näin me kehkeydymme hitaasti omaksi itseksemme. Ja kun pohjalla on aina oma todellinen tilanteemme, kuljemme varmasti eteenpäin.

Etsikäämme siis Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen antaman esimerkin mukaisesti oma hevoskivemme, jonka päälle alamme hilata yhtä lankkua kerrallaan, hitaasti ja kärsivällisesti, jotta saisimme joskus omankin kapelimme valmiiksi.

KUVA: REIJO MARJOMAA

Suomen ortodoksinen kirkko kunnioittaa Arseni Konevitsalaista yhtenä Karjalan valistajista. Pyhittäjästä tehdyssä Akatistospalveluksessa veisataan: "Mentyäsi kaikkien luoksesi kokoontuneiden kanssa Hevoskiveksi nimitetyn kiven luo Jumalanäidinpyhää kuvaa kantaen, sinä, pyhittäjäisä Arseni, teit uuden ihmeen ja hartailta rukouksillasi karkotit kivessä asuvat pahat henget."

Esa Kantola
erikoissairaanhoitaja
Oulu

→ pãá'ss, kãã'tt jee' res
ã' rnn ortodokslaž
maai' limest le' čči aainãš
vuãžžam su' nne kuuli
staattuuzz. tã'st liã
pãi kue' htt ouddmiãrk
meer cisttum oummin.
Põõ' zzi staattuuzz
põõššinallšemuõtt ij
šõõdd vaaldšeei le' be
aa' rheeli pãkkmõõžžin,
leã' ša tõõzz taarbšed

meer åskk da praavnik
na' ddjõs Vuãspãã' d
ãrmvviõgg vaikkto' sse
pãã'ssen cisttum oummu
ouddmo' lidvai pããi' k.
Mee' st le' čči ai' gğ ju' n
altteed prosess, koin
vuãžžčep veerjlã' stted
jiijjãn põõ' zzi staattuuzz
ceerkvest.
Jiõgglyvaž jie' llem
kõõškõs da šuurmõs

mall lij kristõs. Spasite' l
jiõčč lij ouddmiãrkk
pãã'ssvuõđãst, koozz
son jãã' đad põõ' zzeez
čõõđ ee' jje' di ceerkva:
: "Son, kãã'tt lij puki
e' mmel da raajji, tããttai
pu' httd jiãnnai pããrnai
čuõvvesvuõ'tte, da tõn
diõtt su' st õõlgi tuejjeed
peãlštei da dããtlasviikki
mue' kki pããi' k

tiuddli' žžen. Pãã' zzte' jest
da pãã' zzteinallšmin lij
pukin seãmma e' čč; tõn
diõtt ij pãã' zztei okkãn

kãččad tãid viljjãn." (Hepr.
2:10-11).

Joensuu aa' rhel Arsen

Oulun metropoliitan tehtäviä hoitaa

KS Joensuun PIISPA ARSENI

Puhelinnumero 0206 100 258.

Ikonit – ortodoksisen uskon opin ja sanoman välittäjät

Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian viitan asettaminen pyhänjäännökseksi Blahernain kirkkoon v. 458

Jo varhaiskristillisenä aikana liittyi marttyyrien kunnioittamiseen kiinteästi myös heidän pyhänjäännöstensä eli reliikkiensä syvä kunnioitus. Kristityt eivät pitäneet marttyyreitä minään tavallisina ihmisinä, vaan kuoleman voittaneen Kristuksen todistajina, ja tämä näkemys liitettiin myös reliikkeihin. Katsottiin, että Jumalan armo-voima, joka oli vahvistanut marttyyrejä heidän kilvoituksessaan, säilyi reliikkeissä myös sen jälkeen kun veritodistaja oli kilvoituksensa jälkeen päässyt Kristuksen helmaan. Jo varhaiset kirkkoisat ilmaisivat, että kun marttyyrit olivat seuranneet kärsivän Jumalan esimerkkiä, niin heidän kilvoituksensa ohella myös heidän reliikkinsä olivat ikään kuin aineellisena takuuna ylösnousemuksen toivosta.

Marttyyrien pyhänjäännösten lisäksi Kirkossa ryhdyttiin myös varhain kunnioittamaan erilaisia Kristuksen ja Neitsyt Mariaan elämään liittyviä esineitä reliikkeinä, joista välittyi jumalallinen armo-voima. Näitä ovat esimerkiksi Kristuksen risti, Hänen viittansa ja Käsittätehty ikoninsa sekä Jumalansynnyttäjän viitta ja vyö. Ortodoksinen Kirkko viettää näiden kunniaksi omia muistopäiviä, joista kahden viimeksimainitun pyhät muistot ovat ehkä vähemmän tunnettuja. Muistelemme Neitsyt Marian viitan pyhänjäännökseksi asettamista 2.7., ja vastaavaa hänen vyönsä juhlaa 31.8. Tarkastelemme seuraavaksi ensiksi mainitun tapahtuman taustaa ja ikonografiaa.

Viitan vaiheita

Pyhä Traditio kertoo Marian viitasta seuraavaa. Ennen kuolonuneeen nukkumista antoi Jumalansynnyttäjä yhden vaattekappaleistaan erälle neitseelle ja pyysi tätä säilyttämään sen sekä antamaan sen sitten jollekin toiselle, kun tämä tuntisi kuolemansa lähestyvän. Neito teki niin, ja tapahtui, että Marian viitta näin säilyi saman suvun hallussa aina 400-luvulle asti. Kaksi Bysantin keisari **Leo I:n** (n. 400 – 474) apulaista, patriisit **Galbios** ja **Kandidos**, olivat tuolloin tutustumassa Palestiinassa pyhiin paikkoihin, kun he tulivat erään hurskaan juutalaisnaisen taloon Nasaretin lähellä. Talossa oli huone, jossa paloi lampukoi- ta, poltettiin suitsuketta ja jonne sairaiden oli tapana kokoontua. Leon lähettivät saivat naiselta tietää, että huoneessa säilytettiin kallisarvoisessa arkussa tuota viittaa, jonka ääressä lausuttujen rukousten voimasta monet sairast saivat parannuksen vaivoihinsa.

Viitta arkkui- neen siirrettiinkin sitten Konstantinopoliin, jossa keisari Leo ja patriarkka **Gennadios** (n. 400 - 471, patriarkkana 458-471) näkivät, kuinka hyvässä kunnossa se oli, ja totesivat pyhänjäännöksen aitouden. Blahernain kirkon yhteyteen päätettiin rakentaa kappeli, jonne viitta sijoitettiin juhlallisesti Gennadioksen johdolla 2.7. 458, ja samalla se pantiin siellä uuteen pyhänjäännöslippaaseen. (Joidenkin tietojen mukaan viitan siirto Palestiinasta tapahtui vasta vuonna 473.) Blahernain kirkko sijaitsi kaupungin pohjoisosassa strategisesti tärkeällä paikalla, ja sen yh-

teydessä oli pyhää vettä pulppuava lähde. Lisäksi siellä säilytettiin ihmeitekevää Jumalansynnyttäjän ikonina. Oli siten luontevaa, että viitta sijoitettiin arvoiseensa seuraan.

Arvokas reliikki suojeli vuosisatojen kuluessa kaupunkia monilta hyökkäyksiltä, esimerkiksi vuonna 626 avaarien, 677 persialaisten ja 717 arabien hyökätessä. Vuonna 860 Rusjin, nykyisellä Luoteis-Venäjällä asuneiden heimojen, laivasto ruhtinas **Askoldin** johdolla uhkasi kaupunkia, jolloin keisari **Mikael III** (840-867) keskeytti sotaretkensä arabeja vastaan, palasi Konstantinopoliin, ja rukoili hartaasti koko yön polvillaan Blahernain kirkossa. Samalla patriarkka **Fotios** (s. n. 810 – k. vuoden 893 jälkeen, patriarkkana 858-867 ja 877-886) puhui ihmisille kehottaen näitä katumaan ja kääntymään rukouksillaan Jumalansynnyttäjän puoleen. Sitten viittaa kuljetettiin saatossa pitkin kaupungin muureja, kunnes se rannalla kastettiin veteen. Samalla hetkellä nousi kova myrsky, joka vaurioitti hyökkäävää laivastoa, ja kaupunki pelastui valloittajien ryhdyttyä perääntymään. Viikon kuluttua, jälleen toisena heinäkuuta, viitta vietiin takaisin Blahernain temppeliin. Kerrotaan, että myöhemmin Askold ja hänen seurueensa kääntyivät kristityiksi ja ottivat kasteen. Patriarkka Fotioksen toimesta ryhdyttiin näiden tapahtumien muistoksi viettämään vuosittain juhlaa heinäkuun 2. päivänä.

Viitan asettamisen juhlaa vietettiin varhain myös Venäjällä. Ruhtinas **Andrei Bogoljubski** (n. 1111 – 1174) rakennutti juhlan muistolle pyhitetyn kirkon Vladimiriin ja Suzdalin arkkipiispa **Dionisi** (n. 1300 – 1385) toi 1300-luvun lopulla osan viitasta Konstantinopolista Venäjälle. Viitasta välittyvä Jumalan armo pelasti Moskovan tataarien hyökkäykseltä 2.7. 1451, minkä jälkeen Moskovan metropoliitta **Joona** (k. 1461) rakennutti Kremlin viitan asettamisen muistolle pyhitetyn kirkon.

Juhlan ikonografiaa

Venäläisessä taiteessa Marian viitan pyhänjäännökseksi asettamista on kuvattu 1200-luvulta lähtien. Yksi varhaisimmista kuvista löytyy Suzdalin Jumalansynnyttäjän syntymän katedraalin rautaisista ovista, joihin aihe on kullattuna

ikuistettu. Se ajoittuu 1200-luvun ensimmäiselle kolmannekselle, jolloin nykyisen katedraalin ensimmäinen vaihe rakennettiin.

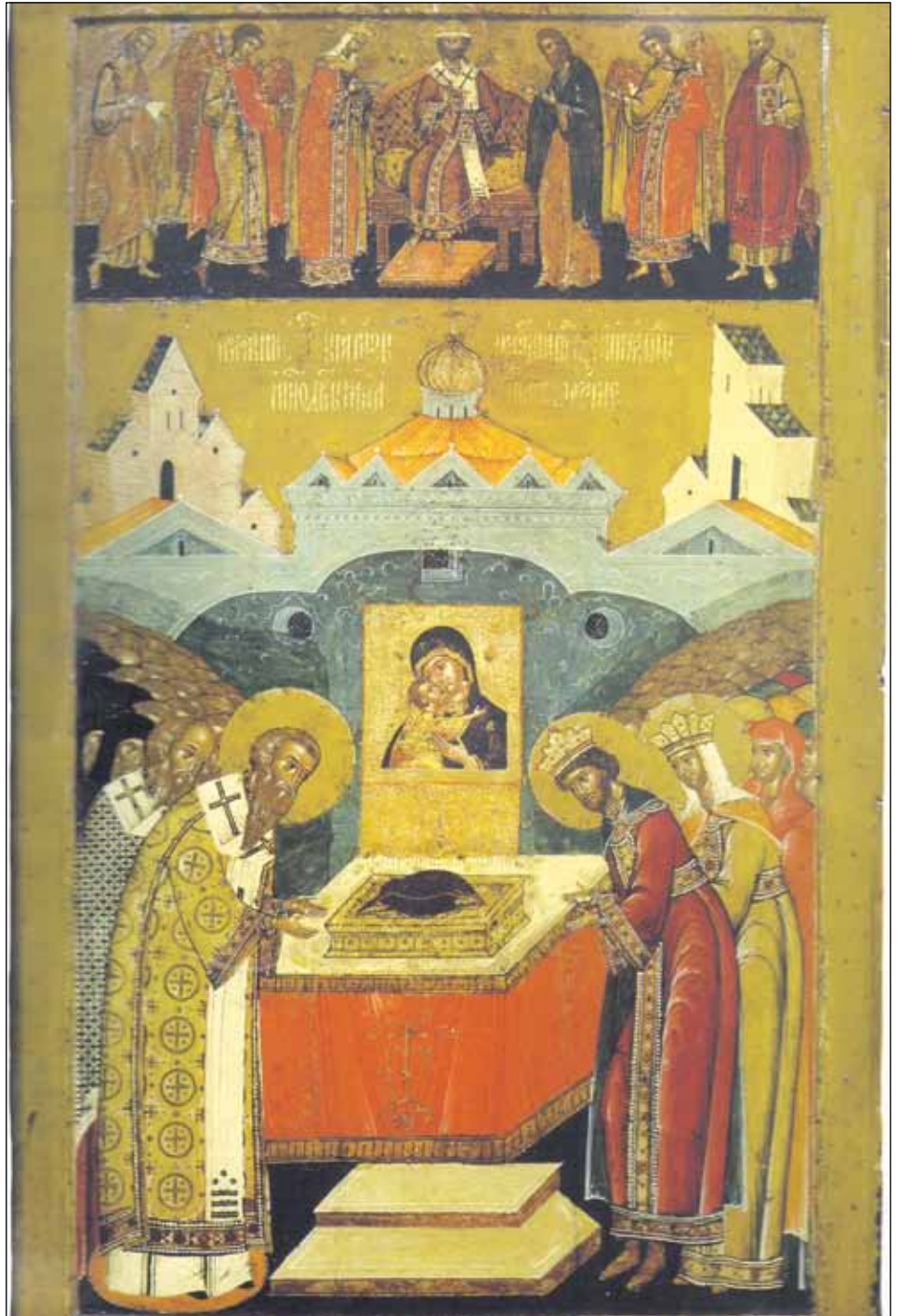
Aiheen sommittelussa keskeisellä sijalla on Blahernain kirkon alttaripöydälle asetettu laskostettu purppuranvärinen vaate ja sen säilytyslipas. Pöydän molemmin puolin seisovat reliikin ääressä kunnioittavasti kumartuneina patriarkka Gennadios, piispa ja munkkeja, sekä keisari Leo, keisarinna **Verina** (k. n. 484) ja kansaa. Voidaan ajatella, että historiallisen tilanteen ohella kuva pyrkii esittämään Kirkon ja valtion yhtenäisyyttä ja Ortodoksisen uskon nojautuvan yhteiskunnan ihanteellista rakennetta.

Altтарin takana näkyy esimerkissämme Jumalansynnyttäjän Vladimirilainen ikoni, Moskovan suojelija, sillä kyseinen ikoni on moskovalaista työtä. Yläosaan maalari on kuvannut deisisryhmän, jossa ylimmäispapillista Kristusta kumartavat kruunupäinen Jumalansynnyttäjä, Johannes Edelläkävijä, ylienkeli Mikael ja Gabriel sekä apostolit Pietari ja Paavali.

Kristuksen papillinen asu on tässä luonteva valinta, olihan yllä mainittu Kremlin kirkko, johon tämä ikoni oli tarkoitettu, alun perin Moskovan metropoliittosen yksityiskappeli. Jumalansynnyttäjän asu viittaa Daavidin häälauluun kuninkaalle: ”Kuningatar seisoo oikealla puolellasi yllään Ofirin kultaa” (Ps. 45:10).

Ikoni on hyvä esimerkki moskovalaisen taiteen tasosta vuoden 1620 tienoilta. Erityisesti se osoittaa sen maalaustaditon elpymistä, joka keskeytyi sekasorron aikana 1600-luvun alussa ennen **Romanovien** dynastian syntyä vuonna 1613. Se on tyyllillisesti lähellä niitä yksityiskohtaisia ja taidokkaita ikoneja, joita Moskovan ylimystö ja **Stroganovien** varakas kauppiassuku maala-uttivat tuohon aikaan. Siinä ilmenevät mielenkiintoisella tavalla sekä miniatyyrimaalaus että monumentaalinen tyyli yhdistettyinä taiteilijan pyrkimykseen ilmaista päivän muiston juhlallinen aihe ja palauttaa entiseen asemaansa venäläisen hengellisyyden kadotetut ihanteet.

Diakoni Osmo Kurola

Ikoni: Moskovalainen, n. 1620 (Preobraženskij, Aleksandr 2003 A Glimpse of Heavenly Splendour. Seventeenth Century Russian Icons. Pauline Books & Media. Bergamo. Plate XIX.)

Sielunpaimenia ja kirkon miehiä

Metropoliitta Anthony kirkon opettajana

Ortodoksiseen kirkkoon kuulumattomille saattaa syntyä kuva, että ortodoksinen traditio on rajallinen ja kulttuurisidonnainen. Kun ihminen alkaa elää todeksi ortodoksista traditiota, hän kuitenkin huomaa sen rajattomuuden. Ortodoksinen traditio on ennen kaikkea ihmisen matka pyhyteen, kohti Jumalaa. Kirkon historiassa tämän pyhän matkan ovat tehneet ja edelleen tekevät lukematomat Kristuksen kirkon jäsenet. Toisten matka on jäänyt niin kirkkaana aikalaisten mieleen, että heidät on haluttu muistaa ja muistetaan edelleen pyhinä ihmisinä, joista me muut voimme ottaa esimerkkiä, oppia heistä, ja pyytää heiltä esirukouksia.

Pyhiä ihmisiä on ollut kaikkina aikoina, ja edelleen voimme nähdä ihmisiä, joiden hengellinen matka kohti pyhyyttä loistaa jumalallista valoa. Yksi tällaisista aikalaisistamme oli Surožin metropoliitta **Anthony Bloom**. Hän syntyi venäläiseen perheeseen Sveitsissä 1914. Hän on asunut monissa eri maissa elämänsä aikana; lapsuutensa hän vietti Persiassa isänsä diplomaatin työn vuoksi; Venäjän vallankumouksen jälkeen perhe muutti Pariisiin, jossa Anthony opiskeli lääkäriksi ja teki munkkilupauksen; II maailmansodan jälkeen Anthony vihittiin pappismunkiksi ja 1950-luvun alussa hänet valittiin Lontoossa toimivan venäläisen seurakunnan kirkkoherraksi; 1950-luvun loppupuolella hänet vihittiin piispaksi ja 1960-luvun alussa hänet nimitettiin Iso-Britannian ja Irlannin arkkipiispaksi (Surožin hiippakunta Venäjän ortodok-

sisessa kirkossa). Metropoliitta Anthony kuoli vuonna 2003 Lontoossa, josta käsin hän teki elämäntyönsä Surožin hiippakunnassa.

Metropoliitta Anthony on yksi aikamme kirkkaimmista opettajista, joiden opetuksia on taltioitu paljon. Hänen opetuspuheensa tulevat suoraan sydäimestä ja koskettavat kuulijaa henkilökohtaisella tasolla. Hän ei puhu ihmisjoukolle, vaan jokaiselle kuulijalle erikseen. Jo nuorena piispa Anthony huomasi, että puhujan sanoista voi joskus olla enemmän haittaa kuin hyötyä. Hän ymmärsi, että hengellinen puhe ei saa pohjautua älylliseen tietoon vaan Kristus-kokemukseen, jolloin ihminen on aidoimillaan ja voi jakaa kokemuksensa kuulijoiden kanssa.

Metropoliitta Anthony kehottaa seurakuntalaisia avoimuuteen ulkopuolisia kohtaan ja veljelliseen rakkauteen seurakunnan keskellä. Aikamme seurakunnat ovat usein sisäänpäin lämpiäviä ja pyrkivät viettämään rauhallista tavanomaista elämää luomalla oman turvallisen 'pikku lammen', jolloin vaarana on, että lampi muuttuu suoksi ja hengellinen elämä sammuu. Seurakuntalaiset kokevat monesti kirkon jonkinlaisena suojapaikkana, jossa Jumala suojelee heitä ulkopuoliselta pahuudelta, mutta eivät itse pyri muuttumaan, vaan osallistuvat edelleen pahuuden töihin. Metropoliitta Anthony kutsuu ortodoksikristittyjä keskinäiseen ykseyteen, sillä jos me emme hyväksy toinen toistamme kirkon

sisällä emmekä pysty kantamaan vastuuta toisista seurakuntalaisista, kuinka me voimme kantaa suurempaa vastuuta. Opetuspuheissaan metropoliitta Anthony kutsuu ihmisiä viemään kirkon valoa kirkkorakennuksen ulkopuolelle, tekemään Kristuksen opetuksia todeksi ja tekemään kirkkoa ymmärrettäväksi niille, jotka eivät ole kirkossa.

Metropoliitta Anthony korostaa usein opetuspuheissaan kristittyjen vastuuta koko maailmasta. Hän muistuttaa, että me elämme maailmassa, jossa on pahuutta, epäoikeudenmukaisuutta, köyhyyttä ja väkivaltaa. Pahuus syntyy ja paisuu, jos ihminen ei pyri estämään sitä, vaikka hänellä olisi siihen mahdollisuudet. Jokainen kirkon jäsen on saanut Pyhän Hengen mirhavoitelussa, joten hänessä on Jumalan voima. Jos me emme käytä tätä lahjaa, sitä voimaa, jota saamme Kristukselta, me olemme kuin suola, joka menetti suolaisuutensa eikä sitä voi enää käyttää mihinkään. Kristityn vastuuta korostaessaan metropoliitta Anthony toteaa: "Ei riitä, että me tiedämme Jumalan luoneen kaiken, vaan meidän täytyy myös itse tulla osallisiksi luomistyöstä" ja "Meidän asiamme ei ole tuomita maailmaa, sillä me olemme vastuussa maailmasta enemmän kuin ne, jotka tuhoavat sitä".

Viatcheslav Skopets
Kirkkoherra
Lapin seurakunta

KUVA: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Metropoliitta Anthony kutsuu ihmisiä viemään kirkon valoa kirkkorakennuksen ulkopuolelle, tekemään Kristuksen opetuksia todeksi.

Церковный праздник в октябре

Покров Пресвятой Богородицы

Покров Пресвятой Богородицы, который отмечается 1. октября, является важным праздником в православном церковном году. Но он не совсем такой как другие большие праздники. Он является великим, но не из двенадцатых. Он твердо стоит в традиции северного православия, но в сравнении с другими великими праздниками он очень молод.

История и содержание праздника ведут нас в Византийскую империю тысячелетней давности. Во время императора Льва VI Философа (886 – 911) в Константинополе жил некий Андрей, Христа ради юродивый. Согласно его Житию, написанным священником храма Св. Софии Никифором, Андрей был родом из Скифии (т.е. он был славянином) и жил в V веке. Современная историческая наука все-таки утверждает, что св. Андрей Юродивый скорее всего жил в IX-X вв. В 910 году, св. Андрей Юродивый и его ученик Епифаний,

находились в 1-й день октября во Влахернском Константинопольском храме. При всенощной воскресной службе они видели как Пресвятая Богородица вместе со святым Иоанном Предтечей и святым Иоанном Богословом шли от входа к амвону храма. После длительной молитвы Пресвятая Богородица вошла в алтарь и сняв с головы омофор, распростерла его над собравшимися в храме. Сподобившийся этого видения Андрей спросил своего ученика Епифания: «Видишь ли, брате, Царицу и Госпожу всех, молящуюся о всем мире?». «Видю, святой отче, и ужасаюсь», - отвечал ему Епифаний. Видение прославлено было сперва молящимися в храме, а потом во всем Константинополе. Жители города, услышав об этом утешительном знамении, исполнились радости и упования, что Бог по молитвам Заступницы избавит их от бед.

В Российской Церкви праздник Покрова Божией Матери был установлен в середине XII века

стараниями святого князя Андрея Боголюбского. Запись об этом содержится в Прологе XII века. И в наших северных краях праздник Покрова является очень популярным и уважаемым. В маленькой Улеборгской епархии есть два храма в честь Покрова: Покровская церковь в Соткамо (Sotkamo), и Покровская часовня в Виханти (Vihanti). В этих, как и во всех храмах Северного Православия, в 1 октября, на праздничных службах, будем петь: Днесь, благовернии людие, светло празднуем, осеняеми Твоим, Богомати, пришествием, и, к Твоему взирающе пречистому образу, умильно глаголем: покрый нас честным Твоим покровом и избави нас от всякаго зла, молящи Сына Твоего, Христа Бога нашего, спасти души наша (Тропарь праздника).

Память чудесного видения св. Андрея Юродивого дает церкви повод для небольшого праздника. А радость о том, и благодарность за то, что Пресвятая Богородица и нас до сих

пор покрывает своим омофором, являются причиной уже великого праздника.

священник Алексей Шеберг

Jumalansynnyttäjän suojeluksen muistojuhla, Pokrova. Kirkko muistuttaa loka-kuun ensimmäisenä päivänä Herran Äidin esirukouksien voimasta. Venäläinen juhlaikoni.

Näkökulmia ikonimaalarin luovaan prosessiin

Ikonimaalausta maalarin sisäisenä mielentilana valottaa mielestäni hyvin seuraava toteamus: ”Liturginen taide ei ole koskaan vain inhimillisen osaamisen taidonnäyte, jonka avulla tekijä pyrkii kurottautumaan Jumalaa kohti, vaan itse maalaus-tapahtuma on jo akti, jossa Jumala lähestyy ihmistä; se on Jumalan ja ihmisen kohtaamisen paikka.”, toteaa Edmond Voordeckers. Artikkelin kirjoittajan laajemmasta ikoneja koskevasta esitelmästä.

Kun tullaan ihmisen kokemuk-
sista syvimpään, yksilön Jumala-
kokemukseen, omasta rajallisuudesta
käsien voidaan vain todeta, että
siellä sanat muuttuvat hyvin kömpelöiksi
ja voivat vain likiarvoisesti kuvata
sitä, mistä on kysymys. Ikonimaalarille
Jumala kenties avautuu hetkellisesti
apofaattisen teologian avulla ja apofaattinen
nöyryys kumpuaa syvästä taju-
sta siitä, miten rajallisesti me ihmiset
voimme jumalallisia salaisuuksia
ymmärtää. Olemme peruuttamattomasti
sidottuja aikaan ja paikkaan.

Jumala-kokemus

Onko siis paikkaa, jonne ikonimaalari
voi sijoittaa Jumala-kokemuksensa,
jossa se olisi edes vähäisessä määrin
käsitettävissä tai ymmärrettävissä?
Tuoko mystinen kokemus ikonimaalarille
järjellä käsitettävää tie-

toa ikonimaalaustapahtumasta? Mystinen
kokemus on yksi uskonnollisen kokemuksen
monista muodoista ja sillä tarkoitetaan
yleisesti niin intensiivistä ja välitöntä
kosketusta jumaluuteen tai jumalaan
(tässä määritelmässä poikkeuksellisesti
pienellä kirjoitettuna), että normaali
ajallinen todellisuus kadottaa piirteensä
ja kokija on kasvokkain sellaisen kanssa,
jota tai mitä hän ei voi käsittein kuvata.
Hän kokee olevansa kuvattavan ja kuvaamattoman
rajalla - katselemassa kohti kuvaamatonta,
”tuonpuoleista”. Tässä kohden **Voordeckersin**
toteamuksen sisältö on täysin yhteneväinen
mystisen kokemuksen määritelmän kanssa
ja on siten nähtävissä myös ikonimaalarin
kokemuksena, huolimatta siitä, että mystistä
kokemusta esiintyy monissa eri uskonnoissa,
joiden opillinen sisältö poikkeaa suuresti
toisistaan. Mystises-

tä kokemuksesta osallinen on jollain tavalla
poissa siitä maailmasta sekä olemisen
että käsittelemisen koordinaatiosta, joka
hänet muulloin ympäröi, ja se on tavallisesti
hyvin hiljainen ja sisäinen, jopa yksinäinen
tapahtuma. Edellämainittu kuvaa mielestäni
erinomaisesti sitä tilaa, sisäänpäin
kääntynyttä kokemusta, jossa ikonimaalari
on luovan prosessinsa intensiivisessä
vaiheessa ja josta tämän esitelmän
kirjoittajalla on oma-kohtaista kokemusta.

Transitio

Henkilökohtaisessa prosessissa Jumalan
voi käsittää mielen sisäisenä tilana myös
transitionaalialueella. Silloin siirrymme
teologian ja mystiikan näkemyksistä
syvyyspsykologian alueelle, erityisesti
psykoanalyttisen teorian ja käsitteiden
maailmaan, tässä kohden transitionaalialueesta
puhuttaessa on välttämätöntä mainita
englantilainen psykoanalyttikko **D.W. Winnicott**,
jonka ”löytönä” em. aluetta voidaan pitää.
Transitio on latinaa ja tarkoittaa siirtymistä.
Transitionaalialue muodostuu siis siirryttäessä
ulkoisesta todellisuudesta sisäiseen ja
päinvaltaiseen. Inhimilliset kulttuurielämykset
sijaitsevat suurimmaksi osaksi juuri
transitionaalialueella ja sen myötä olevaisuuden
alue laajenee materiaalisesta ulkopuolelle.
Transitionaalialueelle sijoittuvat mm. kuvataide,
kaunokirjallisuus sekä uskonto, myös
unennäkijä liikkuu tuossa tilassa. Transitionaalialueella
usko kuvaakin parhaiten ihmiselle mahdollista
ja ominaista tapaa asettua suhteeseen Jumalan
kanssa. Siellä ikonimaalari saattaa kohdata
itsensä Jumalan, joka on hänelle olemassaolon
perusta, ainoa, jonka varassa ikonimaalari
ihmisenä voi ylittää kuoleman rajan.

Ikonin ja sen maalaamisen luova prosessi
ja työ on mielessäni ja mielestäni palautettavissa
ikonimaalarin mielen sisäisessä tilassa hyvin
varhaiselle tasolle arkaaisena kuvana ja syvälle
tasolle Jumalan kuvana, josta se on nostettavissa
realistisemmille ja kehittyneemmille tasoille

käytännön maalausaktiin. Voikaanko siis
edellä mainitun esittää joillakin olemisen ja
kokeamisen tasoilla olevan elämän ja kuoleman
kysymys? Ja voiko epäonnistumisessa ikonimaalauksessa
pohjimmiltaan olla kyse myös elämästä ja
kuolemasta luovan prosessin ja psykodynaamiikan
näkökulmasta, siis itseyttä horjuttavana
ilmiönä? Kapeasti ja ahtaan teoreettisesti
ajatteltuna kenties, mutta kirjoittaja haluaa
jättää vastauksen pohtimisen lukijalle.

Kuvapinta kahden maailman välissä

Ikonit ovat täynnä symbolikieltä ja sisältävät
symboleja niin eri yksityiskohtien kuin hahmojen
ja kirjainten muodossa. Sana symboli juontuu
kreikankielen verbistä syn-balein, ’tuoda yhteen’,
’yhdistää’. Kuva (kr. ikoni) siis yhdistää
toisiinsa fyysisesti havaittavan sellaiseen
mikä on kuvaamatonta. Kuva on rajapinta
kahden maailman, ajassa muuttuvan fyysisen
ja ikuisuuden muuttumattoman ja aineettoman
välissä, kuuluen samanaikaisesti niistä
molempiin. Ikonit eivät siis ole muodoiltaan
ja väreiltään sellaisia kuin ovat siksi, että
ikonimaalari olisi nähnyt maailman sellaisena
kuin se esiintyy ikoneissa, vaan koska niissä
näkyvä alkaa upota näkymättömään. Ikonien
läpi katsotaan sellaista, mitä silmä ei voi
nähdä tai jossa voidaan erottaa vain hui-
kaiseva valo. Sädehtivä ikoni on siis ikkuna
Jumalan kuvaamattomaan kirkkauteen. Ikonimaalari
tavoittaa siis hetkellisesti jotakin pyhyyden
kosketuksesta, jolla on syvä ajan ja paikan
murtava arvomerkitys.

Symbolit auttavat ymmärtämään

Voiko ikoni siis olla symboli, joka yhdistää
kuvattavan ja ei kuvattavan, käsitettävän ja
käsittelemättömän, ja mitä symboli ikonimaalarin
mielentilassa yhdistää ja minne? **Jungin**
mukaan symboli viittaa johonkin aavistuksenomaiseen,
tunteettomaan tai meiltä kätettyyn ja sillä on
laajempi ”piilotajuisen” puolensa. Koska ihmisen

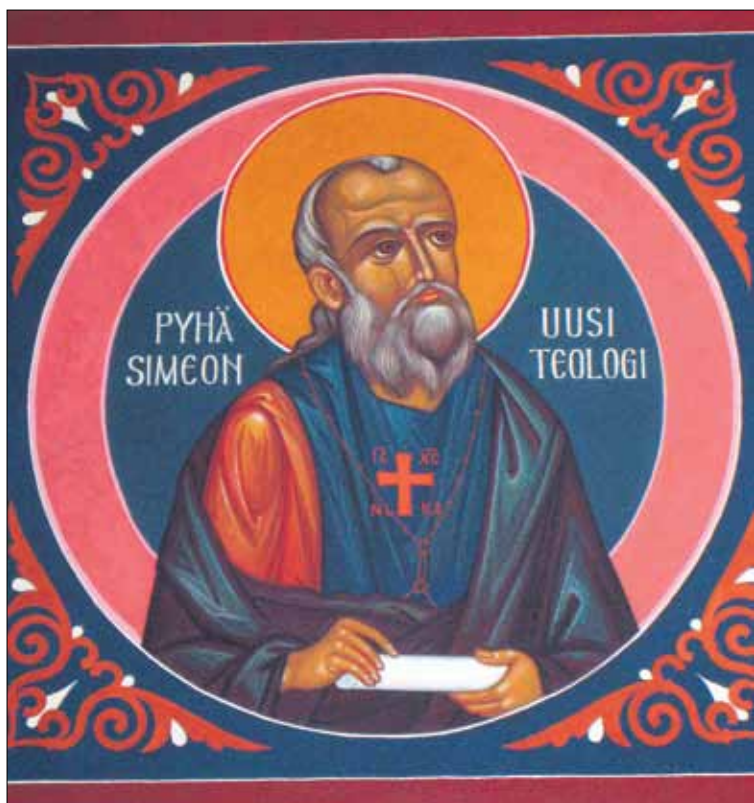
ymmärryksen piirin ulkopuolella on lukemattomia
asioita, käytämme symboleja tai symbolisia
termejä edustamaan käsitteitä, joita emme
pysty määrittelemään tai täysin ymmärtämään.
Kaikki uskonnot käyttävät symbolista kieltä.
Toisaalta yksilö tuottaa symboleja spontaanisti
ja tiedostamatta unien muodossa ja näin
yksilöllinen kokemus liittyy ja yhdistyy
kollektiiviseen tiedostamattomaan, jonne
arkkityypit kuuluvat. Arkkityypit nousevat
ihmiskunnan kollektiivisesta alitajunnasta
ja ikonimaalaukseen kuuluvina sekä
symboleina ja arkkityypeinä on pidettävissä
esim. puu (ristinpuu), kallioli, vuori, virta,
tuli ja tulenliekit, kukat, monet linnut ja
eläimet, joitakin vain mainitakseni. Arkkityypin
omaisia lisäksi ovat mm. tie, portit (avautuvat
ja sulkeutuvat), portaat, ympyrä, neliö, risti.
Myös värihin liittyy ikonimaalauksessa sekä
symboliikkaa että arkkityypin luonteista
yleispätevyyttä ja -maailmallisuutta.

Pohdintoja

Vaikka olenkin edellä mainituissa
havainnoissani ja pohdinnoissani pyrkinyt
valottamaan lukijalle apofaattisen teologian,
mystiikan kokemuksen ja psykoanalyttisen
teorian ja käsitteidenmuodostuksen myötä
jotakin ikonimaalarin omasta luovasta
prosessista, johon liitän myös Jumala-käsityksen
ja suhteen pohdinnan, haluan ehdottomasti
tähdentää ikoniteologian keskeisen asian
ja painottaa sen merkitystä ikonimaalarin
luovassa prosessissakin. Nimittäin ikoni ei
saa olla maalarin mieltä valtainen luomus,
vaan sen tulee kuvata pyhän henkilön tai
tapahtuman sanomaa ja sisältöä.

FM Johanna Heikkilä

Oulu

Ikonimaalari liikkuu luomistyössään aineellisen ja aineettoman rajapinnassa. Pyhittäjä Simeon Uusteologin ikoni. Kristuksen kirkastumisen kirkko, Kajaani.

Ajankohtaista Oulun hiippakunnassa

Kohti palvelevaa hallintoa

Kirkon hallinnon kehittämisen jatkotyöryhmä valmistelee raporttiaan vuonna 2013 marraskuussa kokoontuvaa kirkolliskokousta varten. Työryhmän puheenjohtaja, Kajaanin kirkkoherra Andreas Larikka pohtii seuraavassa kirkon hallinnon ajankohtaisia näkymiä.

Suomen ortodoksinen kirkko on viimeksi kuluneen 15 vuoden aikana käynnistänyt useita työryhmiä, joiden tehtävänä on ollut kirkon hallinnonuudistuksen suunnittelu. Ensimmäisten työryhmien esityksistä on toteutunut kirkkoa koskevien säädösten jakaminen kirkkolaikiin ja kirkkojärjestykseen sekä taloushallinnon rutiinien ja väestökirjanpidon yhdistäminen. Merkittävän taustan hallinnon kehittämiseen on tarjonnut kirkon saaman valtionavun nykyinen hallinnointi, joka on antanut kirkolle mahdollisuuden eri laajuudessa kuin aiemmin itse päättää miten se haluaa toimia.

Suunnitelmia ja seurantaa

Vuoden 2012 kirkolliskokous teki osaltaan päätöksiä hallinnon kehittämisen jatkotyöryhmän muistion ja hallintovaliokunnan mietinnön perusteella. Keskeisimmät päätökset koskivat kirkon palvelukeskuksen sisäistä arviointia, seurakuntien yhteistoimintaa, matkapappien ja -kanttoreiden sijoittumista kunkin hiippakunnan alueella,

kirkon jatko- ja täydennyskoulutusohjelman laatimista, Ortodoksinen seminaarin arviointiin käytettävän mittariston valmistelua sekä hiippakuntien henkilöstö- ja tilatarpeen arviointia.

Kirkolliskokous päätti myös esittää jatkotyöryhmän toimikauden ulottamista vuoteen 2014 saakka. Työryhmän tehtävänä on seurata ja arvioida hallinnon kehitystyötä sekä tehdä parannusehdotuksia. Työryhmän tehtäviin kuuluu myös valmistella ehdotuksia kirkolliskokouksen hyväksymässä mietinnössä tulevan vuosikymmenen esityslistalle otetuista asioista sekä valmistella eteenpäin taloustyöryhmän suosituksia ja taloussääntöä.

Työryhmän nykykokoontamoon kuuluvat puheenjohtajan lisäksi **Pentti Belinskij** Lappeenrannasta ja **Jyri Roihuvuo** Joensuusta. Kutsuttuna sihteerinä on **Elsi Takala** ja asiantuntijana kokouksissa mukana palvelukeskuksen johtaja **Sirpa Koriala**.

Työryhmä päätti kuluvan vuoden 2013 alussa hallinnon ke-

hittämistyön yleisen seurannan lisäksi pohtia kolmea tärkeää asiakokonaisuutta: hiippakuntien toiminnan ja resurssitarpeen arvioinnin kriteerejä, seurakuntien elinvoimaisuuden kriteerejä sekä pitkän aikavälin puitteita kirkon taloudelle.

Strategian linjaukset

Suomen ortodoksinen kirkon strategia vuosiksi 2010 - 2015 määrittelee kirkon arvoiksi rakkauden, totuuden, vapauden, yhteisöllisyyden ja luovuuden. Kirkon suurena haasteena on toimiminen vahvana arvovaikeuttajana ja rohkeana suunnan näyttäjänä yhteiskunnassa.

Linjaukset antavat tehtäviä myös hallinnon kehittämiseen. Lähimmäisvastuun ja eettisen toiminnan vahvistaminen edellyttää panostusta kotimaan diakoniatyöhön ja maahanmuuttajatyöhön sekä kansainväliseen lähetystyöhön ja humanitaariseen toimintaan.

Osaamisen ja toiminnan kehittäminen edellyttää kasvatuksen ja koulutuksen sekä tiedotus- ja

julkaisutoiminnan kehittämistä. Osaajista eli kirkon työntekijöistä ja heidän työhyvinvoinnistaan on pidettävä huolta. Jotta kirkon voimavarat voidaan mahdollisimman hyvin käyttää aktiiviseen jumalanpalveluselämään ja seurakuntatyöhön, tarvitaan kevyt ja toimiva hallintorakenne.

Uudistuva keskushallinto ja talous

Keskushallinnon uudistus käynnistettiin jo kirkolliskokouksen päätöksellä 2009. Ortodoksinen kirkon palvelukeskus aloitti toimintansa syyskuun alussa 2012. Palvelukeskus luotiin korvaamaan kirkollishallituksen kanslia ja sen yksiköt. Uudessa asiantuntijaorganisaatiossa kirkon keskeisiä yhteisiä toimintoja koordinoidaan keskitetysti. Palvelukeskuksen osaamista on vahvistettu laki- ja henkilöstöpalveluilla, joiden kysyntä on lisääntynyt.

Keskushallinto palvelee kirkon eri toimijoita. Ratkaisujen tulee olla kestäviä ja kokonaisuutta palvelevia. Uudistus tavoittelee myös hyvää johtamista ja vastuiden selkiyttämistä. Palvelualueista vastaavat työntekijät valmistelevat asioita mutta myös arvioivat ja kehittävät toimintaa.

Olenaiset kirkon taloudenhoitoon liittyvät seikat on säädetty nykyisessä kirkkolaisissa ja -järjestyksessä. Talousalaryhmän raportissa 2012 on esitetty hyviä ehdotuksia taloushallinnon kehittämiseksi. Kirkollishallitus on jo ottanut useita ehdotuksia toteutukseen. Esimerkiksi kustannuspaikoille on nimetty vastuuhenkilöt ja tämän myötä avoimuus on lisääntynyt. Päätösvallan ja vastuiden selkiyttäminen on vielä kesken. Tulevan vuoden budjetin valmistelu on tehty entistä perusteellisemmin ja laajapohjaisemmin. Säästö- ja tarkoituksenmukaisuussyistä mitään vapautuvaa tointa ei ole julistettu automaattisesti hakuun, vaan on selvitetty mahdollisuuksia uusiin toimintamalleihin ja yhteistyöku-

vioihin.

Kirkon taloudenhoidossa etsitään keinoja saada sijoitustoiminta riskittömäksi mutta silti tuottavaksi. Pääsääntöisesti on niin, että suurempaa tuottoa haluttaessa myös riski kasvaa. Kirkon sijoitustoiminnassa järjestys on se, että varat sijoitetaan turvautusti ja siten sijoitetulle pääomalle haetaan optimaalista tuottoa.

Hiippakunta ja sen piispa

Kirkolliskokous päätti 2012, että ennen seuraavien uusien piispojen nimittämistä on tehtävä selvitykset ja ratkaisut kirkkoa parhaiten palvelevasta hiippakuntajakomallista. Selvityksessä tulee ottaa huomioon nykyiset taloudelliset ja toiminnalliset lähtökohdat sekä arvioida toimintaa kirkon vakaan kehityksen turvaamiseksi muuttuvassa toimintaympäristössä. Kirkollishallituksen tehtävänä on valvoa hiippakuntien henkilöstön ja tilantarpeen arvioinnista tehdyn päätöksen toimeenpanoa.

Kirkollishallitus päätti kokouksessaan tammikuussa 2013, että arvioinnit toteutetaan hiippakuntien piispojen johdolla yhteistyössä palvelukeskuksen johtajan kanssa. Arvioinnin tulokset tuodaan kirkollishallituksen syyskuun istuntoon.

Hallinnonkehittämisen jatkoryhmä piti viime kokouksensa elokuussa Oulussa. Tarkoituksena oli saada kokonaiskuva hiippakunnan tiloista ja henkilöresursseista. Ensi vuonna on tarkoitus mahdollisuuksien mukaan jatkaa kierrosta Karjalan hiippakuntaan ja vuonna 2015 mahdollisesti Helsingin hiippakuntaan.

Yksi ajankohtainen kysymys on hiippakuntien alaisuudessa nyt toimivien matkapappien ja -kanttorien sijoittumisesta seurakuntiin. Lounais-Suomen osalta on jo tehty päätöksiä ja Oulun hiippakunnassa mahdollisia uudelleen järjestelyjä aihe-

KUVA: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Kirkon hallinnonkehittämisen jatkotyöryhmä vieraili 13.8.2013 hiippakuntakeskuksessa, Oulussa. Vasemmalta: Pentti Belinskij, Elsi Takala, Sirpa Koriala, kirkkoherra Andreas Larikka ja Jyri Roihuvuo.

uttavista toimenpiteistä on aloitettu keskustelu.

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain mukaan hiippakunnan piispa on hiippakuntansa esimiehen, joka johtaa hiippakuntaa kirkon perinteen ja ortodoksisen kirkon muiden sääntöjen sekä lain ja kirkkojärjestyksen mukaan. Kirkossa voi olla yksi tai useampi apulaispiispa. Apulaispiispan tehtävänä on avustaa sen hiippakunnan piispaa, jonka avustajaksi hänet määrätään. Apulaispiispan tehtävistä ja sijoituspaikasta määrää piispainkokous.

Kirkon oikea käytäntö edellyttää hiippakuntajakoon vaikuttavien esitysten tulevan sen piispan taholta, joka katsoo oman paimenalueensa tarvitsevan jakamista tai alueen kirkkokansan taholta ilmaistuna toivomuksena, mikäli he katsovat tämän olevan tarpeellista kirkon työlle. Edes kenelläkään piispalla ei ole oikeutta tehdä esitystä oman hiippakuntansa alueen täydentämisestä naapurihiippakunnasta otetulla alueella.'

Kotimaisten säädöstemme mukaan hiippakuntajaosta säädetään kirkkojärjestyksessä. Kanonisen perinteen ja lainsäädännön yhteensovittaminen edellyttää sitä, että mahdollisten aloitteiden hiippakuntajaon tarkistamiseksi tulee lähteä kirkollishallituksesta tai piispainkokouksesta tai sen esimiehen toimesta, joka toivoo aluettaan pienemmäksi. Koska kysymys kiistattomasti mitä suurimmassa määrin on kanoninen, kuuluu kirkkojärjestyksen muuttaminen tältä osin niihin kirkolliskokouksen päätöksiin, jotka tarvitsevat piispainkokouksen vahvistuksen.

Kysymys autonomiasta ja synodista

Suomen ortodoksisen kirkon nykyinen asema autonomisena paikalliskirkkona perustuu kirkollisesti ekumeenisen patriarkaatin 6.7.1923 antamaan tomos-asiakirjaan. Kirkkomme kirkko-opilliseen ja kirkko-oikeudelliseen eli kanoniseen asemaan kuuluu erottamattomasti kysymys piispainkokouksesta eli synodista. Tomos ei vaadi Suomen kirkolle rakennetta, jonka puitteissa synodi olisi normaalin kanonisen toiminnan kannalta aina olemassa, mutta se sisältää selvät ohjeet näiden kysymysten hoitamiseksi. Joko arkkipiispan tai tarvittaessa hänestä järjestyksessä seuraavan piispan toimesta voidaan kutsua ekumeeniseen patriarkattiin kuuluvien metropoliittakun-

tien esimiehenä, jotta saadaan aikaan täysilukuinen synodi.

Kotimainen lainsäädäntö nykyään on täsmentänyt asiaa siten, että piispainkokous on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Jos päätösvaltaisuuden saavuttamiseksi on tarpeen, puheenjohtaja kutsuu lisäjäseneksi apulaispiispan ja tarvittaessa eläkkeellä olevan piispan. Jos päätösvaltaisuutta ei saavuteta tällä menettelyllä, puheenjohtaja pyytää ekumeenista patriarkkaa määräämään toisen ortodoksisen kirkon piispan tai piispoja lisäjäseneksi.

Ortodoksinen perinne yleensä näkee tietyn kirkollisen alueen, autonomisen tai autokefaalisen kirkon kolmijäsenisen synodin rajatapauksena ja poikkeusratkaisuna. Kanonisen perinteen mukaan opillisten ja kanonisten ratkaisujen kohdalla tarvitaan laajempi, kuuden tai useissa tapauksissa kahdentoista hiippakuntapiispan synodi. On mielenkiintoista, että rovasti **Sergei Solntsev** Aamun Koitto -lehden kirjoituksessaan 1926 toteaa, että tomoksen antaminen merkitsee, kanonisen perinteen hengessä, Suomen ja Viron kirkkojen yhteisen synodin muodostamista. Tämä ei ole kuitenkaan käytännössä toteutunut.

Vaikutukset seurakuntaan

Hallinnonuudistuksen keskeisimpänä taloudellisena tavoitteena on nähty se, että seurakuntien tuloista nykyistä suuremman osan tulisi jäädä niiden omaan kirkolliseen toimintaan. Kristillinen rakkaus ja uskonnollinen toimintatapa edellyttävät myös, että parempituloiset ovat valmiita tukemaan heikompiituloisia. Seurakuntien kannalta tämä tarkoittaa kirkon keskusrahastosta jaettavien avustusten oikeudenmukaisista jakamista yhteisesti määritellyn perustein.

Seurakuntatodellisuudessa koetaan, että seurakuntien keskusrahastolle suorittamat maksut ovat korkeita ja seurakunnat pitävät oikeutenaan saada maksuilleen vastineeksi tasokasta, perustyötä tukevaa palvelua sekä keskusrahastosta myönnettäviin avustuksiin oikeudenmukaisia jakoperusteita.

Hallinnon kuluja on pystyttävä pienentämään. Uskon, että siihen on mahdollista päästä ennakkoluulottoman ajattelun kautta. Kirkon perinne sekä uskonnollisen elämän, kohtuullisen elintason ihanteet tarjoa-

vat kestävän perustan uusien toimintatapoja haettaessa.

On selvittävää voidaanko hallintoa, jonka koetaan nykyisellään vaativan kohtuuttomasti aikaa ja energiaa, toteuttaa uusilla tavoilla ja aiempaa enemmän yhteisesti. Jos evankelis-luterilaisessa kirkossa voidaan ottaa käyttöön rovastikuntamalli hallinnon kokoamiseen, eikö ortodoksisen kirkon oloissa sekä perinteen edellyttämällä tavalla hiippakuntataso tarjoaisi vastaavan ratkaisun?

Seurakuntaelämän suhteen paras asiantuntemus on seurakunnilla itsellään. Kyse on toiminnan uudenlaisten mahdollisuuksien ja toisaalta myös rajoittavien tekijöiden tunnistamisesta ja tunnustamisesta. Hiippakunnan ja kirkon keskushallinnon tehtävänä on auttaa ja mahdollistaa tarvittavia muutoksia sekä olla mukana niiden toteuttamisessa.

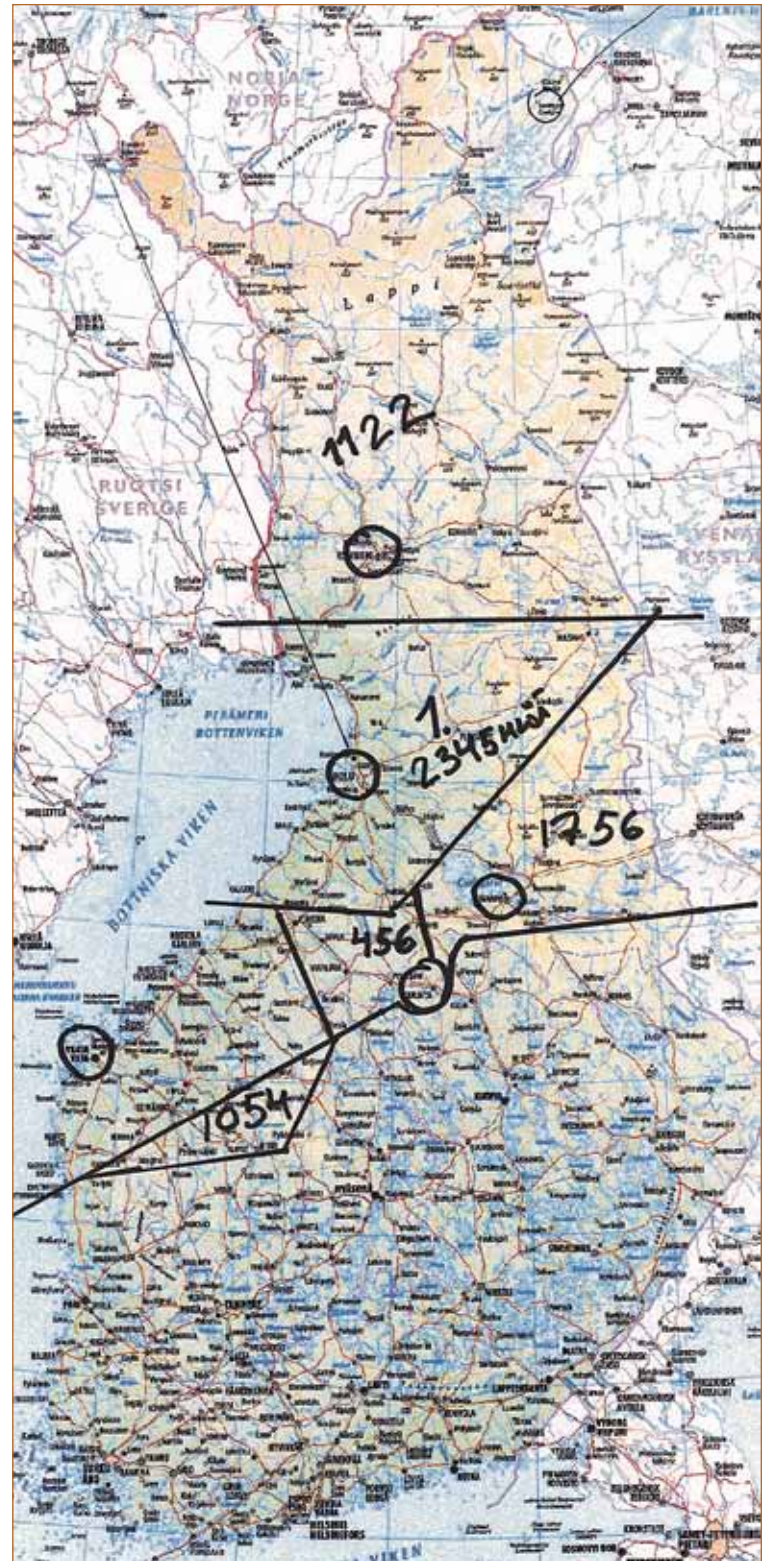
Seurakunnissa halutaan vapauttaa työntekijöiden aikaa hengelliseen työhön. On vakavasti pohdittava miten se tehdään. Seurakunnan elinvoimaisuuden vähimmäiskriteerinä voitaisiin pitää esimerkiksi sitä, että seurakunta pystyy omin varoin ylläpitämään kirkon sekä papin ja kanttorin. Seurakuntien tulevaisuutta ratkaistaessa on otettava huomioon paikalliset erityispiirteet. Yksi ja sama malli ei välttämättä sovellu kaikkialla.

Seurakuntarajojen toimivuutta on uskallettava arvioida ja tarvittaessa tehtävä esityksiä muutoksista. Seurakuntajakomme on peräisin 1950-luvulta mutta väestön sijoittumisessa tapahtuneet muutokset ole vielä johtaneet merkittäviin tarkistuksiin yksittäistapauksia lukuunottamatta. Aivan viime vuosina monessa seurakunnassa tilanne ja asenteet ovat muuttuneet niin, että uusia vaihtoehtoja ollaan valmiit harkitsemaan. Pohjois-Karjalassa on käynnistetty seurakuntarakenteen uudistuspuhdistus. Oulun hiippakunnassa on jo vuosia olemassa ollut suunnitelma nykyistä Kiuruveden seurakuntaa koskevasta hallinnollisesta uudelleen järjestelystä tulevaisuudessa.

Tavoitetila

Hallinnonuudistuksen merkittävin osa on ihmisten mielessä tapahtuva liike, asenteen muutos virastohenkisestä hallinnosta palvelutoimintaan ja yhteisöllisyyteen. Hallinnon kehittämisen etenemistä voidaan mitata muun muassa seurakuntien, hiippakuntien ja koko kir-

KUVA: HIIPPAKUNTA-ARKISTO.

Hiippakuntasiihteeri Johannes Mäntymäki havainnollisti hallinnonkehittämisen jatkotyöryhmälle Oulun hiippakunnan erityispiirteitä kartan avulla. Piispanistuin sijaitsee yli 200 000 asukkaan Oulunseudulla, joka muodostaa Skandinavian pohjoisten alueiden suurimman keskuksen. Suurpiirteinen kartta osoittaa viiden eri seurakunnan pastoraalisia rajoja, joiden keskuspaikat on ympyröity. Kunkin seurakunnan jäsenmäärät näkyvät numeroina. Hiippakunnan eteläisimmän ja pohjoisimman alueen välimatka on lähes 900km, johon ajoaika taittuu noin 11h. Välimatkojen vuoksi papit viettävät paljon aikaansa autossa. Erityisen pitkät ajomatkat ovat Lapin seurakunnassa. Rovaniemeltä papiston ajomatka Sevettijärvelle on lähes 500km, jolloin yhden suuntainen matka kestää 6h.

kon tasolla hallintoon käytettyjen varojen määrällä, keskusrahastomaksujen kehityksellä ja seurakuntien maksuista vastineeksi saamalla palveluilla, papiston ajankäytön jakautumisella hallinnon ja seurakunnan ydintehtävien kesken sekä kirkon ja seurakuntien sitoutumisessa yhteisiin linjauksiin ja päätöksiin.

Kirkossa tarvitaan hyvä, järkevästi mitoitettu hallinto. Kirkko ei kuitenkaan ole byrokraattinen koneisto vaan rakkaussuhde. En usko, että Suomen ortodoksisen kirkon ongelmat ratkeavat vain siirtämällä hallintohimmin osasia uuteen järjestykseen. Kirkon todellinen uudistus läh-

tee liikkeelle ihmisten sydänten muuttumisesta.

Pohjoisen hiippakunnan kannalta on tärkeää, että tarpeemme ja odotuksemme saadaan aidosti välitetyiksi päätöksenteon eri tasoille. Erityispiirteemme, kuten aito monikulttuurisuus ja pitkät välimatkat seurakuntien välillä, on meidän itsemme osattava havainnollistaa niille, joiden osana on tehdä kauaskantoisia ratkaisuja. Siinä auttaa hiippakunnan ja sen seurakuntien työntekijöiden ja luottamushenkilöiden valppaus havaita ihmisten elinolosuhteiden ja toimintaympäristön muutoksia ja reagoida niihin. ■

Ortodoksisten pappien ja kanttorien koulutus

Kuvat: Johannes Mäntymäki

Kirkkomme työntekijöistä papit ja kanttorit, sekä uskonnonopettajat koulutetaan Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksella. Koulutuksen päävastuu on yliopistolla, mutta käytännön harjoittelu tapahtuu kirkon omistamassa ja hallinnoimassa ortodoksisessa seminaarissa.

Ortodoksisen seminaarin edeltäjä Suomen kreikkalaiskatolinen pappisseminaari perustettiin Sortavalaan vuonna 1923 kouluttamaan ensin pappeja, myöhemmin myös kanttoreita ja uskonnonopettajia. Toisen maailmasodan takia seminaari siirrettiin Helsinkiin, siten Kirkkonummelle ja lopulta Kuopioon, missä se muodollisesti lakkautettiin vuonna 1988. Ortodoksisen teologikoulutuksen alkaessa Joensuun yliopistossa 1988 valtio sitoutui perustamaan osaksi koulutusta Ortodoksisen seminaarin. Valtio oli maksanut myös pappisseminaarin käyttökulut sen perustamisesta asti.

Joensuussa seminaari toimi ensin väliaikaisissa tiloissa, mutta sai sitten oman rakennuksen, jossa on asuntola, opetustiloja, soittoluokkia ja ruokala. Seminaarin kirkko, joka on pyhitetty apostoli ja evankelista Johannes Teologin muistolle, valmistui 1996. Seminaarissa on pappi ja kanttori sekä emäntä, joka vastaa ruokahuollosta. Opiskelijoille on vuokrattavana pieniä huoneita ja heillä on mahdollisuus edulliseen ruokailuun seminaarilla.

Seminaarin kirkossa toimit-

taan viikoittain yhdeksän jumalanpalvelusta, joissa opiskelijat toimivat eri tehtävissä. Yliopiston opintoihin kuuluu tietty määrä jumalanpalveluksiin osallistumista ja tentti niiden osaamisesta. Lisäksi opiskelijat suorittavat saarnaopin harjoittelun seminaarissa. Seurakuntaharjoittelu tapahtuu niin ikään seminaarin kautta ja opiskelijoiden edellytetään laativan pienimuotoisen kehittämissuunnitelman jollekin harjoitteluseurakunnan toiminnan osa-alueelle. Tämä tapahtuu yhteistyössä kyseisen seurakunnan työntekijöiden ja seminaarin papin kanssa. Näin ollen harjoittelija ei ole vain ilmaista työvoimaa tai passiivinen tarkkailija. Hänen tulee voida opintojensa ja kokemustensa perusteella kyetä luomaan rakentavia ja toteutettavissa olevia kehittämissuunnitelmia. Todennäköisesti hän on jo muutaman vuoden kuluessa jossakin seurakunnassa vastuullisissa tehtävissä!

Opiskelijat yliopiston ja kirkon toiveiden välissä

Pappien ja kanttorien koulutukseen kohdistuu paljon odotuksia kirkon eri tahoilta. Kaikki toivomusten esittäjät eivät ehkä tiedä, että vastuu koulutuksesta on yliopistolla. Siellä taas on jo ortodoksisen teologian oppiaineen sisällä kova paine saada lisää opetusta tähän tai tuohon aineeseen. Kirkon piiristä tulevat toivomukset saada lisättyä jotakin koulutukseen kilpailevat siis jo olemassa olevien oppiaineiden lisäysoiveiden kanssa. Jonkin lisääminen on myös pitkälinen prosessi. Ainoastaan nk. vapaavalinnaisissa on ”tilaa”, mutta ne taas ovat vapaasti valittavia, eikä voida edellyttää opiskelijoiden valitsevan jotakin tiettyä aihepiiriä. Seminaarissa taas on se ongelma, että opiskelijoilta ei voida

Teologikoulutus Joensuussa

- ◆ Tiedekunta (nyk. teol. osasto) perustettiin vuonna 2002
- ◆ Osaston henkilöstöön (19) kuuluu:
  - ◆ 9 professoria,
  - ◆ 8 lehtoria,
  - ◆ 1 yliopistonlehtori,
  - ◆ 1 päätoiminen tuntiopettaja,
  - ◆ 3 tutkijaa,
  - ◆ ja 4 hallintopalvelukeskukseen kuuluvaa henkilöä.
- ◆ Osastossa toimivat läntisen teologian ja ortodoksisen teologian koulutusohjelmat.
- ◆ Perustutkinto-opiskelijoita on noin 500 ja jatkotutkinto-opiskelijoita runsaat 60.
- ◆ Osastosta valmistuu vuosittain 60 teologian kandidaatin, 50 teologian maisterin ja 2-3 teologian tohtorin tutkintoa.

edellyttää mitään sellaista, mikä ei kuulu yliopiston opinto-ohjelmaan. Seminaari voi yrittää järjestää vapaaehtoista lisäopetusta, mutta se on aina vapaaehtoista. Oman arvioni mukaan, sekä jumalanpalvelusten opettaminen, että seurakuntaharjoittelu ovat nyt hyvällä mallilla. Toimiessani seminaarin vastaavana opettajana 2001–2013 yritin uuraasti saada aikaan nk. kirkon omien opintojen opintokokonaisuuden, joka olisi sillä tavoin pakollinen, että sen suorittaminen tulisi osaksi toimien pätevyysvaatimuksia. Tähän kirkkojärjestys antaa mahdollisuuden. Asia on tällä hetkellä piispainkokouksessa, jolle kuuluu asiasta päättäminen.

Viime vuosina on hakijoita niin pappis- kuin kanttorikoulutukseenkin ollut ilahduttavan runsaasti. Yliopisto valitsee opiskelijat, eikä kirkolla ole siihen

mitään sanomista. Soveltuvuuskoekoe, jollainen mm. opettajakoulutukseen pyrittäessä on käytössä, olisi hyödyllinen myös teologeille. Sitä ei ole kuitenkaan saatu, koska läntisellä (=luterilaisella) puolellakaan sellaista ei ole.

Kirkko tarvitsee ajattelevia ja luovia työntekijöitä

Pidän nykyistä teologikoulutusmallia melko toimivana. Yhteistyö seminaarin ja yliopiston välillä toimii hyvin. Opiskelijat ovat pääosin hyvin motivoituneita ja osallistuvat kohtuullisen hyvin jumalanpalveluksiin. Ulkomailta tulevat vaihto-opiskelijat tuovat laajempaa näkökulmaa seminaarin elämään ja sangen moni suomalainen opiskelija käy vaihdossa ulkomailta. Yliopistotasoinen teologian koulutus on kirkollemme

elinehto. Tässä ajassa tarvitaan työntekijöitä, jotka kykenevät käsitteelliseen ajatteluun ja luovaan ongelmanratkaisuun pysyen kuitenkin ortodoksisen perinteen piirissä. Juuri tähän sekä yliopisto, että seminaarimme heitä ohjaavat.

Rovasti Rauno Pietarinen
Matkapappi, Ivalo

Paimen-Sanomat lehdet luettavissa internetissä:
<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat>

SYKSYN SÄVYJÄ VALAMOSSA

- Lasinsulatus ja lasimaalaus 8.-15.9.
- Ortodoksisen diakoniatyön kurssi 20.-22.9.
- Saippuan valmistus 20.-22.9.
- Muotokuva- ja maisemamaalaus 20.-26.9.
- Kirkkorakennus ja rukouselämä 27.-29.9.
- Introducing the Orthodox faith 30.9.-4.10.
- Hiljaisuuden retriitti 2.-6.10.
- Rakkauten ja kuoleman filosofia 4.-6.10.
- Kierrätetään lasia 7.-11.10.
- Lasi- ja pronssivalut 13.-20.10.
- Luovuudesta voimaa ja elämäniloa 8.-10.11.
- Taidegrafiikka 8.-15.11.

Kaikki kurssit: www.valamo.fi

SYYSKUUN TARJOUS LUOSTARIHOTELLISSA

Ota irtiotto arjesta ja tule nauttimaan hiljaisuudesta ja rauhasta syksyiseen Valamoon.

2HH ALK. 60 €/VRK

Huonehinta, voimassa su-to.
Hinta pe ja la alk. 110 €/2hh/vrk.

Lämpimästi tervetuloa Valamoon!

Puh. 017 570 111, www.valamo.fi

Muista myös Tuohus-kauppamme Helsingin Liisankadulla sekä nettikauppamme webtuohus.valamo.fi.

Seurakunnan luottamusmiehen silmin -palsta

Missä ovat kaikki ihmiset – kirkollista arkea länsirannikolla

Kirkkojärjestyksessä (87§) on annettu 16-kohtainen lista siitä, mitä seurakunnan valtuuston tehtäviin kuuluu. Tehtävälistaan tutustuminen antaa selkeän kuvan siitä, että valtuusto käyttää varsin suurta valtaa seurakunnassa: paitsi että se päättää seurakunnan omaisuudesta ja taloudesta ylipäätään, se myös valitsee tehtäviinsä seurakunnan toiminnan kannalta tärkeät avainhenkilöt, esimerkiksi kirkonisännöitsijät ja lautakuntien jäsenet. Myös pappien, diakonien ja kanttorien valinta kuuluu valtuuston tehtäviin. Vallan mukana tulee myös suuri vastuu, sillä monilla päätöksillä on varsin kauaskantoiset vaikutukset koko seurakunnan elämään. Niinpä valtuutetuiksi ei ole ainaakaan meillä päin varsinaista tungosta.

Ne seurakunnat lienevät harvassa, joissa ei painittaisi tiukkojen taloudellisten päätösten kanssa. Rakennuskanta vanhenee ja olemassa olevaa omaisuutta pitäisi osata hoitaa järkevästi myös pitkällä tähtäimellä, ja rahareikiä olisi jonossa muitakin. Samanlaisia kysymyksiä pyöritellään, toki erilaisissa mittakaavoissa, myös yrityksissä, kunnissa ja kotitalouksissa, joten niissä ei ole sinänsä mitään uutta. Ero muihin tulee mielestäni siinä, että tässä luottamustehtävässä toimintaympäristönä on nimenomaan hengellinen yhteisö, seurakunta. Itse asiassa aiemmin mainitsemani valtuuston tehtävälistalla aivan ensimmäiseksi mainittu tehtävä on *seurakunnan hengellisen elämän edistäminen*. Niinpä valtuuston työ ei voi eikä saa keskittyä vain ja ainoastaan seurakunnan talouteen ja hallintoon, vaikka niiden hyvä hoito toki helpottaa seurakunnan toimintaa.

Hengellistä elämää edistämässä

Olen toisinaan pohtinut, mitä seurakunnan hengellisen elämän edistäminen käytännössä tarkoittaa ja miten valtuutettu tai valtuusto voisi sitä edesauttaa. Ensimmäiseksi tulee mieleen, että eikös tuo ole nimenomaan varsinaisten hengellisen työn ammattilaisten, ei niinkään luottamushenkilöiden sarkaa. Pidemmälle ajatellen seurakunnan työntekijöiden, lähinnä pappien ja kanttoreiden työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen on nimenomaan sellaista seurakunnan hengellisen elämän edistämistä, joka lankeaa luonnostaan valtuustolle. Vanhastaan on ilmeisesti totuttu ajattelemaan, että ns. kutsumustyössä ihmisistä tulisi jotenkin immuuneja niille työ-

elämän ongelmille ja paineille, jotka lopulta johtavat uupumiseen ja sairastumiseen. Tätä nykyä on saatavilla runsaasti tietoa ja jopa valmiita ohjelmia, joilla voidaan tukea työntekijöiden jaksamista työssään, joten asiaan olisi mielestäni syytä seurakunnissakin paneutua ja ongelmiin varautua jo ennen kuin niitä ilmaantuu. Ennaltaehkäisy on tässäkin edullisinta ja tehokkainta.

Unelmana aktiivinen seurakunta

Muutkin seurakunnan elämässä minua mietityttävät asiat kiertävät numeroiden ja eurojen sijasta ihmisiin. Olemme usein miettineet ja keskustelleet, miten saisimme aktivoitua seurakuntamme jäseniä osallistumaan enemmän oman kirkkonsa elämään. Ongelmana tahtoo olla se, että ne harvat aktiiviset kantavat vastuuta vähän yhdestä jos toisestakin asiasta. Samat ihmiset osallistuvat talkoisiin, keittävät kirkkokahveja ja istuvat jossakin lautakunnassa. On palkitsevaa olla hyödyksi ja palvella omilla vahvuksillaan seurakuntaa, mutta jatkuva vuorossa olo on myös kulluttavaa. Minusta on surullista, että uudet kirkkoon liittyvät käyvät vuoden tai kahden ajan ahkerasti jumalanpalveluksissa ja osallistuvat vapaaehtoistoimintaan kadotakseen sitten ykskaks näköpiiristä. Yhdet eivät uskalla sitoutua pitkäjänteiseen toimintaan, sillä työn ja perheen lisäksi ei välttämättä riitä voimia kuin lyhyisiin kertaluonteisiin projekteihin. Toiset väsyvät kinasteluun, jota helposti syntyy, kun uudet ihmiset tuovat mukanaan uudet näkökulmat ja totutusta poikkeavat tekemisen tavat vapaaehtoistoimintaan. Kärjisyys ei puolin ja toisin riittä, ja pian joku lähtee joko ovet

paukkuen tai poistuu kaikessa hiljaisuudessa takavasemmalle. On kenties ajatellut löytävänsä rauhan ja levon kirkosta ja törmääkin kirkon arjessa tuikeksi tavallisiin ihmisiin vikoineen päivineen. Kinastelun tuoksinnassa ei aina tule ajatelleeksi, että tämä on sitä rivikristityn käytännön kilvoitusta: me hiomme toinen toistemme särmiä.

Vaasan seurakunnan erityispiirteisiin kuuluu se, että alueellamme asuu suhteellisen paljon ortodoksisista maista tulleita maahanmuuttajia. Harmittavan harvat ortodoksitaukaiset maahanmuuttajat ovat kuitenkin löytäneet tiensä kirkkoon. Arvokasta maahanmuuttajatyötä tehdään pääasiassa vapaaehtoisvoimin niillä rajallisilla resursseilla, joita käytettävissä on. Seurakunnan kautta Suomeen sopeutuminen voisi käydä kenties helpommin: kirkon kautta tulija pääsisi tutustumaan vetäytyvinä ja varautuneina pidettyihin suomalaisiin ja saisi samalla kielikylvetystäkin ja me vastaanottajat saisimme lisää väriä ja eloa kirkon arkeen. Tulevina vuosina pitääkin maahanmuuttajatyön kehittämiseen löytää uusia keinoja.

Seurakunnan elämässä riittää tehtävää kaikille vapaaehtoisille. Soisin entistä useamman tulevan rohkeasti mukaan!

Jaana Welling,
Vaasan seurakunnan-
valtuuston jäsen

Kotipizza
Nummikatu 32, puh. 08-815 5755
avoinna ma-pe 10.30-21.00
la-su 12.00-21.00
Tervetuloa Sarin ja Sadun Kotipizzaan!

MIELENKIINTOISTA JA HAUSKAA PIANONSOITONOPETUSTA AMMATTILAISOPETTAJAN JOHDOLLA!

Pätevä, jo 25 vuotta opettajana toiminut
diplomipianisti antaa yksityisopetusta

Oulun keskustassa ja Kempeleessä niin vasta-
alkaneillekin kuin jo pitemmällekin ehtineille.

YHTEYSTIEDOT: Ludmila Jussila,
puh. 044 2637588, ludmila.jussila@gmail.com
facebook.com/musiikkikoululjussila

KULMAKIVI FESTARIT
OUTOKUMPU
20.-22.9.2013

www.onl.fi/kulmakivi

Tie kirkkoon – pyhäköt, luostarit ja muut pyhät paikat

Kullattujen kupolien Kiova

Ukrainan pääkaupunki on yksi tärkeistä ortodoksien pyhiinvaelluskohteista. Samalla se soveltuu mainiosti kulttuuri- ja kaupunkilomailua harrastaville.

Kaupunkilomia harrastavina mietimme jokunen vuosi sitten yhtenä vaihtoehtona Ukrainan pääkaupunkia, Kiovaa. Oli hyvä, että emme tuolloin vielä lähteneet. Vuosi sitten kesällä ortodoksiseen kirkkoon liittyneenä, uskuntoon perehtyneenä ja vaimoni **Marja-Leenan** kanssa Uudessa Valamossa vapaaehtoisena työskennelleenä nyt heinäkuun lopussa tehty matka sai aivan uuden ulottuvuuden.

Dnepr-joen kahta puolen rakentunut Kiova – tai Kiev – on yksi ortodoksien tärkeistä pyhiinvaelluskohteista. Mielenkiintoamme lisäsi myös taannoinen Ikonin tie –ohjelmasarja, missä Joensuun piispa **Arseni** perehdytti katsojaa ikonien ihmeelliseen maailmaan. Neljännessä osassa hän vieraili Kiovan tärkeissä luostareissa ja pyhäköissä. Tuota osuutta tuli katsottua useampaan kertaan ja käytän sitä myös tässä yhtenä lähteenä.

Kiovan kasteesta 1025 vuotta

Kiovassa oli tänä kesänä isot juhlat, kun Ukraina vietti Venäjän kasteen 1025-vuotisjuhlia. Voisi kuvitella, että tämä on itsenäiselle valtiolle tärkeä virstanpylväs. Tuhattu vuotisjuhlia vietettiin vuonna 1988 Neuvostoliiton loppuaikoina Venäjän juhlanä, vaikka oikeastaan sekin oli Ukrainan kirkon juhla, koska ukrainalaisten joukko-

kaste tapahtui Kiovassa. Konstantinopolista kristinusko kulkeutui viikinkien mukana Kiovaan, ja Ruhtinas **Vladimir** kastettiin kristityksi. Hän kastatti kansansa vuonna 988. Vladimir ja isoäitinsä **Olga** kohotettiin myöhemmin pyhiksi.

Kävimme useammassa kirkossa, mutta tässä keskityn vain kahteen keskeisimpään kohteeseen: Pecherskan lavraan ja Pyhän Sofian katedraaliin ja luostariin. Nämä Kiovan tunnetuimmat matkailukohteet kuuluvat Unescon maailmanperintölistalle. Luostarit ovat kulttuurihistoriallisestikin niin ainutlaatuisia, että ne säilytettiin myös Neuvostoliiton aikana. Tosin silloin ne olivat ei-kirkollisessa toiminnassa. Viisi hehtaaria käsittävä Sofian luostarikompleksi oli museo ja historiallis-rakennustaiteellinen suojelualue. Lavran ainutlaatuinen rakennuskokonaisuus puolestaan sai valtion kulttuurihistoriallisen suojelualueen statuksen. Neuvostoliiton hajoamisen ja Ukrainan itsenäistymisen jälkeen kirkot ja luostarit saivat taas toimia alkuperäisessä tarkoituksessaan.

Luostarit lumosivat...

Ensimmäisenä lomapäivänä tutustuimme keskustan nähtävyyksiin ja siellä oleviin pyhäköihin. Sofian laajan aukion laidalla, sotapäällikkö **Bogdan Hmelitskin** ratsastajapatsasta vastapäätä oleva luostarialue on keskeisellä paikalla. Alueelle

Näkymä Pecherskan lavran yläosasta alaluostarin suuntaan. Oikealla näkyy Kiovan maamerkki, Äiti Maria-patsas, vasemmalla virtaa Dnepr-joki.

oli noin viiden euron hintainen pääsymaksu. Myös lavran yläluostariin oli pääsymaksu, muuten kaupungin pyhäköihin oli vapaa pääsy.

Useimmissa ortodoksikirkkoissa eri puolilla maailmaa saa kuvata myös sisällä, mutta Pyhän Sofian tuomiokirkossa se oli kiellettyä. Toisaalta oli hyvä keskittyä vain katsomaan ja aistimaan vanhoja ikoneja, mosaiikkiköitä ja seinämaalauksia, joiden joukosta löytyy myös maallisia aiheita. Näitä voi sitten jälkikäteen katsella kuvakirjoista, internetistä ja Ikonin tie –ohjelmasta. Tämä 1037-luvulla rakennettu 13 kupolinen Pyhälle viisaudelle nimetty kirkko on Kiovan tunnetuin. Suojeltua luostarialuetta silti hallitsee pääsisäänkäyntinä toimiva 76-metrinen kellotorni.

Sofian luostari oli sentään vielä hahmotettavissa, toisin oli 28 hehtaarin alueelle levittäytyvä luolaluostari. Vaikka olin siihen etukäteen mielestäni hyvin perehtynyt, silti sai välillä kynsäistä korvallista, että missä kohdin sitä tarkasti ottaen edetään. Varasimme lavraan reilusti yli puoli päivää ja näimme tietysti vain pienen osan.

... luolahaudat hämmästyttivät

Kristinuskon mukana Kiovaan tulivat myös ikonit ja niiden tekijät. Ensimmäiset ikonimaalarit kuuluivat tuhatluvun alussa perustetun Kiovan luolaluostarin veljestöön.

Munkit asuivat aluksi Dnepr-

joen töyräälle rakennetuissa luolissa. Myöhemmin samoja luolia alettiin käyttää hautauspaikkana. Melkein kuusisataa vuotta ne olivat luostarin hautausmaana. Erityisen suotuisat ilmasto-olosuhteet ja maaperän koostumus mahdollistivat ruumiiden muumioitumisen. Myöhemmin munkkeja alettiin kunnioittaa pyhinä. Heidän joukossaan on Venäjän ensimmäinen tunnettu ikonimaalari **Alipi**. Hänen ikoneitaan ja maalauksiaan on esillä myös Valamon Kristuksen kirkastumisen luostarissa, tärkeimpänä Valamon Jumalanäidin ihmeitätekevä ikoni. Merkittävä on myös historioitsija **Nestor**, jonka kirja *Nestorin kronikka* vuodelta 1051 on Venäjän historiaa kuvaava varhaisin kirjallinen lähde.

Luolat ovat avoinna katsojille. Me tietenkin laskeuduimme myös maan alle kapeisiin käytäviin. Pääsymaksua ei peritty, sen sijaan jokaista kehoitettiin ostamaan tuohuskynttilä. Se oli tarpeen, sillä luolakalmistossa ei ollut juuri muuta valoa, kuin pyhien arkkujen päädyissä olevat himmeät lampukat. Käytävät ovat niin kapeita, että kaksi ihmistä mahtuu juuri ja juuri ohittamaan toisensa. Sesonkiaikana väkeä oli paljon liikkeellä. Jonossa liikuttiin tiukassa tuntumassa. Hämmästyksen lisäksi hirvittikin, että jos jonkun naisen huivi syttyy palamaan ja syntyy pakokauhu. Onneksi pyhällä paikalla näkyy olevan oma suojeleuksensa. Tämä oli meille hautausmaafriikeille erikoisin

hautapaikkakokemus.

Ylä- ja alaluostarissa riitti katsottavaa ja hämmästeltyä. Alueella on useita kirkkoja, joissa kävimme melkein kaikissa. Jumalanäidin kuolonuneen nukkumisen muistolle pyhitetty luostari on yksi ortodoksien keskeisistä pyhiinvaelluskohteista. Oli hyvin vaikuttavaa liittyä tähän joukkoon. Olemme kiitollisia myös arkkimandriitta **Sergeille** ja kirkkoherra **Marko Patroselle** matkavinkeistä.

Kiovesta löytyy luostarikokojen lisäksi monta muuta historiallisesti merkittävää ja näyttävää pyhäkköä. Vaikka kullatut kupolit ja kirkot ovat pääosissa, samalla se on oiva, moderni eurooppalainen kaupunkilomakohte, jossa on paljon muutakin nähtävää. Näistä voisi mainita Itsenäisyyden aukion, vanhan kaupungin idyllisine ostoskatuineen, Kultaisen portin, kaupahallin, monet puistot, aukiot ja muistomerkit sekä vielä kauppan päälle korkeuserojen ansiosta huikeat näkymät Dnepr-joen suuntaan.

Kun lisätään vielä vajaan kahden tunnin suora lento ukrainalaisella koneella päivittäin Helsingistä, hyvä ruoka ja edullinen hintataso, niin kaikki on kohdillaan onnistunutta pyhiinvaellus- ja muutakin matkaa varten.

Kuvat ja teksti:
Mikko Ihalainen
Oulu

Matkakirjeen kirjoittaja vaimonsa Marja-Leena kanssa Sofian aukionla. Taustalla Pyhän Sofian tuomiokirkko ja luostarialue. Pääsisäänkäyntinä toimii 76-metrinen kellotorni.

Sähkeutisia

- Uusi Oulun metropoliitta valitaan kirkolliskokouksessa, joka kokoontuu 25.–27.11.2013 Valamon luostarissa, Heinävedellä. Siihen asti hiippakunnan esipaimenen tehtävää hoitaa Joensuun piispa **Arseni**.
- Vaasan ortodoksisen seurakunnan monikulttuurisuus ja -kielisyys on viime vuosina lisääntynyt. Seurakunnan väkimäärä on ollut loivassa kasvussa ja kasvua lisää erityisesti Pohjanmaan alueelle ulkomailta muuttaneet ortodoksit. Kesällä 2013 noin joka neljännellä seurakuntalaisella on juuret jossain toisessa maassa kuin Suomessa. Seurakuntalaisia on 24 eri maasta ja kotimaisten kielten lisäksi 12 muuta kieltä puhutaan äidin-kielenä.
- Kalajoki kuuluu Oulun ortodoksisen seurakunnan kaitsenta-alueeseen. Kaupungin ortodoksista rukoushuonetta rakennetaan kannatusyhdistyksen voimin. Rakennuksesta tulee ulkonäöltään perinteisen tsasounan mallinen ja sen on ajateltu palvelevan myös Kalajoen Särkkien matkailijoita. Hankkeen etenemistä voi seurata netistä: www.kalajoenrukoush.nettisivu.org
- Lapin ortodoksisen seurakunnan valtuusto päätti viime vuonna, että se lahjoittaa Nellimissä omistamansa Darjan-mökki nimisen kolttatilan rakennuksineen Kolttakulttuurisäätiölle. Lapin ortodoksinen seurakunta katsoo, että tämä tila antaa Kolttakulttuurisäätiölle mahdollisuuden kehittää ja säilyttää aktiivisesti kolttakulttuuria. Kolttakulttuurisäätiö päätti hallituksen kokouksessa 10.1.2013 ottaa lahjoituksen vastaan. Luovutus tapahtui 19.5. 2013 Nellimissä.
- Kiuruveden seurakunnan viime vuotta koskeva toimintakertomus toteaa, että seurakunnassa toimii useita kirkkolaulun johtajia, esilaulajia ja lukijoita, jotka "tekevät työtä kirkon hyväksi talkoohengessä, Jumalan kunniaksi." Tämä on merkittävä voimavara ja kiitoksen aihe, sillä seurakuntaan kuuluu noin 500 jäsentä ja sillä ei ole varaa ylläpitää palkattua kanttoria.
- Kajaanin seurakunnan viime vuotta koskeva toimintakertomus toteaa, että kirkon sanoman esillä pitämiseen ovat merkittävästi vaikuttaneet suhteet alueellisiin medioihin. Viikoittainen mahdollisuus ohjelmatuotantoon Radio Kajauksen kautta ja useamman aluelehden säännöllinen palstatila hartaus- ja kolumnikirjoituksissa antavat seurakunnalle myönteistä näkyvyyttä.
- Ortodoksinen Opiskelijaliitto - Ortodoxa Studentförbundet ry. Tutustu toimintaan : www.oof.fi
- Hämeenlinnan Lammille, Ronnin kylään, kesäkuussa muuttanut Kaikkien Athosvuoren Pyhien Perintösäätiön järjestämä näyttely: "Athosvuoren munkkeja ja bysanttilaisia ikoneita" on avoinna vuoden loppuun saakka. Näyttely koostuu kreikkalaisen ikonimaalarin **Konstantinos Ksenopouloksen** ja hänen neljän oppilaansa ja työtoverinsa yli 90 teoksesta. Näyttelystä löytyy tarkempaa tietoa Athos-säätiön internetsivuilta: www.athossaatio.fi.

KIRKON KOULU

Eksakti rukouspyyntö

Pyhän Efraim Syyrialaisen suomenkielisessä paastorukouksessa anomme: "... estä minusta laiskuuden, velttouden ja turhanpuhumisen henki." Laiskuus ja velttous ovat läheistä sukua, joten niitä varten ei olisi tarvittu kahta ilmaisua. Mistä lienee "veltous" suomennokseen tullut, sillä alkutekstissä todellakin puhutaan velttouden sijaan jostakin ihan muusta. Kreikan sana "periergia" tarkoittaa päinvastoin erittäin innokasta puuhailua – toisten ihmisten asioiden parissa! Sanalla sanoen: uteliaisuutta. Ei ole mikään ihme, että Efraim Syyrialainen panee meidät pyytämään vapautusta uteliaisuudesta. Uteliaisuus johtaa juoruiluun, tuomitsemiseen, mielenhajaannukseen. Utelias myös kärsii kovasti, jos hän ei saa tietoonsa kaikkea mahdollista ja tuntee tulevansa syrjäytetyksi. Uteliaisuudesta luopuminen on todella hyvää käytännön elämän paastokilvoitusta. Voi harjoitella sitä, että rajoittuu omiin asioihinsa, ja hillitsee kielensä, kun sille nousee toisten asioita utelevia kysymyksiä. Uteliaisuudesta vapautuminen on elinehto sisäisen rauhan saamiseksi.

Efraim Syyrialaisen paastorukoukset ovat ajankohtaisia myös kirkkovuoden paastokausien ulkopuolella. Niissä anotaan apua, voimia ja tarkkaavaista mieltä arkiseen elämän keskelle.

Nunna Kristoduli
Ote blogikolumnista "Uteliaisuuden henki",
ortodoksi.net/ortodoksi/blogi/kristoduli

AUTA ORPOLAPSIA

Hylätyt Lapset Ry on poliittisesti ja aatteellisesti sitoutumaton, voittoa tavoittelematon hyväntekeväisyysyhdistys. Sen tarkoituksena on edistää hylättyjen ja vähäosaisten lasten sekä vähävaraisten perheiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja pyrkiä parantamaan heidän elämäntilanteaan. Toiminta on keskittynyt lähinnä Venäjälle ja Baltian maihin. Avustuskohteina ovat lastenkodit, sairaalan lastenosastot ja lapsiperheet.

Yhdistys toimittaa lastenkoteihin ja perheille vaate- ja tarvikkeapua. Jäsenet tekevät avustustyötä oman työnsä ohella ja organisaatorakenne on pidetty keveänä. Näin lahjoitusvarat voidaan suunnata lähes kokonaan hädänalaisten lasten auttamiseen. Lisätietoja löytyy yhdistyksen kotisivuilta.

Paimensanommat 4/2013

aineistopäivä on

25.11.2013 klo 12.00

Asianajotoimisto Heikki Kukkonen sMBR Oy

Pitkäaikaisella kokemuksella mm. perukirjat, perinnönjaot, testamentit ym.

Torikatu 18 4 C, 4 krs.
90100 Oulu
Puh. +358 400 693 806

www.heikkikukkonen.com

RIO BRAVO
* MEXICAN RESTAURANT *

Tervetuloa hauskaan ja rentoon meksikolaiseen tunnelmaan!

Ravintola Rio Bravo
Kauppakeskus Zeppelin

zeppelin@riobravo.fi • 044 - 700 4002

www.riobravo.fi

Ravintola
CRECIAN
Greek Tavern

Tervetuloa pikalomalle kreikkaan

Oulu: crecian@crecian.fi
kirkkokatu 55
08 3111 555

Zeppelin: zeppelin@crecian.fi
Kauppakeskus Zeppelin
044 700 4002

www.crecian.fi

Oulun seurakunta

Kirkkoherran tervehdys

Ortodoksit Oulun seudulla, Pohjois-Pohjanmaalla, Meri-Lapissa ja Koillismaalla

Ortodoksinen kirkkovuosi alkaa 1. syyskuuta. Samoin kirkollinen elämä seurakunnissa monipuolistuu kesän hiljaiselon ja lomakauden jälkeen. Elämässä täytyy mennä eteenpäin. Näin on asianlaita myös pyhässä kirkossamme.

Seurakuntaelämää säätelee kirkkovuosi monine juhla-, paasto- ja muistopäivineen. Kirkkokalenterin mukaan eläminen antaa meille ortodokseille rikkautta elämiimme sekä syvää tarkoitusta kaikkiin kohtaamiisiimme ja toimiimme. Nautimme juhla-ajoista, mutta toisaalta myös kirkollisen arjen lumo auttaa meitä elämään kotiympyröissä, työpaikoilla ja harrastusten parissa.

Oulun ortodoksisen seurakunnan syyskautta sävyttää mainitsemani kirkollisen arjen lumo. Mitään suurin seurakunnallisia tapahtumia ei tänä syksynä järjestetä, vaan pyrimme panostamaan perustoimintaamme: jumalanpalveluksiin, kaikenikäisten parissa tehtävään kasvatustyöhön ja diakoniaan. Lämpimästi tervetuloa mukaan!

Lisäksi seurakuntaamme valitaan tänä syksynä pappi ja kanttori sekä hiippakunnallemme piispa. Suokoon Jumala, että saamme hyviä ihmisiä palvelemaan pyhää kirkkoamme alueellamme.

Marko Patronen
Oulun seurakunnan kirkkoherra

KUVAT: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Joensuun piispa Arseni siunasi käyttöön, Uспенien juhlapäivänä 15.8.2013, oululaisen yrittäjäpariskunnan Andreas ja Virpi Andreoun kotikappelin. Lasten entinen leikkimökki sai uudenlaisen tarkoituksen pyhittämisen myötä. Kodin uusi rukouspaikka kantaa Jumalansyntyttäjän kuolonuneen nukkumisen muistoa, joka kuljettaa perheen ajatukset toiseen kotimaahan, Kyprokselle. Siellä juhlapäivällä on kansan keskuudessa erityisen suuri arvostus.

KUVA: TARJA PARTANEN

Oulun toisen papin, pastori Lars Ahlbäckin lähtöjuhla Kemissä. Meri-Lapin alueen seurakuntalaiset olivat hyvästelemässä Etelä-Suomeen lähtevää sielunpaimentaan.

KUVA: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Tunnustuksena kirkon hyväksi tehdystä työstä myönnetään Pyhän Karitsan Ritarikunnan kunniamerkkejä ja piispallisia siunauskirjoja. Niiden saajat ovat ryhmittyneet yhteiskuvaan Oulun katedraalissa 19.5.2013. Vasemmalta: Lea Lyytikäinen, Teuvo Ottavainen, Johanna Heikkilä, Virpi ja Andreas Andreou, sekä Antero Hyytiäinen. Etualalla eläkeläisrovasti Unto Lampinen.

Metropoliitta Panteleimonin lähtöjuhla

KUVAT: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Helluntaina 19.5.2013 metropoliitta Panteleimon toimitti viimeistä kertaa Oulun esipaimenena liturgian. Ryhmäkuva on otettu Oulun ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa ennen palveluksen alkua. Edessä, vasemmalta: ponomari Taneli Peltoniemi, rovasit Eino Hynninen ja Raimo Kiiskinen, metropoliitta Panteleimon, rovasti Unto Lampinen. Takana vasemmalta: diakoni Osmo Kurola, pastori Aleksej Sjöberg, rovasti Mauri Patronen, ponomari Heikki Kukkonen, rovasti Matti Porkka.

Liturgian jälkeen järjestettiin metropoliitta Panteleimonin lähtöjuhla. Siitä on nähtävissä videokooste Oulun ortodoksisen hiippakunnan kotisivuilla. Eläkkeelle jäävää piispaa kävi tervehtimässä Oulun tuomiokapitulin ja Oulun ev.lut.seurakuntien edustus. Kuvassa vasemmalta: emeritus hiippakuntadekaani Keijo Nissilä, kirkkoherra Juhani Lavanko ja kirkkoherra Hannu Ojalehto.

Metropoliitta Panteleimon siirtyi eläkkeelle 1.6.2013 lukien. Esipaimenen muuttoauton pakkaustiimi oli helteisenä päivänä 29.5.2013 työn touhussa. Vasemmalta oululaisia apuvoimia: Kari Paakkola, metropoliitta Panteleimon ja Mauri Sorppanen.

Oulun hiippakuntakeskuksen lähikorttelia ollaan uudistamassa. Naapurista puretaan kaksi kerrostaloa, joista yksi on rakennettu 1970-luvun loppupuolella ja toinen 1980-luvun alussa. Kumpikaan ei täytä nykyaikaisia rakennusmääräyksiä. Niiden tilalle rakennetaan uudisrakennukset ja maanalaiset parkkihallit. Ne muuttavat hiippakuntatalon takapihamilijöön. Purku ja rakennustyöt kestävät vuoden 2014 loppuun saakka. Hiippakuntakeskuksen taloa rasittavat pitkän aikaa purku- ja uudisrakennustyöt, sekä melu-, tärinä-, pölyhaitat ja erityiset liikennejärjestelyt. Näkymä on hiippakuntakanslian parvekkeelta. Vasemman puoleinen kuva on toukokuulta purkuoperaatiosta ja oikean puoleinen elokuun puolelta väliiltä, uudisrakennushankkeesta. Rakenteilla olevan talon nimi on kirkollisesti ajatellen osuva: Sofia, viisaus.

Oulun seurakunnan toimintakalenteri

OULUN SEURAKUNTA

Jumalanpalvelukset
Oulun ort. seurakunnassa,
syksy 2013

Oulun ortodoksinen
seurakunta,
Torikatu 74, 90120 Oulu,
p. 044 511 5741,
sähköposti: oulu@ort.fi
Kirkkoherranvirasto avoimna
arkisin klo 9-12,
p. 044 511 5741.

Virkatodistukset kirkon
keskusrekisteristä,
p. 0206 100 203 (ma-pe
klo 9-15),
keskusrekisteri@ort.fi

kirkkoherra Marko Patronen,
p. 044 5115 742
2. pappi: -
kanttori Reijo Kinnunen,
p. 044 5115 743
2. kanttori Helena Matsi,
p. 044 5115 748
katedraalin isännöitsijä
Kari Vasko, p. 044 5115 745

OULU

**Pyhän Kolminaisuuden
katedraali**
Torikatu 74
Isännöitsijä Kari Vasko
p. 044 511 5745

La 31.8. klo 18 vigilia
Su 1.9. klo 10 liturgia,
kirkkovuoden alku
Ke 4.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 5.9. klo 18 ehtoopalvelus
La 7.9. klo 18 vigilia
Su 8.9. klo 10 liturgia,
Jumalansynnyttäjän syntymä
Ke 11.9. klo 18 akatistos
To 12.9. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 13.9. klo 18 vigilia
La 14.9. klo 10 liturgia,
ristin ylentäminen
La 14.9. klo 18 vigilia
Su 15.9. klo 10 liturgia
Ke 18.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 19.9. klo 18 ehtoopalvelus
La 21.9. klo 18 vigilia
Su 22.9. klo 10 liturgia
Ke 25.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 26.9. klo 9 liturgia, ap. ja
evankelista Johannes Teologi
To 26.9. klo 18 ehtoopalvelus
La 28.9. klo 18 vigilia

Su 29.9. klo 10 liturgia
Ke 2.10. klo 18 akatistos
To 3.10. klo 18 ehtoopalvelus
La 5.10. klo 18 vigilia
Su 6.10. klo 10 liturgia
Ke 9.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 10.10. klo 28 ehtoopalvelus
La 12.10. klo 18 vigilia
Su 13.10. klo 10 liturgia
Ke 16.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 17.10. klo 18 ehtoopalvelus
La 19.10. klo 18 vigilia
Su 20.10. klo 10 liturgia
Ke 23.10. klo 9 Jaakobin liturgia
Ke 23.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 24.10. klo 18 akatistos
La 26.10. klo 18 vigilia
Su 27.10. klo 10 liturgia
Ke 30.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 31.10. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 1.11. klo 18 vigilia
La 2.11. klo 10 liturgia,
Karjalan ja Lapin valistajat
La 2.11. klo 18 vigilia
Su 3.11. klo 10 liturgia
Ke 6.11. klo 18 ehtoopalvelus
To 7.11. klo 18 suuri ehtoopalvelus
La 9.11. klo 18 vigilia
Su 10.11. klo 10 liturgia
Ke 13.11. klo 18 ehtoopalvelus
To 14.11. klo 18 ehtoopalvelus
La 16.11. klo 18 vigilia
Su 17.11. klo 10 liturgia
To 21.11. klo 18 akatistos
La 23.11. klo 18 vigilia
Su 24.11. klo 10 liturgia
Ke 27.11. klo 18 akatistos
To 28.11. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 4.12. klo 18 ehtoopalvelus
To 5.12. klo 18 vigilia
Pe 6.12. klo 10 liturgia ja itsenäisyyspäivän rukoushetki
La 7.12. klo 18 vigilia
Su 8.12. klo 10 liturgia
Ke 11.12. klo 10 liturgia koululaisille
Ke 11.12. klo 18 ehtoopalvelus
To 12.12. klo 18 ehtoopalvelus
La 14.12. klo 18 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia
Su 15.12. klo 16 ehtoopalvelus ja joulunvalmistusjuhla
Ke 18.12. klo 18 ehtoopalvelus
To 19.12. klo 18 ehtoopalvelus
La 21.12. klo 18 vigilia
Su 22.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 16 jouluaaton

suuri ehtoopalvelus,
(Yle Radio 1)
Ti 24.12. klo 20 jouluaaton vigilia
Ke 25.12. klo 8 liturgia,
Kristuksen syntymä,
(Yle Radio 1)
To 26.12. klo 10 liturgia,
2. joulupäivä
La 28.12. klo 18 vigilia
Su 29.12. klo 10 liturgia
Ti 31.12. klo 18 uuden vuoden rukoushetki
Ke 1.1. klo 10 liturgia

Maikkulan entinen kasarmi Maikkulanrinne 42, Oulu

La 7.9. klo 12 alkaen
Maikkulan praasniekka:
Vedenpyhitys Maikkulan kappelissa
Litania matkamiehen ristillä
Muistokäynti Vienan pakolaisten muistokivellä
Kirkkokahvi

Ven. kiel. ortodoksiset illat Oulussa

Русскоязычные православные вечера состоятся в приходском зале г. Оулу (Torikatu 74) по средам 23.10, 13.11, и 4.12. Вечерня в соборе в 18 ч. Беседы в приходском зале после служб. Тема бесед: Вселенские церковные соборы. Добро пожаловать!

MUHOS

Koortilan toimintakeskus
Koortilantie 30
Isännöitsijä Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

La 21.9. klo 9 liturgia
La 19.10. klo 9 liturgia
Ke 13.11. klo 9 liturgia
La 21.12. klo 9 liturgia

HAUKIPUTAAN MARTINNIEMI

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone
Martinniementie 206
Isännöitsijä
Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

La 28.9. klo 10 liturgia
La 26.10. klo 10 liturgia
La 7.12. klo 10 liturgia

KEMI

Johannes Kastajan kirkko
Lehtokatu 31
Isännöitsijä Martti Takalo

p. 040 548 6052
To 29.8. klo 10 liturgia,
Johannes Kastajan mestaus
Su 1.9. klo 10 akatistos
Pe 13.9. klo 18 ehtoopalvelus
La 14.9. klo 10 liturgia,
ristin ylentäminen
Su 6.10. klo 10 liturgia
To 24.10. klo 18 akatistos
Su 3.11. klo 10 akatistos
La 16.11. klo 10 liturgia
Pe 6.12. klo 10 liturgia ja itsenäisyyspäivän rukoushetki
To 12.12. klo 10 liturgia,
koululaiset
To 12.12. klo 17 ehtoopalvelus ja Lucia-juhla
Su 22.12. klo 10 hetkipalvelus
Ti 24.12. klo 14 jouluaaton suuri ehtoopalvelus
Ke 25.12. klo 10 liturgia,
Kristuksen syntymä

TORNIO

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko
Lukiokatu 1
Isännöitsijä
Antero Hyytiäinen
p. 045 267 8276

La 31.8. klo 9 liturgia
Su 8.9. klo 10 akatistos
Su 22.9. klo 10 liturgia
Su 29.9. klo 10 hetkipalvelus
La 5.10. klo 10 liturgia
27.10. klo 10 akatistos
Su 17.11. klo 10 liturgia
Su 8.12. klo 10 akatistos
Ti 24.12. klo 10 jouluaaton liturgia

VIHANTI

Jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuone
Vanha Ouluntie 26
Isännöitsijä Ulla Haukka
p. 040 746 1524

La 7.9. klo 10 liturgia
Ma 30.9. klo 18 vigilia
Ti 1.10. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys, Jumalansynnyttäjän suoje-
lus, praasniekka

La 2.11. klo 10 liturgia,
Karjalan valistajat
Su 17.11. klo 10 liturgia,
Jokilaaksojen tiistaiseurojen vierailu
To 26.12. klo 10 liturgia,
2. joulupäivä

RAAHE

Jumalansynnyttäjän temppeleinkäymisen rukoushuone
Brahenkatu 2
Isännöitsijä Lea Kuusirati
p. 08 223 8316

Su 15.9. klo 10 liturgia
Su 27.10. klo 10 liturgia
Ke 20.11. klo 18 vigilia
To 21.11. klo 10 vedenpyhitys ja liturgia
Su 22.12. klo 10 liturgia

TERVOLAN VAREJOKI

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen rukoushuone
Tsasounantie 34

La 5.10. klo 10 liturgia
Pe 8.11. klo 10 liturgia,
enkeliänpäivä
Su 15.12. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia, pt. Trifon Petsamolainen, praasniekka
Ti 24.12. klo 14 jouluaaton suuri ehtoopalvelus

KUUSAMO

Ev. lut. seurakuntatalon takkahuone (kirkon lähellä)

La 31.8. klo 11 liturgia
La 19.10. klo 11 liturgia
La 16.11. klo 11 liturgia

KALAJOKI

Vuorenkallion kappeli
Kappelitie 14

La 19.10. klo 10 liturgia

Ekumeeniset jumalanpalvelukset Oulussa

to 12.9. klo 19 katolinen kirkko, Liisantie 2,
toim. Donbosco Thomas
to 10.10. klo 19 Tuiran kirkko, Myllytie 5,
toim. Veijo Koivula
to 14.11. klo 19 ortodoksinen seurakuntasali,
Torikatu 74, toim. Marko Patronen
to 12.12. klo 19 katolinen kirkko, Liisantie 2,
toim. Donbosco Thomas

Järjestää: Oulun ev.-lut. seurakunnat, Oulun katolinen seurakunta, Oulun ortodoksinen seurakunta

Oulun seurakunnan toimintakalenteri

KUOROT JA KERHOT

Oulun ortodoksisen seurakunnan toimintoja päivitetään joka viikko seurakunnan nettisivuilla: www.oosrk.fi

Katedraalikuoron harjoitukset syksyllä 2013
Harjoitukset keskiviikkoisin ehtoopalveluksen jälkeen n. klo 18.30 Oulun seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74):

syyskuu 4., 11., 18., 25.
lokakuu 2., 9., 16., 23., 30.
marraskuu 6., 13., 27.
joulukuu 4., 11., 18.

Syksyn aikana harjoitellaan mm. liturgian, vigilian perusveisuja ja käydään läpi palvelusten perusrakenteita sekä 30.10 (lihavoidut päivämäärät) alkaen varsinaisia joulun juhlaveisuja ja radiointeja.

Radioinnit jouluaaton suuri ehtoopalvelus klo 16 ja joulupäivän liturgia klo 8.

Kanttori Reijo Kinnunen
puh. 044 5115 743
email: reijo.kinnunen@ort.fi

Kirkkokerho Oulussa

Kirkkokerho kokoontuu joka sunnuntai Oulun seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74) klo 10.-10.45. Ensimmäinen kokoontuminen su 1.9. Ohjelmassa on ohjattua askartelua, leikkiä, laulua ym. toimintaa. Kerhon jälkeen mennään katedraaliin ja osallistutaan pyhään ehtoolliseen yhdessä vanhempien kanssa. Kerho on tarkoitettu lapsille.

Tiedustelut: Anne Patronen,
p. 040 540 8943

Perhekerho Oulussa

Perhekerho kokoontuu torstaisin Oulun seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74) kerhohuone 2:ssa torstaisin klo 10-12. Ensimmäinen kokoontuminen to 5.9. Kerho on tarkoitettu lapsille, heidän vanhemmilleen, isovanhemmilleen kummeilleen ja ystävilleen. Ohjelmassa aina yhteinen rukous, tarjoilua, leikkiä ja aikuisille mielenkiintoisia keskusteluja. Tervetuloa solmimaan ystävyysuhteita perhekerhoon.

Tiedustelut: Anne Patronen,
p. 040 540 8943

Oulun nuortenkerho

Nuortenkerhon kokoontumiset syksyllä 2013 joka toinen torstai ehtoopalveluksen jälkeen Oulun seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74) seuraavina päivinä: 5.9., 19.9., 3.10., 17.10., 31.10., 14.11. ja 28.11.

Nuortenkerho on tarkoitettu lähinnä yläasteikäisille ja sitä hieman vanhemmille nuorille. Kerho alkaa ehtoopalveluksella klo 18, jonka jälkeen siirrytään kerhohuoneeseen n. klo 18.30. Kerhossa pelaillaan ja vietetään rentoa yhdessäoloa pienen purttavan kera.

Kerhonvetäjänä toimii Reijo Kinnunen puh. 044 5115 743
email: reijo.kinnunen@ort.fi

Oulun Ortodoksiapiiri

Ortodoksiapiirissä tutustutaan kirkon perinteeseen ja opetukseen alustusten ja keskustelujen kautta. Piirin tavoitteena on ortodoksisen hengellisyyden ja teologian tietämyksen syventäminen. Edellä mainittuja teemoja käsitellään seurakuntalaisen elämäntodellisuus huomioon ottaen. Ortodoksiapiirin tehtävänä on hahmottaa vastusta kysymykseen miten voi aidommin ja täydemmin olla ortodoksi ja samalla moderni, länsimainen ihminen.

Ensimmäinen kokoontuminen Oulun seurakuntakeskuksessa to 19.9.2013 klo 18 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen, noin klo 18.30. Aihe: Liturgian sisältö ja merkitys

Piirin vetäjä: pastori Marko Patronen, p. 044 5115 742,
marko.patronen@ort.fi

Oulun seudun Raamattupiiri

Raamattupiirissä tutustutaan Johanneksen evankeliumiin kirkon tradition valossa. Piiri on tarkoitettu kaiken ikäisille Pyhästä Raamatusta kiinnostuneille. Piiriä johtaa hiippakuntasihteeri Johannes Mäntymäki. Oulun ortodoksinen seurakuntakeskus, Torikatu 74, kerhohuone 2, klo 18.00–20.00 joka toinen tiistai: 3.9., 17.9., 1.10., 15.10., 29.10., 12.11., 26.11., 10.12. Lisätietoja löytyy seurakunnan verkkosivuilta.

Tiistaiseurat

Tiistaiseurojen ilmoituksia voi seurata myös seurakun-

tamme nettisivuilta:
www.oosrk.fi

Oulun tiistaiseura

Oulun tiistaiseura kokoontuu joko toinen tiistai seurakuntakeskuksessa, Torikatu 74, klo 17. Ensimmäinen tiistaiseurailta on 10.9., ja seuraavat 24.9., 8.10., 22.10., 5.11., 19.11. ja 3.12. Tervetuloa mukaan.

Ahti Pyörnilä puheenjohtaja

Meri-Lapin tiistaiseura

Meri-Lapin tiistaiseuran syksyn ensimmäinen kokoontuminen on ma 19.8. klo 17 Kemin ortod. kirkon seurakuntasalissa (Lehtokatu 31). Suunnittelemme yhdessä syyskauden ohjelmaa. Jo nyt voi sanoa, että kyläilykutsuja on tullut parikin naapuriseuroilta.

Myös patriarkka Bartolomeoksen siunaama päivä luonnon puolesta, josta sijoituu kirkkovuoden alkuun 1.9. huomioimaan toiminnassamme.

Jatkossa kokoontumispäivämme tulee olemaan kuu-kauden ensimmäinen torstai. Annan mielelläni tietoja ja kerron lisää tiistaiseuramme toiminnasta.

Kerttu Junnonen
p. 050 355 6580,
kerttu.junnonen@gmail.com

Martinniemen tiistaiseura

Martinniemen tiistaiseuran

toimintaa syksyllä 2013:

Ti 17.9. klo 17 tiistaiseurailta Raili Kolehmaisella, Osa-uksentie 8 A 1, Haukipudas
Ti 22.10. klo 17.30 tiistaiseurailta Paula Kauppilalla, Kääriäntie 9, Haukipudas
Ti 3.12. klo 17.30 joulujuhla Puttaa Tuvalla, Kirkkotie 10, Haukipudas

Syys- ja marraskuun vierailuista tarkemmat tiedot jäsenkirjeessä. Tervetuloa mukaan toimintaamme.

Tiedustelut:
Raili Kolehmainen,
puh. 040 735 5535

Vihannin tiistaiseura

Vihannin tiistaiseura järjestää kirkkokahvit jokaisen liturgian yhteydessä (kts. jumalanpalveluskalenteri).

Su 17.11. klo 10 liturgian toimittaa isä Antero Petsalo Kiuruveden seurakunnasta. Samalla Jokilaaksojen tiistaiseurat tulevat vieraaksemme.

Ma 25.11. klo 18 joulunvalmistusjuhla tsasounassa.

Tervetuloa mukaan toimintaamme.

Ulla Haukka, sihteeri
p. 040 746 1524

Muut tiistaiseurat:

www.oosrk.fi

Syksyn 2013 praasniekat Oulun ortodoksisen seurakunnan alueella

La 7.9 klo 12 alkaen Maikkulan praasniekka Maikkulan kappelissa (Maikkulan entinen kasarmi, Maikkulanrinne 42, Oulu). Vedenpyhitys, litania matkamiehen ristillä, muistokäynti Vienan pakolaisten muistokivellä ja kirkkokahvit

Ma-ti 30.9-1.10. Vihannin Jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuoneen (Vanha Oulutie 26) praasniekka Ma 30.9. klo 18 vigilia
Ti 1.10. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys, kirkkokahvit

Ke-to 20. – 21.11. Raahen Jumalansynnyttäjän tempeleinkäymisen rukoushuoneen (Brahenskatu 2) praasniekka Ke 20.11. klo 18 vigilia
To 21.11 klo 10 liturgia ja vedenpyhitys, kirkkokahvit

15.12 Tervolan Varejoen pyhittäjä Trifon Petsamolaisen rukoushuoneen (Tsasounantie 34) praasniekka.
Vedenpyhitys ja liturgia 15.12. klo 9.30.

Nunna Kristoduli vierailee Kemissä ja Oulussa 16. - 17.11.2013.

Hän esitelmöi nykyajan ihmisen hengellisestä elämästä Kemissä liturgian jälkeen la 16.11. ja Oulussa su 17.11.

Kuva: Niko Pinnis.

Leiriläiset rovasti Raimo Kiiskisen kanssa kristinoppileirin päätösliturgiassa Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalissa 4.8.2013.

Kajaanin seurakunta

Temppelijuhlia Kainuussa

Kuivajärven praasniekka

Praasniekat ovat merkittävien kesätapahtuma Kuivajärvellä. Vaikka juhla on pyhän Nikolaoksen muistolle, juhlaa vietetään heinäkuussa. Juhlaohjelmaan kuuluu nykyään aattoillan ehtoopalvelus sekä muistopalvelus Kuikkaniemen hautausmaalla. Juhlapyhänä on liturgia sekä ristisaatto vedenpyhityksineen. Tänä vuonna palvelukset toimitti Oulun metropoliitan tehtävien hoitaja KS Joensuun piispa **Arseni**.

Kuivajärven praasniekka on ollut erityisesti vienankarjalaisten juhla. Juhlan maallinen puoli käsittää kansanperinnettä, kansantansseja, soittoa, laulua, puheita, esitelmää yms. Iltaohjelmaan kuului aikaisemmin lisäksi lavatanssit eli pessotat.

KUVA: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Kuvassa ovat Kuivajärven Pyhän Nikolaoksen tsasounassa vuonna 2008 rovasti Jarmo Hakkarainen ja kirkkoherra Andreas Larikka.

Kristuksen kirkastumisen kirkko, Kajaani

Kajaanin 54. temppelijuhlaa vietettiin elokuun alun helteisessä säässä. Lauantaina suuren ehtoopalveluksen jälkeen siirryttiin ristisaatossa Kajaanin linnasaareen, jossa toimitettiin vedenpyhitys. Juhlapalvelukset toimitti Oulun metropoliitan tehtävien hoitaja KS Joensuun piispa **Arseni**.

Liturgiassa pienen saaton aikana piispa Arseni voiteli Risto Lappalaisen Kirkon jäseneksi. Kummin tehtävissä oikealla Martti Taurovaara.

Paltamon tsasounan praasniekkajuhla

Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen tsasounan juhlaa vietettiin Paltamossa 14.-15.8. pienellä joukolla. Palveluksiin osallistui molempina päivinä 10 henkilöä. Palvelukset toimitti kirkkoherra **Andreas Larikka**. Paltamon tsasouna on vihitty kirkolliseen käyttöön 1962. Tsasounan alttari-ikonin on maalannut Terttu Kanninen ja ikonostaasin ikonit on maalannut **Tuula Murtola**.

Paltamon tsasounan interiööri

Pyhittäjä Andrei Rublevin tsasouna, Sotkamo

Kajaanin seurakunnan praasniekkajuhlia vietettiin Kainuussa kuluneena kesänä perinteiseen tapaan. Tapahtumasarjan aloitti - kuten useina kesinä ennenkin - Sotkamon Petäjävaaran Heikkiläntiellä sijaitsevan lavastaja **Ralf Forsströmin** omistaman tsasounan juhla. Petäjävaaran praasniekan nimeä puhekielessä kantavaa juhlaa on vietetty heinäkuun 4. päivänä, ikonimaalari **Andrei Rublevin** muistopäivänä, kymmenisen vuotta. Juhlaliturgian ja vedenpyhityksen toimitti tänä kesänä Oulun metropoliitan tehtäviä hoitava KS Joensuun piispa **Arseni**. Kaikin puolin kainuussa ympäristössä toimitettuun juhlaan osallistui pyhiinvaeltajia ympäri Suomea.

Vedenpyhityksessä keskellä KS piispa Arseni ja vasemmalla Kajaanin kirkkoherra Andreas Larikka.

Pyhittäjä Andrei Rubleville omistetun tsasounan on suunnitellut arkkitehti Sakari Siitonen. Erikoinen, puukoristeinen ikonostaasi ja puukaiverruksin valmistetut ikonit ovat peräisin Venäjältä.

Tsasounan rakentaja, taiteilija Ralf Forsström vietti heinäkuussa 70-vuotisjuhlaa. Monet ovat kiitollisia saadessaan käydä praasniekkajuhlissa Ralfin kotikirkossa. Monia armorikkaita vuosia!

TEKSTI : REIJO MARJOMAA
KUVAT: REIJO JA RAAKEL MARJOMAA,
KAJAANIN SEURAKUNNAN ARKISTO

Kajaanin seurakunnan toimintakalenteri

KAJAANIN SEURAKUNTA

Väinämöisenkatu 29,
87100 Kajaani,
sähköposti kajaani@ort.fi
Kirkkoherranvirasto on
avoinna ti ja to klo 9-15
puh. (08) 633 030

Kirkkoherra
Andreas Larikka
p. (08) 633 0310 tai
045 116 7766
2. pappi Kauko Ivanoff
p. 0400 275 111
Kanttorin tehtävien
hoitaja Hannakaisa
Mönttinen p. 045 873 6889
Kanslianhoitaja Reijo
Marjomaa p.(08) 633 030 tai
040 848 5380

KAJAANI

**Kristuksen
kirkastumisen kirkko**
Kirkkokatu 17 KAJAANI
Isännöitsijä Markku
Mustonen p. 050 3847222

La 30.8. klo 17 vigilia
Su 1.9. klo 10 liturgia
Su 15.9. klo 10 liturgia
La 21.9. klo 17 vigilia
Su 22.9. klo 10 kasteliturgia
La 28.9. klo 17 vigilia
Su 29.9. klo 10 liturgia
La 5.10 klo 17 vigilia
La 12.10 klo 17 vigilia
Su 13.10 klo 10 liturgia
La 19.10 klo 17 vigilia
Su 20.10 klo 10 liturgia
La 9.11. klo 17 vigilia

Su 10.11. klo 10 liturgia
Ke 13.11. klo 10 liturgia
La 16.11. klo 17 vigilia
Su 17.11. klo 10 liturgia
La 23.11. klo 17 vigilia
Su 24.11. klo 10 liturgia
Pe 6.12. klo 10 liturgia
La 14.12. klo 16 sävelhartaus
Su 15.12. klo 10 liturgia
La 21.12. klo 17 vigilia
Ti 24.12. klo 16 suuri ehto-
palvelus
Ke 25.12. klo 9 aamu-
palvelus
Ke 25.12. klo 10 liturgia

Lasari Muromalaisen tsasouna

**Kirkkoahontie 461
KAJAANI**
Isännöitsijä Reijo Marjomaa
p. 040 848 5380

La 19.10. klo 15 yleinen
muistopalvelus

SOTKAMO

**Jumalansynnyttäjän
suojeluksen kirkko**
Rauhantie 13 SOTKAMO
Isännöitsijä Andra Aldea-
Partanen puh. 044 202 7401

La 7.9. klo 17 vigilia
Su 8.9. klo 10 liturgia
Ma 30.9. klo 17 vigilia
Ti 1.10. klo 9 liturgia, veden-
pyhitys ja ristiaatto
Su 3.11. klo 10 liturgia
To 21.11. klo 10 liturgia
Su 22.12. klo 10 liturgia

KUHMO

Karjalan valistajien kirkko
Koulukatu 47 KUHMO
Isännöitsijä Ritva Ivanoff
p. 0400 275 111

La 7.9. klo 17 ehtoopalvelus
Su 8.9. klo 10 liturgia
La 21.9. klo 17 ehtoopalvelus
Su 22.9. klo 10 liturgia
La 28.9. klo 17 ehtoopalvelus
Su 29.9. klo 10 liturgia
Ti 1.10. klo 10 liturgia
La 5.10 klo 17 ehtoopalvelus
La 26.10 klo 17 ehto-
palvelus
Pe 1.11. klo 17 suuri ehto-
palvelus
La 2.11. klo 10 liturgia,
vedenpyhitys ja ristisaatto
La 9.11. klo 17 ehtoopalvelus
Su 10.11. klo 10 liturgia
La 16.11. klo 17 ehto-
palvelus
To 21.11. klo 10 liturgia
Su 1.12. klo 10 liturgia
La 14.12. klo 17 ehto-
palvelus
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 23 aamu-
palvelus ja liturgia

PALTAMO

**Jumalanäidin kuolonuneen
nukkumisen rukoushuone**
**Talonpojantie 3
PALTAMO**

Su 6.10 klo 10 liturgia

SUOMUSSALMI

Pyhän ristin rukoushuone
**Keskuskatu 1
SUOMUSSALMI**
Isännöitsijä Matti Vainio
puh. 050 462 2129

Su 1.9. klo 10 liturgia
Pe 13.9. klo 17 suuri ehto-
palvelus
La 14.9. klo 10 liturgia,
ristisaatto ja vedenpyhitys
Su 27.10 klo 10 liturgia
Su 17.11. klo 10 liturgia

Su 8.12. klo liturgia
Su 22.12. klo 10 liturgia
**Pyhän Nikolaoksen
rukoushuone**
**Kuivajärventie 196
KUIVAJÄRVI**

Su 20.10 klo 10 liturgia
To 5.12. klo 17 suuri ehto-
palvelus
Pe 6.12. klo 10 liturgia

KERHOTOIMINTA SYKSYLLÄ 2013

Taaperokerho

Kajaanin ortodoksisen seu-
rakunnan Taaperotapaami-
set käynnistyvät jälleen syk-
sällä. Tapaaminen on suun-
nattu alle 3-vuotiaille lapsil-
le vanhempineen ja sisaruk-
sineen. Kokoonnumme paril-
listen viikkojen keskiviikkoi-
na seurakunnan kerhotilassa.
Lisätietoja voi kysyä tai Sirja
Hukkaselta (050 3241839).

Kajaanin lastenkerho

Kerho on suunnattu 3-7 vuo-
tiaille lapsille ja se kokoon-
tuu kaksi kertaa kuukaudes-
sa sunnuntaiaamuisin klo
9.45 Pappilantalon kerho-
huoneessa. Kerhossa leiki-
tään, pelataan ja puuhastel-
laan seuraten kirkkovuoden
tapahtumia. Lopuksi siirry-
tään kirkkoon, jossa lapset
voivat osallistua Herran py-
hään ehtoolliseen. Kerhon
kokoontumisista tiedotetaan
paikallislehdissä ja ilmoitus-
tauluilla. Ensimmäinen ko-
koontuminen on 15.9. Lisä-
tietoja antaa Tarja Hukkanen
puh. 0500 773 094

Kajaanin nuortenkerho

Nuortenkerhossa 8-14 -vuo-
tiaat koululaiset saavat mah-

dollisuuden tavata toisiaan
joka toinen keskiviikko klo
17.30 alkaen Pappilantalon
kerhohuoneessa. Kerhos-
sa pelaillaan, askarrellaan ja
mm. tutustutaan Kirkon py-
hiin nimipäivien kautta. Ker-
hon kokoontumisista ilmoi-
tetaan paikallislehdissä ja il-
moitustauluilla. Ensimmäi-
nen kokoontuminen on 4.9.
Lisätietoja antaa Tarja Huk-
kanen.

Sotkamon lasten- ja nuortenkerho

Kerho on suunnattu lapsil-
le ja nuorille 18 ikävuoteen
saakka. Kerho pidetään vuo-
roviikoin Sotkamon ev.lut.
seurakuntakodissa ja Vuoka-
tin nuorisotalossa sunnuntai-
na klo 17.30. Kerhossa on
luvassa hengellisiä aiheita,
liikuntaa, pelejä ja luovaa
toimintaa. Lisätietoja antaa
Andra Aldea-Partanen puh.
044 202 7401

Suomussalmen lastenkerho

Kerho on suunnattu kaikil-
le lapsille ja aloittaa tammi-
kuussa. Lisätietoja antaa Ulla
Kyllönen puh. 040 573 4824

Kajaanin tiistaiseura

Kerho on kaikille avoin ta-
paamis- ja keskustelufooru-
mi, jossa käsitellään keskus-
tellen ortodoksisen uskon-
toon ja ihmisyyteen liittyvä
asiakokonaisuuksia. Kerho
kokoontuu noin kerran kuu-
kaudessa. Kokoontumisista
ja aiheista ilmoitetaan paik-
allislehdissä. Syyskauden ava-
us on 10.9. klo 17 Kajaanin
ortodoksisessa seurakunta-
salissa ja rukoushetken toi-
mittaa kirkkoherra Andreas
Larikka

KUVAT: JOHANNES MÄNTYMÄKI

Kristuksen
kirkastumisen
kirkko,
Kajaani.

Kiuruveden seurakunta

Kirkkoherra Anteron Petsalon tervehdys Kristuksessa, rakkaat seurakuntalaiset, hengelliset lapseni

Syksyn toiminta on alkanut aktiivisena kirkkojen ja tsasounien kauniissa ja tunnelmallisissa jumalanpalveluksissa. Tiistaiseurat kokoontuvat hengellisen opetuksen äärelle Kiuruvedellä, Pyhäsalmissa, Haapavedellä ja Kalajokilaaksossa. Samovaarikerhossa opiskellaan tänäkin syksynä venäjän kielellä meille kaikille tärkeitä ja iankaikkisia asioita. Ortodoksiakerhossa keskustellaan ja opitaan kirkolliseen käytäntöön liittyviä tietoja. Ikonimaalauspiirissä maalataan ja opiskellaan ikoniteologiaa. Lapset ja nuoret kokoontuvat kerhossa oman ohjaajansa ympärille syventämään koulujen uskonnonopetuksessa saamaansa pyhää aarretta. Katso tämän Paimen-Sanomat lehden sivuilta lisää seurakuntamme tapahtumista.

Myös Sinua ja kaikkia rakkaitasi odotetaan osallistumaan jumalanpalveluksiin ja kaikkeen seurakunnan toimintaan. Olet sydämellisesti tervetullut!

Siuaten,
Antero Petsalo
Kiuruveden seurakunnan
kirkkoherra

Seurakunnan kesätapahtumia

Keiteleellä kesäleirit muistoihimme jäivät...

KUVA: LAURI TORVINEN

Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen praasniekassa. Vedenpyhitys Nilakan rannassa.

Näin laulettiin aikoinaan Keiteleen Hiekan leireillä. Vuosi sitten Kiuruveden seurakunnan rukoushuoneiden tiistaiseurallaisia vieraili Pielavedellä arkkipiispa **Leon** tsasounassa ja Pielaveden kirkossa. Siellä virisi ajatus vierailulla Keiteleen jokavuotisessa Arseni Konevitsalaisen praasniekassa.

Marja-Leena Maksimainen, tiistaiseuramme puheenjohtaja, valmisteli matkaamme ja siitä tulikin totta 12.6.2013. Pyhiinvaeltajia lähtikin monesta pitäjistä: Nivalasta, Kokkolasta,

Haapavedeltä, Kiuruvedeltä ja Pyhjärveltä. Hengelliseksi oppaaksi saimme rovasti **Antero Petsalon**. Hän toimitti matkalle lähtevien rukouksen ja lauloimme matkalauluja. Keiteleen tsasounan pihalla koimme juhlan tuntua kesäisessä auringon paisteessa ja meidät otettiin hyvin lämpimästi vastaan.

Liturgia oli hyvin juhlava. Konevitsan luostarin igumeni **Aleksandr**, Valamon luostarin igumeni **Sergei**, Kuopion seurakunnan pastori **Harri Peiponen**, Kiuruveden seurakunnan

kirkkoherra Antero Petsalo ja diakoni **Heikki Suomela** toimittivat juhraliturgian ja veden pyhityksen kirkon lähellä olevan Nilakan rannassa.

Toimituksen päätteeksi igumeni Aleksandr lahjoitti meille kaikille Arseni Konevitsalaisen ja Konevitsan Jumalanäidin ikonit, mitkä kiitoksella otimme vastaan.

Olimme saaneet runsaasti hengen ravintoa kotimatkallemme, eikä ruumiin ravintokaan unohnutut isänniltämme. He olivat kauniisti kattaneet pihalle notkuvat pöydät täynnä voileipä-

kakkuja ja makeita herkuja. Oli tullut hyvästien aika ja lähdimme kohti Hiekkää, luostarin munkkien hautausmaalle. Matkaoppaaksi saimme diakoni Heikki Suomelan. Rovasti Antero Petsalo suoritti panihidan kalmistossa lepäävien munkkien muistoksi. Ollos iäti muistut... Käynti Hiekassa oli mieleenpainuva ja jälkepäin ajattelimme munkkiveljien taivalta sodan jaloista Keiteleen Hiekkään. Kiitollisina muistellemme tätäkin matkaa ja odotamme innolla ensi kesää. Mitähän seuraavaksi?

Maija Torvinen

KUVA: LAURI TORVINEN

Pyhittäjä Arseni Konevitsalainen perusti Konevitsan luostarin vuonna 1393. Laatokalla sijaitseva luostarisääri liittyi vuonna 1920, Tarton rauhansopimuksen mukaisesti Suomeen. Vuonna 1940 veljestö lähti sodan vuoksi sisämaan suuntaan evakkoon. Tie vei ensin Keski-Suomeen, Kannonkoskella, josta matka jatkui joidenkin kuukausien kuluttua Pohjois-Savoon. Keiteleen kunnan Hamulan kylästä löytyi veljestön uusi kilvoituspaikka. Paikkaa kutsuttiin kotoisasti "Keiteleen Hiekka" nimellä. Iäkkäistä kilvoittelijoista monet kuolivat Keiteleellä. Kuvassa on munkkien hautausmaa jossa retkeläiset kävivät. Harventunut veljestö siirtyi vuonna 1956 Uuden Valamon luostariin.

Pyhän profeetta Elian praasniekka Pyhäsalmi 19.–20.7.2013

Praasniekkaohjelmassa oli perjantaina vigilia ja lauantaina vedenpyhitys Pyhän profeetta Elian tsasounan uudelleen käyttöön siunaaminen ja liturgia. Palvelukset toimitti Oulun metropoliitan tehtävien hoitaja Piispa **Arseni**, rovasti **Antero Petsalo**, diakoni **Jaakko Vainio** ja lukija **Jarmo Pykkönen** useiden ponomarien avustamana. Kirkkolaulua johti **Olena Mikhailova** Nivalasta.

Vigilian jälkeen vietimme vieraiden kanssa lämminhenkisen kahvi / tee hetken, jossa kuultiin iloista puheensorinaa suomen, venäjän ja kreikan kielellä.

Liturgian loppuksi oli ristisaatto tsasounan ympäri. Praasniekkaan osallistui yhteensä n 70 seurakuntalaista ystävineen ja sukulaisineen. Liturgian jälkeen siirryimme Pito-

palvelu Verkkorantaan yhteiseen ruokailuun ja pieneen juhlahetkeen.

Ruokailun jälkeen kahvia odotellessa Isännöitsijä **Marja-Leena Maksimainen** esitti metropoliitta **Panteleimonin** tervehdyksen ja kertoi tehdystä remontista. Pyhjärven kaupungin edustaja, valtuuston puheenjohtaja **Kimmo Sarkkinen** osallistui liturgiaan ja esitti kaupungin tervehdyksen. Piispa **Arseni** päätti puheosuuden ja praasniekan päätteeksi nautittiin täytekakkukahvit.

Juhlahetkessä oli kiitoksen aika. Lämmin kiitos kaikille projektiimme osallistuneille työntekijöille ja talkoolaisille. Erityiskiitos kaikille rahalahjoituksia tehneille.

ME TEIMME SEN – UUDISTUNEEN JA KODIKKAAN HENGELLISEN KODIN.

Marja-Leena Maksimainen
Pyhäsalmen tsasounan
isännöitsijä

KUVA: JARMO PYLKKÖNEN.

Praasniekkajuhla Pyhäsalmissä. Kuvassa Joensuun piispa **Arseni**, diakoni **Jaakko Vainio** ja Kiuruveden seurakunnan kirkkohera **Antero Petsalo**.

Karvoskylän kirkon praasniekka

Karvoskylän pyhän Kristuksen kirkastumisen kirkossa vietettiin 5.-6. elokuuta perinteistä praasniekkaa aurinkoisessa elokuun säässä.

Juhlavigilian toimittivat maanantai-iltana rovastit **Antero Petsalo** ja **Kauko Makkonen**. **Olena Mikhailovan** johtama kirkkokuoro avusti sekä vigiliassa että liturgiassa. Juhlavigilian jälkeen kirkon pihalla juotiin emäntien keittämät kirkko-

kahvit

Tiistaina juhla-liturgian toimitti rovasti **Antero Petsalo**. Liturgian jälkeen siirryttiin ristisaatossa kirkon lähellä virtaavan luonnonojan varteen, jossa toimitettiin vedenpyhitys. Puroilta palattaessa siunattiin parkkipaikalla olevat ajoneuvot, autot ja polkupyörät. Kirkon oven eteen oli pöydälle koottu seurakuntalaisten tuomina kesän satoa jotka siunattiin pyhitetyllä vedel-

lä. Liturgian jälkeen nautittiin kahvipöydän antimista ja uutishedelmistä.

Jälleen kerran saan kiittää Karvoskylän kirkon aktiivisia seurakuntalaisia praasniekan järjestelyistä. Yhdessä teimme taas juhlan, suurkiitos teille!

Jarmo Pykkönen
isännöitsijä

KUVA: MARTTI MALINEN

Nivalan Karvoskylässä sijaitsevan Kristuksen kirkastumisen kirkon edessä on meneillään kesän sadon pyhittäminen.

Православный кружок "У самовара"

Православные русскоговорящие встречи "У самовара". Это место встречи, тёплой беседы в кругу соотечественников и душевного разговора с православным священником. Здесь царит особая атмосфера доброжелательности. 6 лет назад, когда возникла идея создания таких встреч, целью было дать те азы и основы православной веры для русскоговорящих переселенцев, которые приехали жить, работать и учиться в Финляндию. И способствовать через церковь их адаптации в новой стране и новой культуре. Но как показывает опыт, кружок "У самовара" нужен, тут люди обретают новых друзей и поддержку. Темы на встречах всегда разные, от простых вещей, до богословских вопросов. На встречах есть как постоянные самоварники, так и редко приходящие, а также гости. Мы все приезжаем для общения из близлежащих городов. За правило взято приносить что-нибудь к чаю, чтобы собраться потом за общим столом, в центре которого стоит самовар. Перед чаепитием проводится короткий молебен и проповедь батюшки, где можно задавать вопросы. Скучно не бывает никогда, беседы живые и интересные. Хочется добавить, что встречи хоть и православные, но вход свободен для всех вероисповеданий. Приходите и общайтесь! Традиционными уже стали и самоварные праздники. Особенно весело проходит Никола Зимний, где детишек приходит поздравить сам Святитель Николай.

Встречаемся раз в месяц, в последнюю субботу месяца. В зависимости от праздников возможен перенос, о котором извещаем. Летом каникулы. Расписание наших встреч есть на интернет странице нашего прихода: ort.fi и в этой газете. Адрес кружка: Jokikyläntie 7, Karvoskylä, Nivala. Следующая встреча состоится 21 сентября в 15.00.

Всем добро пожаловать к нам на «Самовар»!

Организатор встреч Ирина Трифонова.

KUVA: IRINA TRIFONOVA

Teehetki Samovaarikerhossa.

Kiuruveden seurakunnan alueen venäjänkieliset ortodoksit tapaavat lämminhenkisessä "Samovaarin äärellä" – kerhossa toisiaan. Tilaisuuksissa on mukana myös ortodoksinen pappi. "Samovaarin äärellä" Ihmiset ovat löytäneet ystäviä ja tukea jokapäiväiseen elämäänsä. Kerhon aiheet ovat aina erilaisia; yksinkertaisista asioista, vaikeisiin teologisiin kysymyksiin. Kokoontuminen tapahtuu kerran kuukaudessa Nivalan Karvoskylän kirkossa. Seuraava kokoontuminen on 21.9.2013 klo 15.00. Tietoa kerhosta saa seurakunnan nettisivuilta: www.ort.fi/kiuruvesi. Samovaari kerhon toimintaa järjestää Irina Trifonova.

Kiuruveden seurakunnan toimintakalenteri

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta,
Niemistenkatu 6,
74700 KIURUVESI
gsm 044 775 2278,
e-mail: kiuruvesi@ort.fi

Virasto avoinna
ke klo 11 - 13. Virasto on
suljettuna 3. - 15.10.2013.

Kirkkoherra Antero Petsalo,
Luhtapolku 3,
74700 KIURUVESI.
Gsm 050 527 1026,
e-mail: antero.petsalo@ort.fi
lomalla 10. - 18.10.2013
sielunhoitotunnit kirkossa
keskiviikkoisin klo 11 - 13.

Seurakunnan eläkkeellä
oleva pappi,
rovasti Kauko Makkonen,
Ylilestintie 346,
85900 REISJÄRVI.
Gsm 040 967 5505, e-mail:
kauko.makkonen@ort.fi

Virkatodistukset tulee tila-
ta Ortodoksinen kirkon kes-
kusrekisteristä, ma - pe klo 9
- 15, puh. 0206 100 203, e-
mail: keskusrekisteri@ort.fi

Seurakunnan kotisivut
löytyvät osoitteesta
www.ort.fi/fi/kiuruvesi

Pyhän Nikolaoksen kirkko
Niemistenkatu 6
Isännöitsijä Aune Lipitsäinen
050 919 5973

Su 25.8. klo 10 Liturgia
Su 1.9. klo 10 Liturgia
Su 8.9. klo 10 Liturgia, toim.
rovasti Leo Tuutti, sotiemme
veteraanien kirkkopyhä, pal-
veluksen jälkeen seppeleen-
lasku Karjalaan jääneiden
muistomerkillä ja sankari-
haudoille.

Pe 13.9. klo 18 Juhlavigilia
La 14.9. klo 10 Liturgia,
Kunniallisen ja eläväksi
tekevän ristin ylentäminen
Su 29.9. klo 10 Liturgia
Ma 30.9. klo 18 Juhlavigilia
La 5.10. klo 18 Ehtoo-
palvelus

Su 6.10. klo 10 Ekumeeninen
juhlahumalanpalvelus Kiuru-
veden ev.lut. kirkossa, pal-
veluksen toimittavat kirkkoher-
rat isä Antero Petsalo ja Risto
Pentikäinen. Kiuruveden
kaupungin 140 -vuotisjuhla-

jumalanpalvelus.
Su 20.10. klo 10 Liturgia
La 2.11. klo 18 Vigilia
Su 10.11. klo 10 Liturgia
Ke 20.11. klo 18 Juhlavigilia
To 21.11. klo 9 Liturgia,
Jumalansynnyttäjän Neitseen
Marian temppeliinkäyminen
To 5.12. klo 18 Juhlavigilia
ja Nikolaosjuhla, kaikkien
tiistaiseurojen ja Samovaa-
rikerhon sekä muiden kerho-
jen yhteinen Nikolaosjuhla
Pe 6.12. klo 9:30 Vedenpy-
hitys ja liturgia sekä litanian
Su 15.12. klo 10 Liturgia
La 21.12. klo 18 Ehtoo-
palvelus
Ti 24.12. klo 15 Suuri ehtoo-
palvelus
Ti 24.12. klo 22:30 Juhla-
vigilia ja liturgia, jouluyön
jumalanpalvelus

Muut tilaisuudet,
tervetuloa
To 5.9. klo 17 Tuohuskerho
srk-salissa
Ti 10.9. klo 17:30 Kiuru-
veden tiistaiseura srk-salissa
To 19.9. klo 17 Tuohusker-
ho srk-salissa

Su 29.9. klo 10 alkavan li-
turgian jälkeen Kiuruveden
tiistaiseuran 65 -vuotisjuhla
Ti 1.10. klo 17:30 Kiuru-
veden tiistaiseura srk-salissa
To 3.10. klo 17 Tuohusker-
ho srk-salissa
Ti 15.10. klo 17:30 Kiuru-
veden tiistaiseura srk-salissa
To 24.10. klo 11 - 12 Diako-
nariuokailu srk-salissa
To 24.10. klo 17 Tuohus-
kerho srk-salissa
Ke 30.10. klo 18 Ortodoksia-
kerho srk-salissa
Ti 5.11. klo 17:30 Kiuru-
veden tiistaiseura srk-salissa
To 14.11. klo 17 Tuohus-
kerho srk-salissa
Ti 26.11. klo 17:30 Kiuru-
veden tiistaiseura srk-salissa
Ke 27.11. klo 18 Ortodoksia-
kerho srk-salissa
To 28.11. klo 17 Tuohus-
kerho srk-salissa
Ma 16.12. klo 11 - 12 Joulu-
ruokailu srk-salissa
Ma 16.12. klo 16 - 17 Joulu-
myyjäiset srk-salissa
Ti 17.12. klo 17:30 Kiuru-
veden tiistaiseura srk-salissa

KARVOSKYLÄ

Pyhän Kristuksen
kirkastumisen kirkko
Jokikyläntie 7
Isännöitsijä Jarmo
Pylkkönen 040 5706 936

Su 15.9. klo 10 Liturgia
Su 27.10. klo 10 Liturgia
Su 24.11. klo 10 Liturgia

La 14.12. klo 18 Vigilia
To 26.12. klo 10 Aamu-
palvelus ja liturgia,
II joulupäivä

Muut tilaisuudet,
tervetuloa
ti 3.9. klo 18 Ekumeeniset
Eloseurat Nivalan museo
Katvalassa
Ti 10.9. klo 18 Kalajoki-
laakson tiistaiseura Karvos-
kylän kirkossa
La 21.9. klo 15 Samovaa-
rikerho Karvoskylän kirkossa
Ti 8.10. klo 18 Kalajoki-
laakson tiistaiseura Karvos-
kylän kirkossa
La 26.10. klo 15 Samovaa-
rikerho Karvoskylän kirkossa
Ti 5.11. klo 18 Kalajoki-
laakson tiistaiseura Karvos-
kylän kirkossa
La 23.11. klo 15 Samovaa-
rikerho Karvoskylän kirkossa

PYHÄSALMI

Profeetta Elian
rukouhuone
Vesitornintie 15
Isännöitsijä Marja-Leena
Maksimainen 040 708 8751

La 31.8. klo 18 Vigilia
Su 22.9. klo 10 Liturgia
Su 3.11. klo 10 Liturgia
Su 8.12. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet,
tervetuloa
Ke 11.9. klo 13 Pyhäjärven
tiistaiseura
Ke 9.10. klo 13 Pyhäjärven
tiistaiseura
Ke 13.11. klo 13 Pyhäjärven
tiistaiseura

KYTÖKYLÄ

Jumaläidin syntymän
rukouhuone
Kytökyläntie 724
Isännöitsijä Pekka Hytönen
044 545 4100

La 7.9. klo 18 Juhlavigilia,
pruasniekka
Su 8.9. klo 10 Vedenpyhitys
ja liturgia, Jumalansynnyttä-
jän Neitseen Marian syntymä
Su 1.10. klo 10 Liturgia,
Jumalansynnyttäjän suojelus,
Pokrova
La 9.11. klo 18 Ehtoo-
palvelus
Su 22.12. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet,
tervetuloa
Ti 24.9. klo 18 Haapaveden
tiistaiseura
Ti 22.10. klo 18 Haapaveden
tiistaiseura

Ti 19.11. klo 18 Haapaveden
tiistaiseura

Muut palvelukset ja
tapahtumat
Su 6.10. klo 10 Liturgia Yli-
vieskassa Suvannon kappe-
lissa, Renssulantie 12
Su 17.11. klo 10 Liturgia Vi-
hannissa, Kiuruveden seura-

kunnan yhteinen tiistaiseuro-
jen vierailu. Huom! Kimp-
pakydit

Ikonimaalauspiiri kokoon-
tuu Kiuruveden Pyhän Ni-
kolaoksen kirkon yläkerras-
sa joka toinen torstai, ohjaa-
jana kirkkoherra Antero Pet-
salo.

Ekumeeniset Eloseurat Nivalassa

Nivalan kotiseutumuseo Katvalassa vietetään jälleen ekumeenisia eloseuroja tiistaina 3.9. klo 18. Museolla pidettävät seurukset alkoivat 1980-luvun alussa luterilaisen seurakunnan ja kotiseutuyhdistys Nivala-Seuran järjestäminä. 2000-luvulla seuroja alettiin viettää ekumeenisina yhteistyössä Kiuruveden ortodoksinen seurakunnan kanssa. Kotiseutuyhdistys

Seurat pyritään ajoittamaan lähelle ortodoksinen kirkko-
vuoden vaihdetta 1.9., joka on myös ekumeenisen patriar-
kan siunaama päivä luonnon puolesta. Seurojen teema-
na on kiittolisuus saadusta sadosta ja luonnon antimista.
Seuroissa kerättävä kolehti käytetään kaukana olevien lä-
himmäisten auttamiseen, Kirkon ulkomaan avun kautta.

Kotiseutuyhdistyksen aktiiviset emännät leipovat seu-
roihiin uutisrieskat Katvalan tuvan uunissa seurapäivä-
nä. Seurojen kahvipöytään tuodaan marjoja, puutarhan
tuotteita, kukkia. Illalla seurojen alussa rovasti **Antero**
Petsalo siunaa uuden sadon hedelmät pyhitetyllä vedel-
lä ja pitää puheenvuoron illan temasta.

Illan aikana kahvitellaan ja kuullaan myös luterilaisen
kirkon edustajan pitämä seurapuhe ja veisataan virsiä
ja lauletaan ortodoksisia lauluja **Olena Mikhailovan** ja
Karvoskylän kirkkokuoron johdolla.

Ekumeenisista eloseuroista on tullut tärkeä osa nivala-
laista vuodenkiertoa ja ovat muuttuneet jo perinteiksi.
Yhteinen tilaisuus lähentää seurakuntia ja seurakun-
talaisia yhteiseen kiitokseen, rukoukseen ja samalla tu-
tustutaan toistemme perinteisiin. Monet paikkakunnalle
muuttaneet maahanmuuttajat ovat löytäneet tilaisuuden
ja saavat sen kautta tutustua paikalliseen perinteeseen.

Tervetuloa eloseuroihin!

KUVA: SEIJA KRAPU, NIVALA-LEHTI

KUVA: HANNA JÄRVLUOMA

Metropoliitta
Panteleimon
vihki Nivalan
Karvoskylän
kirkon
isännöitsijän
Jarmo Pylk-
kösen lukijak-
si helatorstai-
na 9.5.2013.

Vaasan seurakunta

Kirkkoherran tervehdys

Vieraanvaraisuuden tulus kuuluu itsestäänselvyytenä kristillisiin hyveisiin. Meistä kertoo paljon se kuinka kohtaamme toisen ihmisen. Mooseksen 1. kirjassa on kertomus kuinka Abraham vastaanottaa kolme miestä Mamren tammistossa. Hän tuo vieraille vettä ja syötävää jotta nämä virkistäytyisivät. Uuden testamentin puolella Kristus kohtaa lukematto-

mia ihmisiä lähestyen heittä laupeudella. Osoitamme ko me samanlaista vieraanvaraisuuden periaatetta seurakuntamme yhteisöissä? Jaotellamme toisemme kuuluvaksi 'meihin ja heihin' toimimme Raamatun opetuksia vastaan. Jokaisen yhteisöön kuuluvan tai sinne uutena tulevan on saattava kokea olevansa tervetullut ja samanarvoinen riippumatta taustasta, kiele-

tä tai ihonväristä. Toimimalla näin meistä voi tulla entistä suvaitsevampia ja avoimempia sekä esikuvamme kaltaisia. Elämä Vaasan seurakunnassa on moninaista ja monikielistä. Toimintaa värittää voimakkaasti vapaaehtoistyö. Nyt on aika rohkaista toisiamme vaikka kirkkokahveilla kehittämään paikallisyhteisön toimintaa: auttavia käsiä tarvitaan kaik-

kialla! Jokainen on tervetullut kykyjensä mukaan tähän työhön rakentamaan yhteistä seurakuntaamme!

Syksy on tullut ja kesän jälkeen meillä on uutta puhtia aloittaa kirkkovuosi. Toivottavasti tästä syksystä tulee meille kaikille hengellisen kasvun aikaa.

Nähdään kirkossa!

Matti Wallgren
Vaasan seurakunnan
kirkkoherra

Seurakunnan kesätapahtumia

Kesän myötä seurakunnassa tapahtui suuri muutos: uutena työntekijänä aloitti Oulun seurakunnasta Vaasaan muuttanut kanttori **Laura Aho**. Vielä kerran: tervetuloa Laura! Piispa **Arseni** tulee Vaasaan syyskuun 14–15. päivä siunaamaan Lauran uusiin työtehtäviin Vaasassa. Tervetuloa joukolla silloin kirkkoon! Kesä on lomien aikaa eikä yhteistyö ole vielä täysin lähtenyt liikkeelle. Syyskuun alusta on tiimi koossa ja toiminta voi täydellä teholla alkaa.

Kesä on perinteisesti praasniekkojen aikaa ja meidän seurakunnassa vietettiin kahta juhlaa. Lapualle kokoonnuimme pyhittäjä Serafim Sarovilaisen muiston

äärelle ja Pietarsaassa puolestaan profeetta Eliaan. Pietarsaassa toimitettiin myös ruotsinkielinen liturgia, johon oli koontunut suuri joukko väkeä. Myös Harrströmin ja Peruksen pikkukylissä toimitettiin liturgia kesällä. Harrströmissä ovat paikalliset ottaneet liturgian omakseen, kuntalaisia oli paikalla useita kymmeniä. On hienoa että kirkko näkyy seurakunnan alueella laajemmin. Seurakunnan elämä on monikielistä ja kulttuurista ja tämä asia on hyvä huomioida seurakunnan toiminnassa. Perinteinen kristinoppileiri pidettiin Kokkolassa ja pappina toimi Vaasaan eläkepäiviään viettämään muuttanut rovasti **Rai-**

mo Huttu. Seurakunnan puolesta toivotamme myös isä Raimon tervetulleeksi takaisin entiseen kotiseurakuntaan!

Sommaren är förbi och hösten närmar sig. Om man tittar tillbaka på sommaren så kan man ärligt säga att det har varit en skön och varm sommar med många små festligheter i vår församling. Det har firats prasniek både i Lappo och i Jakobstad och dessutom liturgi i Korsnäs och i Lappfjärd. När det gäller det svenska arbetet kan vi bara konstatera att det har förrättats två mer eller mindre helt svenskspråkiga liturgier i församlingen. Antal svenskspråkiga församlingsmedlem-

KUVA: PIRJO LEINO

Vedenpyhitys Lapualla.

Pyhän profeetta Eliaan temppelijuhlassa Pietarsaassa palvelemissa olivat (oikealta) kirkkoherra Matti Wallgren, Helsingin seurakunnan pastori Mikael Sundkvist ja Pohjanmaan matkapappi Aleksej Sjöberg.

mar är de facto inte väldigt högt (cirka 5 %) men vi måste komma ihåg att svenska inte är ett främmande språk för många åtminstone i landskapet Österbotten och Mellersta Österbotten. Många av dem som har flyttat till svenskspråkiga kommuner från andra länder har givetvis lärt sig svenska och det innebär svenska är ett språk att räkna med i församlingen. Många av oss minns också före detta kyrkoherde fader **Raimo Huttu**. Han har flyttat tillbaka till Vasa och hjälper till i församlingen nu i rollen av en pensionär. Välkommen tillbaka till Vasa, fader Raimo!

Kirkkoherra
Matti Wallgren

SYYSKERÄYS 13.8.–30.9.2013 Mitä opit tänään?

Koulutus antaa mahdollisuuden pärjätä elämässä paremmin. Filantropian syyskeräyksellä tuetaan nuorten lukukausimaksuja Keniassa ja Tansaniassa.

Filantropian keräystili:
FI53 5480 0520 0233 08 Viite: 12328

Lisätietoja:
www.filantropia.fi

Keräyskuva: 2020/2011/3412 ja 2020/2011/4070

Filantropia
ORTODOKSISEN KIRKON
KANSAINVÄLINEN DIAKONIA
JA LÄHETYSTYÖ

Vaasan seurakunnan toimintakalenteri

VAASAN SEURAKUNTA

VAASA

p. Nikolaoksen kirkko Kasarmintori

Isännöitsijä Kari Leino

Su 1.9. klo 10 liturgia, kirkkovuoden alku
Ti 3.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 4.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 5.9. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 6.9. klo 18 akatistos
La 7.9. klo 18 ehtoopalvelus
Su 8.9. klo 10 hetkipalvelus
Ti 10.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 11.9. klo 10 liturgia
Ke 11.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 12.9. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 13.9. klo 18 ehtoopalvelus
La 14.9. klo 10 hetkipalvelus, ristin ylentäminen
La 14.9. klo 18 vigilia, piispa Arseni
Su 15.9. klo 10 liturgia, piispa Arseni
Ti 17.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 18.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 19.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ti 24.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 25.9. klo 18 ehtoopalvelus
To 26.9. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 27.9. klo 18 akatistos
La 28.9. klo 18 vigilia
Su 29.9. klo 10 liturgia (kaksikielinen)
Ti 1.10. klo 10 liturgia, Jumalanäidin suojeleminen
Ti 1.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 2.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 3.10. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 4.10. klo 18 akatistos
La 5.10. klo 18 ehtoopalvelus
Su 6.10. klo 10 liturgia
Ti 8.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 9.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 10.10. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 11.10. klo 18 akatistos
La 12.10. klo 18 ehtoopalvelus
Su 13.10. klo 10 hetkipalvelus
Ti 15.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 16.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 17.10. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 18.10. klo 18 yleinen panihida
La 19.10. klo 18 ehto-

palvelus
Su 20.10. klo 10 hetkipalvelus
Ti 22.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 23.10. klo 10 Jaakobin liturgia
Ke 23.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 24.10. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 25.10. klo 18 akatistos
La 26.10. klo 18 vigilia
Su 27.10. klo 10 liturgia
Ti 29.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 30.10. klo 18 ehtoopalvelus
To 31.10. klo 18 ehtoopalvelus
La 2.11. klo 18 vigilia, piispa Arseni
Su 3.11. klo 10 liturgia, piispa Arseni
Ti 5.11. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 6.11. klo 18 ehtoopalvelus
To 7.11. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 8.11. klo 18 akatistos
La 9.11. klo 18 ehtoopalvelus
Su 10.11. klo 10 hetkipalvelus
Ti 12.11. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 13.11. klo 10 liturgia, p. Johannes Krysostomos
Ke 13.11. klo 18 ehtoopalvelus
To 14.11. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 15.11. klo 18 akatistos
La 16.11. klo 18 ehtoopalvelus
Su 17.11. klo 10 hetkipalvelus
Ti 19.11. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 20.11. klo 18 vigilia
To 21.11. klo 10 liturgia, Neitsyt Marian temppeleihin käynti
To 21.11. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 22.11. klo 18 akatistos
La 23.11. klo 18 ehtoopalvelus
Su 24.11. klo 10 liturgia, monikielinen. Liturgi på många språk. Multilingual liturgy.
Ke 27.11. klo 18 ehtoopalvelus
To 28.11. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 29.11. klo 18 akatistos
Su 1.12. klo 10.00 hetkipalvelus.
Ti 3.12. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 4.12. klo 18 ehtoopalvelus
To 5.12. klo 18 vigilia
Pe 6.12. klo 10 liturgia, p. Nikolaos
La 7.12. klo 18 ehtoopalvelus
Su 8.12. klo 10 hetkipalvelus
Ti 10.12. klo 18 ehtoopalvelus

Ke 11.12. klo 18 ehtoopalvelus
To 12.12. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 13.12. klo 18 akatistos
La 14.12. klo 18 vigilia
Su 15.12. klo 10 liturgia, Pyhien esi-isien sunnuntai
Ti 17.12. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 18.12. klo 18 ehtoopalvelus
To 19.12. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 20.12. klo 18 akatistos
La 21.12. klo 18 ehtoopalvelus
Su 22.12. klo 10 hetkipalvelus, pyhien isien sunnuntai
Ti 24.12. klo 16 suuri ehtoön jälkeinen palvelus
Ke 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymä
Ke 25.12. klo 16 ehtoopalvelus

KOKKOLA

Pyhien Simeonin ja Hanna rukoushuone Katariinankatu 3

Isännöitsijä Nadesda Kurki

Su 1.9. klo 10 liturgia
Ke 4.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 11.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 18.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 25.9. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 2.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 9.10. klo 18 ehtoopalvelus
Su 13.10. klo 10 liturgia
Ke 16.10. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 30.10. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 1.11. klo 12 Rukoushetki. Piispa Arseni.
Su 3.11. klo 10 liturgia
Ke 6.11. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 27.11. klo 18 ehtoopalvelus
Su 1.12. klo 10 liturgia
Ke 11.12. klo 18 ehtoopalvelus
Ke 25.12. klo 10 liturgia

Isä Matti Wallgrénin palvelukset ja esitelmät Kokkolassa

Isä Matti käy Kokkolan rukoushuoneella toimittamassa ehtoopalveluksen, pitämässä pienen alustuksen ja tapaamassa seurakuntalaisia syksyllä seuraavasti: torstaina 26.9. ja 21.11. klo 18.00. Tervetuloa kuuntelemaan esitelmää ja tapaamaan kirkkoherraa!

PIETARSAARI

Pyhän profeetta Elian ja pyhän Annan rukoushuone Tasounanpolku 2

Isännöitsijä Leif Sandvik

La 14.9. klo 10 liturgia
Su 22.9. klo 10 hetkipalvelus
Su 6.10. klo 10. hetkipalvelus
Su 20.10. klo 10 liturgia
Pe 1.11. klo 17 ehtoopalvelus. Piispa Arseni.
Su 10.11. klo 10 hetkipalvelus
Su 17.11. klo 10 liturgia
Su 8.12. klo 10 hetkipalvelus
Su 15.12. klo 10 liturgia
Ti 24.12. klo 10 liturgia

Isä Matti Wallgrénin palvelukset ja esitelmät Pietarsaarella

Isä Matti käy Pietarsaaren rukoushuoneella toimittamassa ehtoopalveluksen, pitämässä pienen alustuksen ja tapaamassa seurakuntalaisia syksyllä seuraavasti: torstaina 31.10 ja 12.12. klo 18.00. Tervetuloa kuuntelemaan esitelmää ja tapaamaan kirkkoherraa!

LAPUA

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone Koulukatu 7

Isännöitsijä Irma Koskela

Su 8.9. klo 10 liturgia, Neitsyt Marian syntymä
Ke 25.9. klo 18 ehtoopalvelus
Su 13.10. klo 10 liturgia
Ke 30.10. klo 18 ehtoopalvelus
La 2.11. klo 10 Liturgia, Karjalan valistajat. Piispa Arseni.
Su 10.11. klo 10 liturgia
To 21.11. klo 18 ehtoopalvelus
Su 24.11. klo 10 liturgia
To 12.12. klo 10 liturgia
Ke 18.12. klo 18 ehtoopalvelus
Su 22.12. klo 10 liturgia, pyhien isien sunnuntai
Su 29.12. klo 10 liturgia

SEINÄJOKI

Seinäjoen ev. lut seurakunnan seurakuntasali Alakuljankatu 2

La 21.9. klo 10 liturgia
To 26.12. klo 10 liturgia, 2. joulupäivä

KAUHAJOKI

Kauhajoen ev lut seurakunnan virastotalon kokoushuone Kyntäjantie 1

Su 10.11. klo 10 liturgia
La 14.9. klo 10 liturgia, ristin ylentäminen

KRISTIINAN- KAUPUNKI

Ruotsinkielisen seurakunnan seurakuntasali / Svenska församlingens församlingsal Läntinen pitkäkatu 29 / Västra långgatan 29

Su 8.12. klo 10 liturgia

VETELI

Honkakappeli Vetelin Tunkkarissa Emäntäkouluntie 51

Su 8.9. klo 10 liturgia, Neitsyt Marian syntymä

KERHOTOIMINTA

0-12 VUOTIAIDEN LAPSET JA HEIDÄN PERHEET

Lasten liturgia-kerho
Kerho kokoontuu sunnuntaina 1.9. alkaen klo 10-10.45 p. Nikolaoksen kirkon kryptassa. Kerho kokoontuu aina, kun Nikolaoksen kirkossa on sunnuntailiturgia. Kerho on tarkoitettu 0-7 vuotiaille lapsille. 0-3 vuotiaat lapset osallistuvat kerhoon vanhempiensa kanssa. Syksyn kerho-kerrat ovat: 1.9., 15.9., 29.9., 6.10., 27.10., 3.11., 17.11., 24.11., 1.12., 6.12. ja 15.12.

13-18 VUOTIAAT NUORET

Nuorisokahvila
Vaasan ortodoksinen nuorisokahvila avaa ovensa perjantaisin 6.9. alkaen p. Nikolaoksen kirkon kryptassa. Kahvilan toimintaa alkaa akatistoksella klo 18, joka toimitetaan kirkossa. Kahvilassa on mahdollisuus pelata pelejä, juoda kahvia tai teetä, jutella mukavia ja pöhtä elämää. Kahvila on tarkoitettu 13-18 vuotiaille nuorille. Kahvila sulkee ovensa klo 21.

Vaasan seurakunnan toimintakalenteri

Ortodoksisten nuortenliiton valtakunnalliset nuorisujuhlat KULMAKIVI-FESTARIT, Outokumpu 20.-22.9. Lisätietoja festareista: www.onl.fi/kulmakivi Festarit on tarkoitettu 12-vuotiaille ja sitä vanhemmille nuorille. (Alle 12-v vanhempien seurassa.) Vaasan ortodoksinen seurakunta järjestää kyydin festareille. Festareista lähetetään kirje kotiin jonka yhteydessä on ilmoittautumislomake. Lomakkeen täytyy olla seurakunnassa viim. 13.9.

Edellä mainittujen kerhojen lisäksi seurakunnassa tullaan järjestämään syksyllä perhetapahtumia 13.10. Lapualla ja 27.10. Vaasassa. Kaikista tapahtumista, kerhoista ja leireistä lähetetään lapselle/nuorelle kirje, josta löytyy paremmin tietoa ilmoittautumisista, osallistumisesta yms. Lisätietoja voi kysellä kanttori Laura Aholta, laura.aho@ort.fi / puh. 0206 100 497

KIRKKOMUSIIKKI-TOIMINTA

Nikolaos-kuoro
Vaasan ortodoksisen seurakunnan Nikolaos-kuoron ensimmäinen kokoontuminen on ke 4.9. klo 18 p. Nikolaoksen kirkossa. Kaikki uudet ja vanhat kuorolaiset ovat tervetulleita. Kokoontuminen alkaa ehtoopalveluksella. Kuoro kokoontuu kolmena keskiviikkona kuussa.

Serafim-kuoro
Vaasan ortodoksisen seurakunnan Serafim-kuoro kokoontuu Lapuan pt. Serafim Sarovilaisen rukoushuoneessa joka kuun viimeinen keskiviikko klo 18. Kuoroharjoitukset alkavat ehtoopalveluksella. Syksyn harjoitukset ovat: 25.9., 30.10., 21.11. ja 18.12.

Laulupiiri
Joka pojan laulupiiri kokoontuu joka kuun viimeinen torstai klo 18 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen p. Nikolaoksen kirkossa, n. klo 18.30-19.30. Laulupiiri on avoin kaikille laulutaidosta riippumatta. Laulupiirissä har-

joitellaan lähinnä liturgiassa yhteisesti kansanlauluna laulettavia veisuja, tutuilla ja uusilla melodioilla. Tervetuloa! Syksyn kokoontumiset ovat: 26.9., 31.10., 28.11. ja 19.12. Lisätietoja kuoroista sekä laulupiiristä antaa kanttori Laura Aho laura.aho@ort.fi / puh. 0206 100 497

Katekumeeniopetusryhmä
Kirkkoon liittyvien opetus alkaa keskiviikkona 4. syyskuuta. Opetukseen tullaan mukaan ottamalla yhteyttä pappiin, isä Mattiin (puh 0206100499 tai matti.wallgren@ort.fi) Ryhmä kokoontuu p. Nikolaoksen kirkkoon kello 18.00 alkavaan ehtoopalvelukseen. Syksyn ohjelma isä Matilta ensimmäisellä tapaamiskerralla.

Palava pensas
Aikuisten keskusteleva opintopiiri johon ovat tervetulleita niin seurakuntalaiset kuin ortodoksisuudesta kiinnostuneetkin. Syksyn aikana käsitellään kirkon jumalanpalveluksia. Piiri kokoontuu tiistaisin kello 18.00 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen kir-

kon kryptassa 3.9., 17.9., 1.10., 15.10., 29.10., 12.11., 3.12. ja 17.12.

Raamattupiiri
Raamattu alkaa aasta. Keskusteleva opintopiiri Sanan äärellä. Aloitamme ensimmäisestä Mooseksen kirjasta. Piiri kokoontuu tiistaisin kello 18.00 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen kirkon kryptassa 10.9., 24.9., 8.10., 22.10., 5.11., 19.11. ja 10.12.

Lisätietoja opintopiireistä antaa lukija TM Simo Haavisto simo.haavisto@ort.fi puh 040 7070 678

Sunnuntaina 24.11. klo 10.00 toimitetaan Vaasassa monikielinen liturgia jonka jälkeen ohjelmaa ja pientä purtavaa. På söndag 24.11. kl 10.00 förrättas liturgi i Vasa på många språk. Därefter program med förtäring. Multilingual liturgy in Vaasa on Sunday 24. of November at 10 am. After liturgy some program with some food.

Ven. kiel. ortodoksiakerho
Русскоязычный православный кружок г.

Васы собирается в Свято-Никольском храме (Kasarmintori) по четвергам 19.9, 17.10, и 28.11. Вечерня в храме в 18 ч. Беседы на русском языке после служб. Тема бесед: Вселенские церковные соборы. Добро пожаловать!

Tervetuloa ekumeeniselle iltapäivälle tutustumaan katolisen kirkon messuun Kokkolan pyhien vanhurskaiden Simeonin ja Hannan rukoushuoneessa. Lauantaina 5.10. klo 16 toimitetaan Kokkolan ortodoksisessa rukoushuoneessa katolilainen messu, jonka jälkeen isä Zenon Strykowski keskustelee katolisen kirkon ehtoollisjumalanpalveluksesta. Mukana keskustelussa on myös isä Aleksej Sjöberg.

Ortodoksinen usko ja kirkko tutummaksi aikuisille Kokkolan pyhien vanhurskaiden Simeonin ja Hannan rukoushuoneessa keskiviikkoisin 18.9., 16.10., ja 27.11. ehtoopalveluksen jälkeen n. klo 18.45. Tervetuloa!

Vaasan seurakunnan virasto muuttaa elokuun lopussa

Vaasan ortodoksisen seurakunnan virastotalo (Koulukatu 45) suljetaan 8.9.2013.

Virasto muuttaa toistaiseksi uusiin, tilapäisiin tiloihin Vaasan torin tuntumaan ns. Pohjolan taloon.

Virasto on avoinna edelleen keskiviikkoisin (paitsi keskiviikkona 11. syyskuuta ja suurina juhlapäivinä) kello 13.00-16.00 välisenä aikana osoitteessa: Hovioikeudenpuistikko 19 A 6, VI kerros. Postiosoite säilyy ennallaan (Koulukatu 45, 65100 Vaasa).

Vaasan seurakunnan tarkastus 1-3.11.2013

Piispa suorittaa seurakunnan tarkastuksen kirkkojärjestyksen 72§:n mukaan joka viides vuosi. Edellinen tarkastus suoritettiin vuonna 2008. Oulun metropoliitan tehtäviä hoitava KS Joensuun piispa Arseni seurueineen suorittaa vuoden 2013 tarkastuksessa, jonka yhteydessä tutustutaan kaikkiin pyhäköihin, tavataan valtuutettuja ja seurakuntalaisia.

OHJELMA

Perjantai 1.11.2013

klo 12.00 Piispan saapuminen ja alkajaisrukoushetki Pietarsaaren rukoushuoneella. Kokous seurakuntalaisten kanssa.
klo 17.00 Ehtoopalvelus Kokkolan rukoushuoneella. Kokous seurakuntalaisten kanssa.

Lauantai 2.11.2013

klo 10.00 Liturgia Lapuan rukoushuoneella. Kokous seurakuntalaisten kanssa.
klo 15.00 Seurakunnan valtuutettujen ja vapaaehtoisten vastuunkantajien kokous piispan kanssa Vaasan Pyhän Nikolaoksen kirkossa
klo 18.00 Vigilia, Pyhän Nikolaoksen kirkko

Sunnuntai 3.11.2013

klo 10.00 Liturgia Vaasan Pyhän Nikolaoksen kirkossa
klo 11.40 Seurakunnan kokous liturgian jälkeen Vaasan Pyhän Nikolaoksen kirkossa.

Vaasassa 17. elokuuta 13

Pastori Matti Wallgren
kirkkoherra Vaasan ortodoksinen seurakunta

KUVA: PIRJO LEINO

Liturgia ruotsinkielisellä alueella Etelä-Pohjanmaalla, Korsnäsin Harrströmissä.

KUVA: VAASAN ORTODOKSINEN SEURAKUNTA

Pikku Veeraa kirkotetaan Vaasan Pyhän Nikolaoksen kirkossa.

KUVA: VAASAN ORTODOKSINEN SEURAKUNTA

Kriparin henkilökuntaa kesällä 2013. Leiripappina oli rovasti Raimo Huttu, leirinjohtajana lukija TM Simo Haavisto ja kanttorina TM Laura Aho.

Lapin seurakunta

Kirkkoherran syystervehdys

Lapin yöttömässä kesässä on paljon valoa ja aika kuluu nopeasti. Kesäkuussa pidimme Hirvikarissa seurakuntamme kristinoppileirin, josta minulle pappina jäi turvallinen mieli nuortemme puolesta. Minulla oli etu oikeus viettää leiripäiviä ihani en ajattelevien nuorten kanssa. Kesän aikana oli mukava tavata myös seurakuntamme pohjoisen alueen seurakuntalaisia ja toimittaa siellä palveluksia eri paikoissa diako-

ni Erkki Lumisalmen kanssa aiempien kesien tapaan. Hain mielin totean, että Erkki Lumisalmi siirtyy eläkkeelle vuodenvaihteen tienoilla. Jo kolmekymmentä vuotta hän on tehnyt työtä seurakunnassamme kanttorina koltasaamelaisista seurakuntalaisiamme palvellen, ja on hienoa, että hän jatkaa palvelutyötään kolttakansan diakonina. Elokuun alusta seurakuntamme sai takaisin vuoden toimivapaalla olleen ro-

vasti Rauno Pietarisen. Iloitsen, että seurakunta sai pohjoiseen hyvän papin ja opettajan sekä oppineen teologin.

Syksy on tullut ja sen mukana uusi toimintakausi seurakunnassa. Ortodoksia-kerho käynnistyy jälleen Rovaniemellä keskiviikkona 4.9. ehtoopalveluksella. Olemme saaneet paljon hyvää palautetta lasten tapahtumasta, joten järjestämme syksyn lasten tapahtuman 14.9

ristinylentämisen juhlapäivänä. Maarit Karttunen ja Leena Fofonoff odottavat lapsia Rovaniemen Petsamo-salille mielenkiintoisen ohjelman kanssa. Seurakunta on mukana perinteiseen tapaan myös Rovaniemi-viikon ohjelmassa ja avoimien ovien päivä järjestetään lauantaina 7.9. Toivotan kaikille seurakuntalaisillemme hyvää alkanutta kirkkovuotta ja kaunista Lapin syksyä!

Slava Skopets
Lapin seurakunnan kirkkoherra

Lapin seurakunnan kristinoppileiri 2013

Lapin ortodoksisen seurakunnan kristinoppileiri pidettiin tänä vuonna 9.-16.6. Hirvikarissa. Kokoonnuimme sinne seitsemän leiriläisen ja muutaman ohjaajan voimin. Leirin pappeina toimivat pastorit Slava Skopets ja Makarios Alatalo. Lisäksi leiriläisiä olivat ohjaamassa kanttori Kai Tulehmo sekä nuoret ohjaajat Miriam Kaartinen, Juulia Pohjonen ja minä, Leena Fofonoff.

Ohjelma viikon aikana koostui oppitunneista, demoista sekä ohjaajien vetämästä 'pakkohauskasta', nuotioiltoja unohtamatta. Oppitunneilla leiriläiset pääsivät syventämään tietouttaan mm. siitä miten ortodoksisuus on levinnyt maailmalla. Demot olivat mukavaa vaihtelua oppituntien joukossa ja niissä käytiin muutamia kirkon sakramentteja läpi. Ensin juhlittiin leikkihäitä, siten pidettiin jo Habakuk-nuken kastejuhla ja viimeiseksi nukkevainaa Hulda-Svetlanalle jätettiin jäähyväiset.

Kesäkuun kriparilla pidettiin "leikkihäät". Kruununpitäjillä on haasteellinen tehtävä.

Kripari on nuorelle oivallinen tilaisuus tutustua muihin oman ikäisiin ortodoksinuoriin. Kaikenlaiset pelit ja yhteiset illanvietot ovat tärkeitä leirin ohjelmassa, sillä niissä nuoret tutustuvat toisiinsa paremmin. Leiriviikon aikana pidimme kaksi kertaa nuotiolla ja toiselle kerralle leiriläiset keksivät itse ohjelmaa: vitsejä, kauhutarinoita ja arvoituksia. Kuulimme myös kertomuksen tyhmästä Tautosta, joka ryhtyi hyvän haltijan toimesta tangolaulajak-

si.

Olin kolmatta kertaa ohjaajana kriparilla ja pidin työstä yhtä paljon kuin ensimmäisellä leirillä. Kävin oman kristinoppileirini jälkeen ONL:n leirinohjaajakurssin keväällä 2011, mistä sain eväitä ohjaajana toimimiseen. Ohjaajana oleminen ei ole aina helppoa ja koen, että jokaisen leirin jälkeen olen kasvanut hieman ja osaamiseni on karttunut. Leiriviikon aikana ehdin kokea tunteita turhautuneisuudesta suureen iloon ja onnistumiseen. Päälimmäisenä mieleeni jäi hyvä yhteishenki ohjaajien ja leiriläisten kesken.

Leiriläisiä oli melko vähän, joten he tutustuivat toisiinsa nopeasti ja ryhmäytyivät hyvin. Toivon, että viikon aikana syntyi uusia pitkäaikaisia kaverisuhteita ja että nuorten identiteetti ortodoksina vahvistui.

Teksti ja kuvat:
Leena Fofonoff

Habakuk valmistautuu kasteeseen sylikummin Hannan kanssa.

KUVA: PASTORI MAKARIOS ALATALO

Nellimin Pyhän Kolminaisuuden ja Pyhän Trifon Petsamolaisen kirkossa 27.4. 2013. Kuvassa ovat Jussi Sorjonen ja Siiri Magga lastensa Jan Kristianin, sekä äitinsä sylissä oleva Mihkal Áron kanssa. Perheellä oli juhlapäivä. Samana päivänä toimitettiin vanhempien kihlaus, pienokaisen kirkottaminen ja kaste. Lapsen äiti on saamelainen, joten pojalle annettiin heidän traditionsa mukainen nimi.

KUVA: IRJA JEFREMOFF

Nellimin praasniekka 19.5.2013. Ristisaatto.

Lapin seurakunnan toimintakalenteri

Rovaniemen pyhän Andreuksen kirkko Pyhän Apostoli Andreuksen kirkko Ounasvaarantie 16

Isännöitsijä Laura Katriina
Aura (040 7597029)

Su 1.9. klo 10 Liturgia, kirkkovuoden alku
Ke 4.9. klo 18 Ehtoopalvelus, ortodoksia-kerho
La 7.9. klo 18 Vigilia, Rovaniemi-viikko
Su 8.9. klo 10 Liturgia, Jumalanäidin syntymäjuhla
Pe 13.9. klo 18 Vigilia
La 14.9. klo 10 Liturgia, Ristin ylentämisen juhla
La 14.9. klo 18 Vigilia
Su 15.9. klo 10 Liturgia
La 21.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 22.9. klo 10 Hetket
La 28.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 29.9. klo 9 Aamupalvelus ja liturgia
La 5.10. klo 18 Vigilia
Su 6.10. klo 10 Liturgia
La 12.10. klo 18 Vigilia
Su 13.10. klo 10 Liturgia
La 19.10. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 20.10. klo 10 Liturgia
Ke 23.10. klo 18 Ehtoopalvelus, ortodoksia-kerho
La 26.10. klo 18 Vigilia
Su 27.10. klo 10 Liturgia
La 2.11. klo 10 Liturgia, Karjalan valistajien juhla
La 2.11. klo 18 Vigilia
Su 3.11. klo 10 Liturgia
La 9.11. klo 18 Vigilia
Su 10.11. klo 10 Liturgia, isäin päivän juhla
La 16.11. klo 18 Vigilia
Su 17.11. klo 10 Liturgia, radiointi
Ke 20.11. klo 18 Vigilia, Ortodoksia-kerho
To 21.11. klo 10 Liturgia, Jumalanäidin temppelessä käymisen juhla, koululaiset
La 22.11. klo 18 Vigilia
Su 24.11. klo 10 Liturgia
Pe 29.11. klo 18 Vigilia
La 30.11. klo 9.30 Vedenpyhitys ja liturgia, Rovaniemen kirkon juhla
La 30.11. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 1.12. klo 10 Liturgia
Pe 6.12. klo 10 Liturgia, p. Nikolaoksen päivä
La 7.12. klo 18 Vigilia
Su 8.12. klo 10 Liturgia
Ke 11.12. klo 18 Ehtoopalvelus, ortodoksia-kerho
La 14.12. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 15.12. klo 10 Hetket
La 21.12. klo 18 Vigilia
Su 22.12. klo 10 Liturgia
Ti 24.12. klo 14 Suuri ehtoopalvelus
Ke 25.12. klo 9 Aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymäjuhla
To 26.12. klo 10 Liturgia, toinen joulupäivä

KEMIJÄRVI

Kemijärven ev.lut. seurakunnan kerhotalo (entinen pappila)

La 26.10. klo 18 Liturgia

SODANKYLÄ

Sodankylän ev.lut. seurakuntatalon kappeli

La 16.11. klo 10 Liturgia

TOIMINTA JA TAPAHTUMAT

Rovaniemi -viikko

Lapin ortodoksinen seurakunta osallistuu Rovaniemi -viikon tapahtumaan. Lauantaina 7.9.2013 klo 12.00-18.00 Petsamo-sali ja kirkko ovat auki kävijöitä varten. Tervetuloa!

Lastentapahtuma, Rovaniemi

Lapin ortodoksinen seurakunta järjestää lastentapahtuman lauantaina 14.9. klo 13-15 Rovaniemen Petsamo-salin tiloissa (Ounasvaarantie 16). Tapahtuman aikana lapset pääsevät askartelemaan itse ristejä, laulamaan ja osallistumaan omien ristiin siunaustilaisuuteen. Tapahtuma on suunnattu 3-7 vuoden ikäisille lapsille, vanhemmat ja muunkin ikäiset lapset ovat tervetulleita tapahtumaan. Vetäjät: Maarit Karttunen, Leena Fofonoff, Kai Tulehmo ja pastori Slava Skopets. Lisätietoja Maarit Karttunen (040 5359497)

Venäläistä kulttuuria Petsamo-salissa, Rovaniemi

Sunnuntaina 15.9. p. Andreuksen kirkossa toimitetaan liturgia suomeksi ja kirkkoslaaviksi, jonka jälkeen tiistaiseura järjestää venäläisen lounaan ja kahvit Petsamo-salissa. Luvassa on myös venäläisiä piirakoita sekä uuden sadon myyjäiset. Tervetuloa!

p. Andreuksen kirkon juhla Rovaniemellä

Rovaniemen kirkon praasniekka pidetään 29.-30.11.2013. Perjantaina klo 18 vigilia ja sunnuntaina klo 9.30 vedenpyhitys, liturgia sekä juhla Petsamo-salissa. Palvelukset toimittaa piispa Arseni. Tervetuloa!

p. Nikolaoksen kirkon juhla Ivalossa

Ivalon pyhän Nikolaoksen kirkon praasniekka pidetään 5.-6.12.2013. Tervetuloa!

Puurojuhla, Rovaniemi

Tervetuloa perinteiseen puurojuhlaan 8.12., joka alkaa klo 10 p. Andreuksen kirkossa liturgialla. Liturgian jälkeen puurotarjoilu Petsamo-salissa.

Rovaniemen joulukalenterin tapahtuma

Torstaina 12.12.2013 klo 12-14 Rovaniemen Petsamo-salissa järjestetään kaupungin joulukalenterin luokkutapahtuma, joka alkaa ikoninäytteen avauksella. Pyhän Andreuksen kirkko on myös avoinna tutustumista varten. Tarjoilla on glögiä ja pipareita. Tervetuloa!

Lucian juhla, Rovaniemi

Lapin ortodoksinen seurakunnan tiistaiseura ja Steiner-koulu järjestävät Lucian juhlan torstaina 12.12 klo 18. Juhla aloitetaan rukoushetkellä p. Andreuksen kirkossa, jonka jälkeen koululaiset vievät valon kulkueessa Petsamo-saliin. Juhlassa on ohjelmaa ja glögitarjoilu. Tervetuloa!

Ortodoksia-kerho, Rovaniemi

Tule syventämään tietämystäsi ortodoksinen kirkon elämästä. Ortodoksia-kerho on tarkoitettu kaikille ortodoksisesta teologiasta kiinnostuneille. Kerho kokoontuu keskiviikkoisin Petsamo-salissa (Ounasvaarantie 16) ja alkaa klo 18 ehtoopalveluksella p. Andreuksen kirkossa. Kerhon kokoontumiset syyskaudella 2012: 4.9., 23.10., 20.11., 11.12. Lisätietoja kirkkoherra Slava Skopets (p. 0400 178744).

Kirkkokuoro, Rovaniemi

Kirkkokuoroharjoitukset keskiviikkoina klo 18.00 Petsamo-salissa (Ounasvaarantie 16). Syyskauden 2013 aloitusharjoitukset pidetään 11.9. Kaikkia kirkkokuorosta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä seurakunnan kanttoriin Kai Tulehmoon (p. 044 358 1775).

Ortodoksisten kanttorien kuoron konsertti Ivalossa

Ortodoksisten kanttorien liitto järjestää tiistaina 17.9.2013 klo 19 konsertin Ivalon luterilaisessa kirkossa. Kaikki ovat tervetulleita kuuntelemaan ortodoksista laulua.

Diakoniatoimikunta

Diakoniatoimikunta järjestää isäinpäivän kahvit 10.11.2013 Rovaniemen Petsamo-salissa sunnuntaina liturgian jälkeen. Kahvin aikana järjestetään myös myyjäiset ja arpajaiset. Tuot-

to menee seurakunnan diakoniatyön hyväksi. Lisätietoja: puheenjohtaja Marja Patronen p. 040 0986912

Ikonimaalauspiiri

Rovaniemen alue: Kerho kokoontuu kerran kuukaudessa Petsamo-salissa. Ohjaa ja Laura Katriina Aura, puh. 040 7597029. Kemijärven alue: tiedustelut Ritva Imporanta, puh. 040 183 9367.

Tiistaiseura, Rovaniemi

Syksyn ohjelmassa tutustutaan oman seurakunnan ortodoksiseen perinteeseen. Ohjelmakokonaisuudet on työstänyt Seppo Mitrunen erilaisen arkistomateriaalien pohjalta (kuva-arkistot, videot, elokuvat ja opetusohjelmat).

Syyskauden toiminta alkaa venäläisten ruokien valmistuksella Anna Klipmarkin opastuksella 12.-14.9. Sunnuntaina 15.9. Liturgian jälkeen venäläinen lounas, kahvia ja venäläisiä piirakoita sekä uuden sadon myyjäiset Petsamo-salissa.

Muut tiistaiseuran kokoontumiset Petsamo-salissa kello 16.00: 24.9., 1.10., 15.10., 29.10., 12.11., 26.11. Luciajuhla kello 18.00 Petsamo-salissa to 12.12. Vieraina ovat Rovaniemen Steiner-koulun lapset. Lisätietoja Inkeri Peuna p. 0400 138051

SYYSKAUSI 2013, MATKAPAPISTO:

rovasti Rauno Pietarinen ja diakoni Erkki Lumisalmi

Ivalon p. Nikolaoksen kirkko

la 31.8. klo 18 suuri ehtoopalvelus
su 1.9. klo 9 aamupalvelus, klo 10 liturgia
pe 13.9. klo 18 Vigilia (Ristin ylentämisen juhla)
la 21.9. klo 18 suuri ehtoopalvelus
su 22.9. klo 9 aamupalvelus, klo 10 liturgia
ma 30.9. klo 18 vigilia (Jumalansynnyttäjän suojelus)
ti 1.10. klo 10 liturgia (Jumalansynnyttäjän suojelus)
koululaiset
su 3.11. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia
la 9.11. klo 18 suuri ehtoopalvelus
su 10.11. klo 9 aamupalvelus, klo 10 liturgia
ma 2.12. klo 18 arkkipiispa Paavalin panihida (25 vuotta kuolemasta)
to 5.12. klo 18 Vigilia (P.Nikolaoksen juhla, kirkon vuosijuhla)
pe 6.12. klo 10 liturgia

(kirkon vuosijuhla) la 21.12. klo 18 suuri ehtoopalvelus (joulun esijuhla)
su 22.12. klo 9 aamupalvelus, klo 10 liturgia (joulun esijuhla)
ke 25.12. klo 9 liturgia (Kristuksen syntymä, Joulupäivä)

Männikön palvelukoti

la 7.9. klo 10 liturgia
la 5.10. klo 10 liturgia
la 9.11. klo 10 liturgia
ti 24.12. jouluhartaus

Keväjärven p. Boriksen ja Glebin kotakappeli

la 14.9. klo 10 liturgia (Ristin ylentämisen juhla)
ti 24.12. klo 13 aaton ehtoopalvelus

Nellimin p. Kolminaisuuden ja Trifon Petsamolaisen kirkko

la 7.9. klo 18 suuri ehtoopalvelus (Neitsyt Marian syntymän juhla)
su 8.9. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia
la 26.10. klo 18 suuri ehtoopalvelus
su 27.10. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia
la 23.11. klo 18 suuri ehtoopalvelus
su 24.11. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia
la 14.12. klo 18 suuri ehtoopalvelus (p. Trifon Petsamolaisen juhla, kirkon vuosijuhla)
su 15.12. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia (p. Trifon Petsamolaisen juhla, kirkon vuosijuhla)
ti 24.12. klo 15 ehtoopalvelus ja liturgia (jouluatto)

Sevettijärven p. Trifon Petsamolaisen kirkko

la 14.9. klo 18 suuri ehtoopalvelus
su 15.9. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia
pe 1.11. klo 18 suuri ehtoopalvelus (Karjalan valistajien yhteinen juhla, Pyhäinpäivä)
la 2.11. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia
pe 13.12. klo 10 liturgia p. Trifon Petsamolaisen kunniaksi; koululaiset)
ke 25.12. klo 18 suuri ehtoopalvelus (Kristuksen syntymä)
to 26.12. klo 9 aamupalvelus ja klo 10 liturgia (II joulupäivä)

ENONTEKIÖ

4.9. klo 17 kodan ekumeeninen siunaus
- rukouspalvelus

Kirkko radiossa

YLE Radio 1: Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.50, iltahartaus klo 18.50, radiojumalanpalvelus klo 11.00

Aamuhartaus

14.9. Arkkimandriitta
Andreas Larikka
5.10. Arkkimandriitta

Sergei
26.10. Kirkkoherra
Timo Tynkkynen
23.11. Projektipäällikkö
Riina Nguyen
14.12. Arkkipiispa Leo

Iltahartaus

17.9. Pastori Lars Ahlbäck

15.10. Pastori Veli-Matti Antikainen
19.11. Pastori Jyrki Penttonen
17.12. Rovasti Jarmo Hakkarainen

Jumalanpalvelukset radiossa

Su 8.9. liturgia, Helsinki, Uspenskin katedraali
Su 22.9. liturgia, Joensuu, Pyhän Johannes Teologin kirkko, Ortodoksinen seminaari
Su 6.10. liturgia, Vaasa, Pyhän Nikolaoksen kirkko
Su 20.10. 22., Joensuu, Pyhän Nikolaoksen kirkko
Su 3.11., Porvoo, Kristuksen kirkastumisen kirkko
Su 17.11. Rovaniemi, Pyhän apostoli Andreuksen kirkko
Su 1.12., liturgia, Hämeenlinna, Pyhän Aleksanteri

Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen kirkko
Pe 6.12. liturgia, Helsingin Mellumäki, Pyhän Aleksanteri Syväriläisen kappeli
Su 15.12., liturgia, Turku, Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran kirkko
Ti 24.12. Kristuksen syntymäjuhlan suuri ehtoopalvelus, Oulu, Pyhän Kolminaisuuden katedraali

Svenska ortodoxa radioandakter för 2013

Radio Vega

Aftonandakt kl. 19.20
25.11. fr Mikael Sundkvist

Andrum kl. 6.54 och 8.54
26.8. kyrkoherde Matti Wallgrén
12.11. generalsekreterare Heikki Huttunen

Kirkko televisiossa

YLE TV1

Su 22.9. klo 10 liturgia Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappelista, Mellunmäen toimintakeskuksesta Helsingistä

Tarkemmat tiedot hartausohjelmista löydät kirkon internetsivustolta:
<http://www.ort.fi/radiotv>

Kirkon hartausohjelmat internetissä

www.yle.fi/radio1/uskonto/hartausohjelmat

Kuuntele ortodoksinen kirkon äänitteitä
<http://www.ort.fi/podcasts>

Kiitos

Lämmin kiitos kaikille Teille, jotka muistitte minua eläkkeelle siirtymisen johdosta.
Kuopio 1.8.2013

Metropoliitta Panteleimon

Esitän nöyrän kiitokseni eläkkeelle siirtyneelle Oulun metropoliitta Panteleimonille hänen minulle myöntämän rovestin arvon johdosta. Tahtomukseni ja pyrkimykseni on palvella minulle suodussa tehtäväsä saamani luottamuksen arvoisesti.
Paljosta kiittollisena

Rovasti Simo Rönty

Sydämellinen kiitos KP Metropoliitta Panteleimonille 17.4.2013 minulle myönnetystä piispallisesta siunauskirjasta.

Antero Hyytiäinen

Kiitämme esipaimeniamme; KP Metropoliitta Panteleimonia saamistamme piispallisista siunauskirjoista ja KS Joensuun piispa Arsenia, isä Marko Patrosta ja ystäviämme kotikappelimme siunausjuhlasta.

Virpi ja Andreas Andreou

Nöyrät kiitokset KP Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leolle, isä Marko Patroselle ja Oulun ortodoksiselle seurakunnalle minulle myönnetystä Pyhän Karitsan Ritarikunnan I luokan mitalista.

Seija Pirttikoski

Lämpimät kiitokset Martinniemen tsasounaa ja pihaluokan kunnostaneille ahkerille talkoolaisille. Olette tehneet arvokkaan ”päivätyön” kaunistamalla

meille rakasta rukoushuonetta.

Martinniemen tiistaiseuralaiset

Sydämellinen kiitos KP metropoliitta Panteleimonille saamastani piispalli-

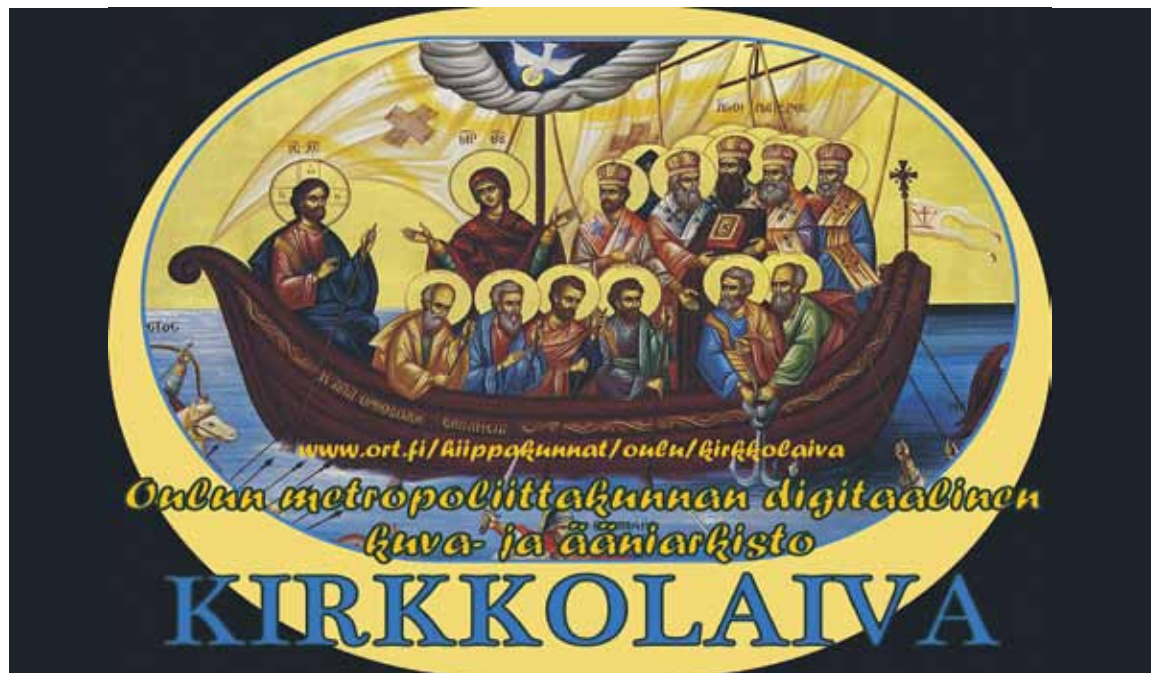
sesta siunauskirjasta.

Mirjam Pajulampi

Kiitämme KP Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leoa, metropoliitta Panteleimonia, kirkkoherra Mar-

ko Patrosta ja Oulun ortodoksisesta seurakuntaa minulle myönnetystä Pyhän Karitsan Ritarikunnan I lk:n mitaleista.

Johanna Heikkilä Teuvo Ottavainen

✝ Paimen-Sanomat

Julkaisija:

Oulun ortodoksinen hiippakunnan seurakunnat / Paimen-Sanomat ry

Päätoimittaja:

Joensuun piispa Arseni
P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanomat@ort.fi

Toimitus:

Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU
P. 0206 100 250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanomat@ort.fi

SEURAKUNTALAISTEN osoitteenmuutokset ja tilaukset omaan seurakuntaan

MAKSULLISET tilaukset
Oulun ortodoksisen hiippakuntaan,
p. 020 610 0250, paimensanomat@ort.fi

Tilaushinnat:

- tilaushinta 12 € / vuosi
- tilausmaksut tilinumero 110750-1106102,
viestiosaan tilaajan nimi

Paino:

Joutsen Median Painotalo,
PL 52,
90101 OULU

Seuraavan numeron PS 4/13 aineisto viimeistään maanantaina 25.11.2013 klo 12 osoitteeseen: paimensanomat@ort.fi

Seuraava numero ilmestyy joulukuussa 2013

Lehti luettavissa internetissä:
<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat>